

PROGRAMMABEGROTING 2021-2024

GEMEENTE BERNHEZE

Heesch, 22 september 2020

INHOUDSOPGAVE

Aanbiedingsbrief	3
Begroting in één oogopslag	5
Global Goals	6
Deel 1: Programmaplan 2021-2024	7
Bestuur en ondersteuning	8
Veiligheid	11
Verkeer, vervoer en waterstaat	15
Economie	20
Onderwijs	25
Sport, cultuur en recreatie	28
Sociaal domein	35
Volksgesondheid en milieu	47
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	53
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	67
Deel 2: Paragrafen	72
A. Lokale heffingen	73
B. Weerstandvermogen	73
C. Kapitaalgoederen	92
D. Financiering	98
E. Bedrijfsvoering	100
F. Verbonden partijen	105
G. Grondbeleid	117
Deel 3: Financiële begroting	124
Overzicht van baten en lasten	125
Meerjarenbegroting	137

AANBIEDINGSBRIEF

Beste leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2021 aan, met daarin ook het meerjarenperspectief 2022-2024. De programmabegroting heeft als financieel vertrekpunt de kadernota die op 28 mei 2020 door uw raad is vastgesteld, met daarin een meerjarig tekort. U gaf daarbij het college de opdracht om een dekkingsplan op te stellen, zodat we voor de komende jaren een sluitend meerjarenperspectief zouden hebben.

Afgelopen maanden is hard gewerkt om het dekkingsplan op te stellen. De commissie Bestuur en Strategie heeft zich op 7 september gebogen over de ideeën en voorstellen en ons input meegegeven voor het separate dekkingsplan dat tegelijk met deze begroting aan u wordt aangeboden en waarmee we inderdaad een meerjarig sluitende begroting hebben.

Komende jaren zullen worden gekenmerkt door financiële onzekerheid. Nog steeds is onduidelijk wat de lange termijneffecten van corona zijn. Dat komt enerzijds door het onzekere verloop van deze pandemie, en anderzijds ook door de onvoorspelbaarheid van de wereldeconomie als reactie daarop. Bovendien zal de aangekondigde herverdeling van het gemeentefonds zijn beslag krijgen. Daar bovenop komt ook nog een herijking van het gemeentefonds voor het sociaal domein. Voor Bernheze is de verwachting dat de bijdrage uit de Algemene uitkering (flink) lager zal uitvallen. Voorzichtigheid is dus geboden en 2022 zal zich opnieuw kenmerken door financiële en beleidsmatige keuzes die we dan moeten maken.

Op basis van de evaluatie van het bestuursprogramma uit het tweede kwartaal 2020, zetten we het tweede deel van deze bestuursperiode vooral in op de uitvoering en realisatie van eerder geformuleerde beleidsvoornemens. Tegelijkertijd houden we ambities en blijven we investeren. Immers, stilstand is achteruitgang. Daarbij ligt de focus op de strategische thema's wonen, landbouw en toerisme & recreatie, waarmee we de inhoudelijke koers die afgelopen jaren is ingezet, verder voortzetten. U zult in het dekkingsplan bij deze begroting zien, dat in de bezuinigingsvoorstellen deze thema's veelal zijn ontzien.

Voor het thema wonen geldt dat de focus zowel op kwantiteit, maar ook steeds meer op kwaliteit ligt. Daarbij gaat het niet alleen over de kwaliteit voor verschillende doelgroepen, maar we kijken ook steeds meer gebieds- en opgavegericht. Veel plannen zijn in uitvoering of in voorbereiding op de uitvoering. De woonvisie en het uitvoeringsprogramma leggen we in 2021 aan de raad voor.

Voor wat betreft de transitie van de landbouw zijn we flink op stoom met de begeleiding en ondersteuning ten behoeve van de zogenaamde warme sanering en de stoppers. Dit zal ook in 2021 behoorlijk wat inzet vragen van het versnellingsteam. Het gefaseerde proces zoals dat eerder in gang is gezet, zal worden voortgezet.

Om onze ambitie als recreatieve gemeente waar te maken, zetten we komende jaren in op een aantal ontwikkelingen. De Maashorst is voor Bernheze een belangrijke pijler binnen het thema toerisme en recreatie. Momenteel zitten de partners in De Maashorst in een cruciale fase om keuzes te maken voor wat betreft de ambities, de organisatie van het beheer en ook voor wat betreft de toekomstige governance. Daarnaast participeren we in UNESCO Geopark Peelrandbreuk, om door middel van wijstherstel onze wijstgronden beter zichtbaar en toegankelijk te maken in het landschap en ze te beschermen. Op die manier vergroten we de natuurwaarden en aantrekkelijkheid. Het uitvoeringsprogramma zetten we voort. Ook blijven we inzetten op de natuur-landschappelijke en recreatieve versterking van het Aadal. Zo ontwikkelen we samen met de streek een aantrekkelijke wandelroute langs de Aa, waar mogelijk in combinatie met uitbreiding van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). We faciliteren de abdij van Berne in de uitvoering van hun toekomstvisie (met daarin diverse recreatieve en cultuurhistorische elementen). Waarbij we ook onderzoeken of we elkaar vanuit de ambities van onze erfgoedvisie inhoudelijk kunnen versterken. En we blijven inzetten op een, ook vanuit recreatief perspectief, aansprekende en duurzame nieuwe toekomst voor de Wildhorst.

Bij de behandeling van de kadernota is door een aantal fracties gerefereerd aan de nieuwe opzet. Afgelopen jaren is een proces in gang gezet om de Planning en Control cyclus verder door te ontwikkelen. Echter, als gevolg van de extra inzet voor corona én het dekkingsplan, is deze vertaling nog niet gemaakt voor de programmabegroting maar is deze nog geënt op de programma's zoals u die kent. Wel hebben we global goals, zoals ook in de kadernota, gekoppeld aan de verschillende programma's. Met de groep Duijsenberg willen wij in gesprek blijven om te kijken hoe we de P&C-cyclus nog verder kunnen doorontwikkelen.

Tenslotte staan wij hier nog even stil staan bij de benodigde doorontwikkeling van de organisatie. De snelheid waarmee de wereld om ons heen verandert, vraagt dat wij in staat zijn om met die snelheid mee te bewegen. Ook lopen we tegen een aantal concrete knelpunten aan in onze processen en in de samenwerking met onze omgeving, waardoor onze dienstverlening niet altijd het niveau heeft wat we verlangen. Bovendien hebben onze inwoners steeds meer kennis en organisatievermogen. Ze nemen vaker zelf initiatief en willen meepraten over maatschappelijke vraagstukken. Dat vraagt een andere rol: meer ondersteunen en faciliteren, minder bepalen en regisseren. Het vraagt ook om andere samenwerkingen en netwerken. Tegelijkertijd willen we ook een betrokken gemeente zijn, die dicht bij haar inwoners staat. Dat vraagt een organisatie die in staat is om zich continu te ontwikkelen en voortdurend de blik naar buiten heeft. Daarbij willen we dat – meer dan voorheen – vanuit heldere kaders en samenhang doen. In deze doorontwikkeling, inclusief het doorpakken op een aantal concrete knelpunten, zal ook het samenspel tussen uw raad, het college en de ambtelijke organisatie cruciaal zijn. In 2021 zal dat verder vorm en inhoud gaan krijgen.

Wij wensen u veel wijsheid bij de behandeling van de programmabegroting en het dekkingsplan op 5 november

Het college van burgemeester en wethouders.

BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

BEGROTING GEMEENTE BERNHEZE 2021

WAAR KOMT HET GELD VAN DE GEMEENTE VANDAAN?

WAARAAN WIL DE GEMEENTE HET GELD UITGEVEN?

INKOMSTEN TOTAAL
86.206.151

Inkomsten via het rijk

46.750.076

55%

Gemeentefonds	42.307.269
Onderwijsachterstandenbeleid	231.072
Specifieke uitkering Sport	97.327
Uitkering t.b.v. bekostiging uitkeringen sociale zaken	4.114.408

Andere inkomstenbronnen

21.867.260

25%

Dividend, grondexploitatie, verhuur vastgoed, staangeld markten en kermissen, werkzaamheden voor derden

Lokale heffingen

13.234.562

15%

Onroerende zaakbelasting	7.531.802
Rioolrechten	2.501.621
Afvalstoffenheffing	3.080.560
Reclamebelasting	26.195
Toeristenbelasting	94.384

Vergunningen en leges

1.944.561

2%

Paspoorten, rijbewijzen, etc.	461.725
Vergunningen (omgevingsvergunning)	1.296.301
Overige vergunningen (evenementen, drank- en horeca, etc.)	102.105
Lijkbezorgingsrechten	84.430

Inzet geld uit reserves

1.740.174

2%

Dekkingsplan: aanpassen ambities

669.518

1%

UITGAVEN TOTAAL
86.206.151

33%

Sociaal domein

28.258.918

Samenkracht en burgerparticipatie	2.801.635
Wijkteams	3.131.273
Inkomensregelingen en participatie	11.175.032
Wmo	5.086.886
Jeugd	6.064.092

24%

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

21.113.826

Ruimtelijke ordening	1.317.719
Grondexploitatie	18.066.370
Wonen en bouwen	1.729.737

14%

Bestuur en ondersteuning

12.138.826

Bestuurszaken	1.790.024
Bedrijfsvoering	8.834.211
Beheer gronden	320.349
Algemene middelen	185.414
Burgerzaken	914.356
Post onvoorzien	94.472

9%

Volksgesondheid en milieu

7.744.861

Volksgesondheid	1.181.304
Riolering	2.129.418
Afval	2.800.122
Milieubeheer	1.552.793
Begraafplaatsen	81.224

7%

Sport, cultuur en recreatie

5.731.277

Sportbeleid en -accommodaties, activering	2.337.585
Cultuur, musea en cultureel erfgoed	606.560
Bibliotheek en lokale omroep	796.624
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.990.508

5%

Verkeer en vervoer

4.242.363

Verkeer en vervoer	4.239.666
Openbaar vervoer	2.697

3%

Onderwijs

2.725.870

Onderwijshuisvesting	1.307.378
Onderwijsbeleid, leerplicht en leerlingvervoer	1.418.492

3%

Veiligheid

2.599.024

Brandweer	1.903.145
Openbare orde en handhaving	695.879

2%

Economie

1.651.186

Economische ontwikkeling	69.613
Economische promotie	654.847
Bedrijventrein	819.470
Markten, standplaatsen en reclamebelasting	107.256

WAT BETEKENT DIT?

IK BETAAL IN 2021 AAN

OZB
Gemiddeld OZB tarief
woningen
318

Rioolheffing
150

Afvalstoffenheffing
241

TOP 5 GEMEENTELIJKE UITGAVEN PER INWONER

Sociaal domein	906
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	677
Bestuur en ondersteuning	389
Volksgesondheid en milieu	248
Sport, cultuur en recreatie	184

GLOBAL GOALS

In 2015 hebben de lidstaten van de Verenigde Naties de agenda met Global Goals for Sustainable Development aangenomen. Tot 2030 werken alle lidstaten aan deze gezamenlijke agenda. Ook gemeenten hebben hier een rol in te vervullen, omdat veel van de doelen raakvlakken hebben met opgaven van lokale overheden. De 17 Global Goals staan hieronder.

De gemeente Bernheze ziet de raakvlakken tussen global goals met onze opgaven ook en wil graag een Global Goals gemeente zijn. Dat betekent dat we bij ons beleid rekening gaan houden de uitgangspunten waar de global goals voor staan. In de komende jaren gaan we de global goals implementeren in onze gemeente. Ze gaan dan onderdeel vormen van onze ambtelijke processen. Onze planning- en controlcyclus is het eerste proces waarin we de global goals integreren. De kadernota 2021-2024 is daar het eerste product van. In het programmaplan 2021-2024 hebben we per onderwerp aangegeven aan welke global goal(s) we werken.

DEEL 1: PROGRAMMAPLAN 2021-2024

Met het hierna opgenomen Programmaplan 2021-2024 is het meerjarenperspectief niet in evenwicht. Tegelijkertijd met deze begroting wordt daarom het Dekkingsplan 2021-2024 aan de raad ter vaststelling voorgelegd. In dit Dekkingsplan zijn voorstellen opgenomen die resulteren in een sluitend meerjarenperspectief. Dit betekent dat beleidsvoornemens opgenomen in het Programmaplan 2021-2024 geen doorgang zullen vinden.

In de tabellen is per voornemen aangegeven wat de bron van de uitgaven is. Hieronder een korte toelichting van de diverse bronnen:

- VERVANGING : Noodzakelijk in verband met instandhouding
- WETTELIJK : Medebewindtaken en wettelijke verplichting
- MJB : Opgenomen in de meerjarenbegroting 2021-2023
- NIEUW : Toevoeging t.o.v. de meerjarenbegroting 2021-2023

BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Heesch-West

De toelichting op Heesch-West is volgens de programma-indeling opgenomen onder Bestuur en ondersteuning. De toelichting op de overige bedrijventerrein (en) zijn verantwoord onder programma 'Economie'.

Global goals:

Wat willen we bereiken?

We streven er naar om binnen het samenwerkingsverband van de Gemeenschappelijk Regeling Heesch-West een plangebied van 80 ha. netto (binnen 178 ha. bruto) te ontwikkelen voor de regionale groei, met aandacht voor fasering, thematisering, duurzaamheid, landschappelijke inpassing en organisatiestructuur. De locatie is primair bedoeld voor de ontwikkeling van grootschalige logistiek, innovatieve concepten en regionale verplaatsers en moet een belangrijke bijdrage leveren aan de regionale werkgelegenheid.

Hoe weten we dat?

De locatie is ontwikkeld, binnen de bovenstaande kaders.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij nemen actief deel aan de gemeenschappelijke regeling. De Gemeenschappelijke Regeling bereidt voor en de grondgebonden gemeenten stellen vast.
- Wij stellen het bestemmingsplan voor ons grondgebied op en vast in 2021.
- Wij brengen alle benodigde gronden voor ontwikkeling in bij de gemeenschappelijke regeling in 2021.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma.

Heesch-West

De gemeenschappelijke regeling Heesch-West heeft als doel het ontwikkelen van een nieuw regionaal bedrijventerrein. Aanvullend is er ruimte voor een specifieke profilering met meerwaarde voor de regio op het gebied van circulaire economie, energie en nieuwe concepten in de bouw. Heesch-West versterkt het vestigingsklimaat voor Noordoost-Brabant door in te spelen op deze specifieke kwaliteiten.

Het nieuwe terrein biedt vestigingsmogelijkheden voor nieuwe regionale en (inter)nationale ruimtevragers én biedt uitbreidingsmogelijkheden voor het bedrijfsleven uit onder andere onze gemeente. Daarnaast zorgt Heesch-West voor directe en indirecte werkgelegenheid voor de regio.

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) voert voor Bernheze en de andere deelnemende gemeenten en waterschappen wettelijk verplichte taken uit op het gebied van archiefbeheer, ordening, controle en –ontsluiting. Binnen de mogelijkheden werkt het BHIC aan het beleidsdoel “meer publiek, meer divers publiek”. Dit sluit aan bij onze doelstelling om cultuur, in dit geval het papieren en digitale erfgoed van de gemeente, gemakkelijk toegankelijk te maken voor belangstellenden.

Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

De BSOB is een regionaal samenwerkingsverband dat zich richt op het gezamenlijk innen van belastingen. Het doel is de kwaliteit, dienstverlening, efficiency en continuïteit van de waardering, heffing en inning van lokale belastingen te verbeteren.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren behorend tot dit programma zijn opgenomen in paragraaf E. Bedrijfsvoering.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
0.1	Bestuur	2.119.433	1.775.488	1.790.024			
0.2	Burgerzaken	908.887	820.446	914.356	448.339	467.511	478.858
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden incl. Heesch-West	1.125.275	331.845	320.349	1.609.941	653.705	580.161
0.4	Overhead	7.572.966	8.311.600	8.307.524	350.540	134.214	99.115
0.5	Treasury	41.564	27.609	20.641	60.743	39.601	36.038
0.61	OZB woningen	443.400	417.955	385.423	4.380.178	4.569.446	4.687.395
0.62	OZB niet-woningen				2.697.514	2.738.576	2.873.525
0.64	Belastingen overig				28.201	26.195	26.195
0.7	Alg. uitkering en overige uitkeringen GF				39.626.803	40.821.274	42.307.269
0.8	Overige baten en lasten		44.141	127.617	1.479		
0.9	Vennootschapsbelasting	-71.213					
0.10	Dotaties reserves programma 0	1.372.318	1.927.272	272.892	1.378.213	2.538.598	799.707
Totaal		13.512.630	13.656.356	12.138.826	50.581.951	51.989.120	51.888.263

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
0.1	1.790.024	1.806.494	1.840.715	1.873.923				
0.2	914.356	933.602	951.754	969.356	478.858	486.707	494.220	501.376
0.3	320.349	329.696	329.796	331.211	580.161	583.296	586.296	589.153
0.4	8.307.524	8.493.384	8.500.395	8.730.125	99.115	100.537	101.898	103.195
0.5	20.641	21.568	21.377	-28.149	36.038	36.038	36.038	36.038
0.61	385.423	391.975	398.246	404.219	4.687.395	4.857.888	5.028.011	5.197.350
0.62					2.873.525	2.927.625	2.979.800	3.029.910
0.64					26.195	26.195	26.195	26.195
0.7					42.307.269	43.058.704	43.840.633	44.575.687
0.8	127.617	314.920	533.247	575.053				
0.9								
0.10	272.892	319.205	169.648	217.518	799.707	708.471	458.471	8.471
Totaal	12.138.826	12.610.844	12.745.178	13.073.256	51.888.263	52.785.461	53.551.562	54.067.375

Brondocumenten programma Bestuur en ondersteuning

- Visie werken aan de toekomst (oktober 2016)
- Visie op dienstverlening gemeente Bernheze (april 2019)
- Financiële verordening (art. 212 gemeentewet) (december 2017)
- Controleverordening (art. 213 gemeentewet) (december 2010)
- Advies rekenkamercommissie Kwaliteit beleidsinformatie (september 2016)
- Toekomst van Bernheze (oktober 2015)
- Bestuursprogramma 'Samen voor Bernheze' 2018-2022

VEILIGHEID

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Openbare orde en Veiligheid

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Bernheze als een aantrekkelijke gemeente waar inwoners zich veilig voelen om te kunnen wonen, werken en recreëren.

Hoe weten we dat?

- We houden vast aan een 7,8 die onze inwoners in de burgerpeiling aan sociale veiligheid geven.
- We monitoren incidentcijfers van veiligheidspartners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We herijken jaarlijks de prioriteiten die opgenomen zijn in het Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2019-2022. De prioriteiten zijn nu: high impact crimes, woonoverlast, aanpak ondermijning bedrijventerreinen en buitengebied, aanpak jeugdoverlast, alcohol en drugsgebruik, de veiligheidsregio en de aanpak van ondermijning in brede zin.
- We stimuleren burgerparticipatie, denk hierbij onder andere aan het inzetten van de buurtwacht bij veiligheidsproblemen en het verder door ontwikkelen van buurtwhatsappgroepen.
- We geven uitvoering aan de ontwikkelagenda van de Veiligheidsregio met nu als prioriteit bijvoorbeeld het verbeteren van het samenspel met gemeenten en veiligheidsinformatie samenbrengen en delen. De thema's worden jaarlijks herijkt en meegenomen in de kadernota en programmabegroting.
- We nemen deel aan de risico-inventarisatie voor een evenementaanvraag met focus op openbare orde en stellen beheersmaatregelen voor.

2. Ondermijning

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een integrale aanpak om de vermenging tussen de onder- en bovenwereld (ondermijning) te bestrijden en te voorkomen dat criminelen door de overheid worden gefaciliteerd. Op deze manier wordt de ondermijning van het lokale gezag teruggedrongen en het gevoel van veiligheid en leefbaarheid van inwoners vergroot.

Hoe weten we dat?

Ondermijnende criminaliteit laat zich moeilijk meten. De meest recente informatie kunnen we halen uit de, in het voorjaar van 2020, gehouden burgerpeiling veiligheid en leefbaarheid in het buitengebied en incidentcijfers van interne en externe partners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We investeren in bestuurlijke en ambtelijke bewustwording en meldingsbereidheid ten aanzien van signalen en risico's in Bernheze. Ook betrekken we inwoners hier actief bij.
- We versterken onze informatiepositie om beter zicht te krijgen op de mate waarin ondermijnende criminaliteit voorkomt. (denk hierbij bijvoorbeeld aan: gebruik maken en koppelen van bestaande data).
- We blijven inzetten op de doorontwikkeling van de ketensamenwerking. We doen dit samen met de politie, Openbaar Ministerie, belastingdienst, Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) / Taskforce Brabant-Zeeland en andere overheidspartners. Maar ook de samenwerking met interne partners (zoals bijv. Vergunningen, Toezicht en Handhaving, burgerzaken en WMO) is van belang.
- Het RIEC en de Taskforce Brabant-Zeeland is in 2020 één organisatie geworden. Dit heeft financiële consequenties mede vanwege het wegvallen van rijksbijdragen. Het is belangrijk in het kader van de aanpak van ondermijnende criminaliteit om de deelname van de gemeente Bernheze aan het RIEC/Taskforce Brabant-Zeeland voort te zetten.
- Het Maasland Interventie Team wordt vaker ingezet bij complexe handhavings- en ondermijningszaken. Nu is dit nog een pilot die met incidentele middelen wordt betaald. Dit jaar wordt er een eerste evaluatie verwacht. Bij positieve resultaten is het de wens om het MIT vanaf 2022 structureel in te bedden in de organisatie.
- We ontwikkelen "Lokaal Signalen Overleg", verder door. Dit is de plaats waar signalen uit Bernheze met elkaar gedeeld worden en dwarsverbanden worden gelegd tussen de verschillende domeinen.
- We werpen barrières op bijvoorbeeld door het inzetten van bestuurlijke instrumenten om te voorkomen dat we ondermijnende criminaliteit faciliteren, denk hierbij aan de toepassing van de Opiumwet en de wet BIBOB.
- De aanpak van ondermijning in het buitengebied heeft de komende jaren onze focus. We doen dit samen met onze partners op basis van een plan van aanpak.
- Ten aanzien van de aanpak van mensenhandel ontwikkelen we in 2021 regionaal beleid.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Deelname RIEC/Taskforce Brabant-Zeeland (ophoging bestaand budget)	Wettelijk	2021	12.500	Structureel
Deelname Maasland Interventie Team (MIT)	Nieuw	2021	15.000	Structureel

3. Zorg/Veiligheid

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een kleine groep inwoners wordt onvoldoende geholpen waardoor zowel zij als de samenleving problemen en overlast hebben op het snijvlak zorg- en veiligheid. Daarom zetten we ons in voor een samenleving waarin iedereen geholpen kan worden, op zijn of haar manier. Daarmee trachten we erger te voorkomen en houden we de samenleving veilig.

Hoe weten we dat?

Kwalitatief/kwantitatief onderzoek: Jaarverslag Zorg- en Veiligheidshuis; evaluatie gesprekken met ketenpartners; inzichten opgedaan bij interventies rondom complexe casuïstiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is voor gekozen om binnen de bestaande formatie de volgende taken op het gebied van zorg en veiligheid op te pakken:

- De procesregisseur Zorg en Veiligheid voert procesregie op/in (dreigende) vastlopende complexe veiligheid/zorg casuïstiek, legt verbindingen en/of adviseert op het snijvlak veiligheid/zorg tussen diverse (beleid)velden en (interne/extern) ketenpartners en is adviseur voor de burgemeester in zorg- veiligheidscasussen;
- De procesregisseur Zorg en Veiligheid zorgt samen met ketenpartners voor een sluitende aanpak rondom terugkeer van ex-gedetineerden;
- AVE model (op en afschalingsmodel in de zorg) implementeren in het Zorg- en Overlast platform in afstemming met de integrale toegang en Ons Welzijn;
- We geven invulling aan beleidsmatige taken op het gebied van Zorg- en Veiligheid (o.a. Zorg- en Veiligheidshuis).

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma.

Veiligheidsregio Brabant-Noord

De brandweer, GHOR, politie, meldkamer en gemeenten werken binnen de veiligheidsregio samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en handhaving van de openbare orde.

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is per 1 januari 2019 ontstaan uit een fusie van het Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf met het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch en omstreken. Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is een netwerksamenwerking waarin veiligheid, zorg en lokaal bestuur samenkomen voor de integrale aanpak van complexe problematiek. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast en recidive, waarbij wordt ingezet op gedragsverandering en verbetering van kwaliteit van het leven van de betrokkene(n).

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Verwijzingen halt (aantal per 10.000 inwoners, 12-17 jaar)	2017 2018 2019	116 111 122	94 79 151
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2016 2017 2018	1,2 1,0 1,0	1,2 1,2 1,5
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	2016 2017 2018	3,9 3,7 3,5	2,8 2,4 2,1
Diefstallen uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	2016 2017 2018	2,6 2,3 2,0	1,8 1,8 1,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	2016 2017 2018	5,6 4,8 4,3	4,9 3,2 2,9

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.262.788	1.780.175	1.903.145	390.192		
1.2	Openbare orde en veiligheid	607.340	619.880	695.879	17.192	3.153	3.210
0.10	Reserves programma 1		60.279		90.330		
Totaal		2.870.128	2.460.334	2.599.024	497.714	3.153	3.210

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
1.1	1.903.145	1.935.780	1.966.579	1.996.002				
1.2	695.879	710.940	787.123	752.881	3.210	3.265	3.317	3.367
0.10							42.000	14.000
Totaal	2.599.024	2.646.720	2.753.702	2.748.883	3.210	3.265	45.317	17.367

Brondocumenten programma Veiligheid

- Beleidskader Integrale Veiligheid 2019-2022 (september 2018)
- Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Brabant Noord 2020-2023 (mei 2019)
- Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Bernheze 2019-2022 (januari 2019)
- Beleid inzake bestuurlijk handhaving van art. 13B Opiumwet (december 2016)
- Algemene Plaatselijke Verordening Bernheze 2018 (maart 2018)
- Beleidsregel Wet Bibob gemeente Bernheze 2015 incl. eerste wijziging (januari 2019)
- Verordening wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen 2011 (september 2011)

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Beheer, openbare ruimte, mobiliteit

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een prettige, veilige, schone, functionele en toekomstgerichte leefomgeving.

Hoe weten we dat?

Of de leefomgeving voldoet aan onze doelstellingen beoordelen we op basis van:

- Inrichting: eisen aan de inrichting van de openbare ruimte zijn vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals o.a. het groenstructuurplan en beeldkwaliteitsplannen en richtlijnen van C.R.O.W. (onafhankelijk kenniscentrum infrastructuur)
- Functie: de functie van infrastructuur is vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals o.a. bestemmingsplannen en het mobiliteitsplan;
- Gebruik: dit kunnen we o.a. meten op basis van verkeerstellingen en visuele inspecties.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan openbare ruimten aanleggen en beheren. Onder nieuwe aanleg verstaan we nieuwe wijken en nieuwe infrastructuur. Als vorm, gebruik en functie niet meer in overeenstemming met elkaar zijn, is er sprake van een knelpunt. Er zijn dan grootschalige maatregelen nodig zoals een reconstructie. Binnen de reconstructie wordt getracht de gewijzigde functie of gebruik een plaats te geven. Met reconstructie wordt eenzelfde situatie bereikt als met nieuwe aanleg.

Onder beheren verstaan we:

- Onderhouden, eenvoudige cyclische maatregelen om de levensduur te garanderen;
- Repareren, eenvoudige maatregelen om de levensduur beperkt te verlengen;
- Renoveren, ingrijpende maatregel waarmee dezelfde situatie wordt bereikt als nieuwe aanleg.

De in het bestuursprogramma opgenomen maatregelen voor mobiliteit zijn in voorbereiding of in uitvoering. Bij nieuwe aanleg en reconstructie betrekken we bewoners actief.

In 2020 zijn we gestart met het opstellen van een structuurplan openbare ruimte en het actualiseren en het opstellen van beheerplannen. In het structuurplan beschrijven we de proportionele inrichting van de openbare ruimte die we in beheerplannen verder uitwerken naar concrete acties. Daarmee gaan we naar een meer integrale benadering van de openbare ruimte. Wegen, groen, verlichting, etc. vormen de leefomgeving van onze inwoners.

Onderhoud: areaaluitbreiding

Als gevolg van aanleg van nieuwe woonwijken, inritten e.d. is sprake van areaaluitbreiding. Deze areaaluitbreiding komt bovenop de jaarlijkse indexatie. Met de Tussentijdse rapportages geven wij aan wat de financiële consequenties zijn.

Onderhoud: garanderen gebruik openbare ruimte

We willen de toegankelijkheid en de beheersbaarheid van de openbare ruimte garanderen. Doordat we oneigenlijk gebruik van de openbare ruimte willen voorkomen hebben wij paaltjes en hekjes geplaatst. Deze obstakels belemmeren de toegankelijkheid en beheersbaarheid. Door actiever in te zetten op zelfregulering en daar waar nodig handhaving zal oneigenlijk gebruik afnemen en kunnen we met minder paaltjes en hekjes te plaatsen de ruimte beter gebruiken. In onze jaarlijkse gesprekken met de wijk- en dorpsraden wordt aangedrongen op minder obstakels en extra handhaving.

Onderhoud: onkruidbeheersing bestrating en bruggen buiten de bebouwde kom

Voor de verkeersveiligheid, straatbeeld en het garanderen van de constructie van bruggen is het noodzakelijk om de voet- en fietspaden, bushaltes en bruggen in het buitengebied onkruidvrij te houden. Hiervoor dienen onder meer de goten periodiek te worden geborsteld en te worden geveegd.

Onderhoud: Onderzoeksbudget verkeer en mobiliteit

De ontwikkelingen op het gebied van verkeer en mobiliteit gaan erg snel. Om snel adequaat hierop te kunnen anticiperen is het noodzakelijk om onderzoeksmiddelen ter beschikking te hebben. Denk hierbij onder andere aan onderzoek naar verkeersmaatregelen bij scholen en modellering.

Onderhoud: opruimen zwerfvuil winkelcentra

De afgelopen jaren heeft de gemeente Bernheze de centrumgebieden van Heesch en Nistelrode heringericht. Bij wijze van experiment hebben we door de inzet van subsidiegelden en extra inzet van IBN extra aandacht besteed aan het opruimen van zwerfvuil in de centra. Wegens succes en waardering van zowel ondernemers als bezoekers van het centrum willen wij dit experiment nog drie jaar verlengen en mogelijk uitbreiden naar Heeswijk-Dinther. Na deze periode willen wij evalueren of we de inzet willen continueren.

Renovatie: Herinrichting Ploeg-Lehardstraat te Heesch

Met het oog op de verkeers- en sociale veiligheid participeren we met woningcorporatie Mooiland, Ons Welzijn en Stichting Wijkaanpak in het project 't Rul. De verbetervoorstellen omvatten het vervangen van overlast gevende bomen en het aanpakken van plantvakken en trottoirs.

Renovatie: Herstraten Peelstraat te Vorstenbosch

Door de realisatie van de locatie ruimte voor ruimte Rietdijk is het gebruik van de Peelstraat geïntensiveerd. Daarnaast maakt meer vrachtverkeer gebruik van deze route. Het in stand houden van de aanwezige klinker verharding is niet langer mogelijk vanuit de reguliere beheersbudgetten.

Renovatie: Vervangen brugleuningen

Voor de verkeersveiligheid is het noodzakelijk om de in het beleidsplan kunstwerken geprioriteerde brugleuningen te vervangen.

Renovatie: Vervangen en Verduurzaming Openbare verlichting

In het beleidsplan Openbare verlichting is de ambitie uitgesproken om parallel aan de renovatie/vervanging van de openbare verlichting deze uit te voeren in duurzame, dimbare, ledverlichting.

Reconstructie: Schoonstraat te Heesch

Als gevolg van de aanwezige waardevolle bomen in te kleine vakken is de wegverharding dusdanig aangetast en niet meer te herstellen met regulier onderhoud. Daarnaast sluit de huidige inrichting van de Schoonstraat vanaf de Verdilaan richting de sportcomplexen niet aan bij de gewenste functie voor het fietsverkeer.

We willen de onderhoudstoestand en verkeersveiligheid van dit weggedeelte verbeteren door een herinrichting. Daarnaast wordt met de reconstructie de fietsverbinding richting het sportpark aangepakt.

Reconstructie: Herinrichting Kerkstraat te Vorstenbosch

De rijbaan van de Kerkstraat in Vorstenbosch heeft een breedte van zeven meter. Dit brede wegprofiel zorgt er voor dat deze lijkt op een 50 km weg, waardoor verkeersonveilige situaties ontstaan. Ook is er weinig groen aanwezig.

We willen de Kerkstraat daarom herinrichten. Door het versmallen van de rijbaan krijgt de Kerkstraat een inrichting die beter aansluit bij de functie woonstraat. Hierdoor verbetert de verkeersveiligheid en ontstaat ruimte voor vergroening van de straat.

Reconstructie: Traverse Heeswijk Dinther

We willen met de herinrichting van de Traverse een functionele, veilige en gezonde leefomgeving bereiken waarbij de bereikbaarheid voor alle vervoerwijzen gewaarborgd is. De nieuwe inrichting moet aansluiten bij de huidige behoefte.

Gelijktijdig met de herinrichting van de openbare ruimte leggen we ook regenwatervoorzieningen aan. Naast het voorkomen en oplossen van wateroverlast nemen we ook maatregelen tegen verdroging en hittestress door waar mogelijk minder verharding aan te leggen (ontharden) en daardoor ruimte te creëren voor groen en water.

Reconstructie: Gouveneursweg te Heeswijk-Dinther

De rijbaan tussen de komgrens en de “slinger” ter hoogte van het kasteel is aan het einde van de levensduur. Tevens dient het profiel van de rijbaan ter hoogte van de monumentale bomenrij te worden aangepast. Het in stand houden van de aanwezige klinker verharding is niet langer mogelijk vanuit het reguliere beheer budget.

Reconstructie: Loosbroeksestraat te Loosbroek

Deze verbindingsweg tussen Heesch en Heeswijk-Dinther/Loosbroek heeft een te smal profiel voor de verkeersfunctie vracht- landbouwverkeer. Hierdoor ontstaat er naast de schade aan het asfalt ook veel schade aan de bermverharding (grasbetonblokken). Het in stand houden van de aanwezige asfalt- en bermverharding is niet langer mogelijk vanuit het reguliere beheer budget.

Onderzoek reconstructie Zoggelsestraat te Heesch

De aanleiding voor dit onderzoek is de slechte onderhoudstoestand van de wegverharding (mede) als gevolg door de wortelopdruk van bomen. Omdat de monumentale bomen behouden moeten blijven is een herinrichting noodzakelijk, regulier onderhoud is niet meer mogelijk. Wanneer we de bomen sparen resteert een te smal wegprofiel voor deze straat in het bedrijventerrein. Bredere analyse waarbij ook de directe omgeving wordt betrokken is noodzakelijk.

Reconstructie: Nieuwe Erven te Heesch

De aanleiding voor deze herinrichting is de slechte onderhoudstoestand van de huidige wegverharding als gevolg van aanwezige bomen (deels waardevol). Regulier onderhoud aan de verharding is niet meer mogelijk. Omdat de monumentale bomen behouden moeten blijven is een herinrichting noodzakelijk.

Reconstructie Weijen te Nistelrode

De onderhoudstoestand en inrichting van deze weg voldoen niet meer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties. Met de herinrichting verbeteren we de situatie voor fietsers en voetgangers, waarbij we het centrum van Nistelrode bereikbaar houden voor auto's. Tevens houden we rekening met verduurzaming van de openbare ruimte.

Reconstructie: Korenstraat te Nistelrode

Omwille van de bereikbaarheid, leefbaarheid en de onderhoudstoestand is het wenselijk om de bomen in de Korenstraat te rooien en te vervangen. Gelijktijdig kan de openbare ruimte worden geoptimaliseerd door herinrichting van de trottoirs en parkeerplaatsen.

Nieuwe aanleg

Nieuwe aanleg: bereikbaarheid Weijen-West met centrum te Nistelrode

We willen de bereikbaarheid van Weijen-West met het centrum van Nistelrode verbeteren. Door een extra verbinding van deze woonwijk op de doorgaande weg Weijen wordt het kruispunt Laar-Heuvelstraat ontlast.

Nieuwe aanleg: Onderhoud permanente Telpunten vrachtwagenheffing

In 2023 wordt in Nederland de vrachtwagenheffing ingevoerd. Deze heffing vindt plaats op rijkswegen en een aantal provinciale wegen. Op andere wegen is er een kans op uitwijk waar geen heffing wordt ingevoerd. Deze wegen zijn aangewezen om te monitoren. Voor Bernheze zijn dit de wegen tussen Heesch en Nistelrode en Vorstenbosch. Het ministerie legt hiervoor de permanente telpunten aan en neemt de kosten op zich. Het beheer en onderhoud hiervan moet de wegbeheerder betalen. Dit kost € 4.000,- per telpunt per jaar.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Onkruidbeheersing bestrating en bruggen buiten de bebouwde kom	Vervanging	2021	34.500	Structureel
Onderzoeksmiddelen verkeer en mobiliteit	Nieuw	2021	25.000	Structureel
Herinrichting Ploeg-Lehardstraat te Heesch	MJB	2022	214.000	Investering
Herstraten Peelstraat te Vorstenbosch	MJB	2022	50.000	Investering
Vervangen brugleuningen	Vervanging	2021	182.300	Investering
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – masten o.b.v. uitvoeringsplan	Vervanging	2021	48.000	Investering
	Vervanging	2022	42.200	Investering
	Vervanging	2023	42.200	Investering
	Vervanging	2024	42.200	Investering
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – armaturen o.b.v. uitvoeringsplan	Vervanging	2021	544.000	Investering
	Vervanging	2022	20.000	Investering
Herinrichting Schoonstraat te Heesch	Nieuw	2024	550.000	Investering
Herinrichting Kerkstraat te Vorstenbosch	MJB	2021	400.000	Investering
Traverse Heeswijk Dinther	MJB	2021	1.000.000	Investering
	MJB	2022	1.500.000	Investering
	MJB	2023	1.325.000	Investering
Reconstructie Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther	Nieuw	2024	350.000	Investering
Reconstructie Loosbroeksestraat te Loosbroek	Nieuw	2024	275.000	Investering
Onderzoek Zoggelsestraat te Heesch	Nieuw	2021	15.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2021	- 15.000	Incidenteel
Herinrichting Nieuwe Erven te Heesch	Nieuw	2024	175.000	Investering
Herinrichting Weijen te Nistelrode	Nieuw	2024	1.200.000	Investering
Korenstraat te Nistelrode	Nieuw	2024	155.000	Investering
Bereikbaarheid Weijen west met centrum te Nistelrode	MJB	2022	50.000	Investering
Telpunten vrachtwagenheffing	Wettelijk	2021	12.000	Structureel
Personele inzet - ondersteuning gegevensbeheer	MJB	2021	30.000	Incidenteel
	MJB	2022	30.000	Incidenteel
	MJB	2023	30.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Uit AGR IBN	MJB	2021	- 30.000	Incidenteel
	MJB	2022	- 30.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 30.000	Incidenteel

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
2.1	Verkeer en vervoer	3.472.588	4.020.875	4.239.666	378.930	298.843	354.135
2.2	Parkeren		20.500				
2.5	Openbaar vervoer	34.435	13.149	2.697			
0.10	Reserves programma 2				172.171	275.257	40.359
Totaal		3.507.023	4.054.524	4.242.363	551.101	574.100	394.494

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
2.1	4.239.666	4.287.962	4.293.337	4.308.192	354.135	357.612	324.651	297.820
2.2								
2.5	2.697	2.743	2.787	2.829				
0.10					40.359	30.359	30.359	30.359
Totaal	4.242.363	4.290.705	4.296.124	4.311.021	394.494	387.971	355.010	328.179

Brondocumenten programma Verkeer, vervoer en waterstaat

- Duurzaam Mobiliteitsplan Bernheze 2016-2022 (mei 2016)
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2017-2020 (november 2016)
- Beleidsplan Civiele Kunstwerken (juli 2018)
- Beleidsnotitie adaptief wegbeheer (juli 2018)

ECONOMIE

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. De Maashorst

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Behouden en versterken van de kwaliteit van de natuur en recreatievoorzieningen in De Maashorst.

Hoe weten we dat?

- Toename van het aantal gerealiseerde hectares nieuwe en ingerichte natuur in De Maashorst.
- Monitoring van de biodiversiteit in De Maashorst.

Wat gaan we daarvoor doen?

Door-ontwikkelen van De Maashorst

We blijven de Maashorst ontwikkelen tot een aantrekkelijk gebied, zowel vanuit natuur-landschappelijk, recreatief als economisch oogpunt. Uitgangspunten daarbij zijn een efficiënte organisatie en de één-loketgedachte.

De Maashorst duurzaam en integraal beheren

De natuur en het landschap worden gevormd door natuurlijke processen en minder door menselijk beheer (procesnatuur). Daarnaast zijn het duurzaam beheren van alle recreatieve voorzieningen en de veiligheid van bezoekers belangrijke uitgangspunten.

2. Toerisme & recreatie, diverse ontwikkelingen

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Ten aanzien van toerisme & recreatie willen we ons onderscheiden op kwalitatief hoogwaardig aanbod, waarbij we vooral een aantrekkelijk uitvalgebied zijn voor de omliggende stedelijke omgeving, met mooie routenetwerken, aantrekkelijke horeca, prachtige cultuurhistorische plekken, mooie natuur en veel betrokkenheid van vrijwilligers die zich verbonden voelen met de streek (Recreatievisie 2018-2022).

Hoe weten we dat?

- Projecten recreatievisie zijn gerealiseerd.
- Status Unesco Geopark is verworven.
- Evenementen- en horecavisies zijn vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren projecten recreatievisie 2018-2022

De komende periode zetten we o.a. in op marketing/promotie en informatievoorziening & het stimuleren van samenwerking en kennisuitwisseling met recreatieve organisaties en ondernemers. De benodigde middelen zijn bij vaststellen van de recreatievisie opgenomen in de begroting.

Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne

We werken mee aan het behoud van de abdij door de integrale ontwikkeling ervan te faciliteren. In 2019 is door de abdij een toekomstvisie opgesteld. Zowel de provincie (€ 1,8 miljoen) als de gemeente stellen middelen beschikbaar voor de uitvoering van dat visieplan. Onze financiële bijdrage richt zich in ieder geval op het compenseren van procedurekosten (vergunningen).

Realiseren Unesco Geopark

De Peelrandbreuk (van Roermond tot Heesch) moet uitgroeien tot een UNESCO Geopark. Deze ambitie willen we samen met aanliggende gemeenten, Waterschappen en provincies verwezenlijken. Hiervoor participeren we in het samenwerkingsverband Geopark Peelhorst en Maasvallei. We besteden daarbij ook aandacht aan Wijstherstel.

Opstellen Evenementenvisie

Evenementen dragen bij aan de recreatieve aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Bernheze. Maar niet alles kan en past overall. De huidige evenementennota is een handboek/leidraad voor organisatoren maar bevat geen beleidsmatige keuzes. We stellen daarom een richtinggevend kader op waarmee belangenafwegingen worden gemaakt tussen de recreatieve aantrekkelijkheid en de eventuele belasting van/voor de omgeving. Deze visie vormt tevens een bouwsteen voor de omgevingsvisie.

Opstellen Horecavisie

We stellen een visie op horeca in Bernheze op die ook dient als richtinggevend kader voor het opstellen/beoordelen van ruimtelijke plannen. Deze visie vormt daarmee mede een bouwsteen voor de omgevingsvisie.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	MJB	2021	50.000	Incidenteel
	MJB	2022	50.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
Uit reserve Nog nader te bestemmen	MJB	2021	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2022	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel
Realiseren Unesco Geopark	MJB	2021	10.000	Incidenteel
Uit reserve Nog nader te bestemmen	MJB	2021	- 10.000	Incidenteel
Opstellen Evenementenvisie	Vervanging	2021	35.000	Incidenteel
Uit reserve Nog nader te bestemmen	Vervanging	2021	- 35.000	Incidenteel
Opstellen Horecavisie	Vervanging	2023	20.000	Incidenteel
Uit reserve Nog nader te bestemmen	Vervanging	2023	- 20.000	Incidenteel

3. Vitale en duurzame economie

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame en vitale economie voor Bernheze

We streven naar een toekomstbestendige economie in Bernheze die inspeelt op de veranderende samenleving en arbeidsmarkt. Daarvoor creëren we voor onze ondernemers en burgers een aantrekkelijk klimaat voor werken en wonen waarin ruimte is om te ondernemen.

Hoe weten we dat?

Onze Indicatoren zijn:

- MKB vriendelijkste gemeente onderzoek
- Statistieken van:
 - Brabant Atlas - Etil Research Group
 - CBS
 - Waarstaatjegemeente.nl
- Benchmarkzon overmorgen.nl

Wat gaan we daarvoor doen?

- Lokale bedrijfsterreinen ontwikkelen en invullen. Bestemmingplannen vaststellen van de Vismeerstraat en 't Runneke in 2021.
- Heesch-West ontwikkelen als meest duurzame bedrijfsterrein, in samenwerking met met Den Bosch en Oss. Bestemmingsplan vaststellen door de Raad in 2021.
- Verkennen nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein in Heeswijk-Dinther in 2021.
- Faciliteren en begeleiden van bedrijven en winkels bij veranderplannen zoals uitbreiding of herontwikkeling door veranderende markt.
- Faciliteren van duurzaam ondernemen, o.a. zonne-energie op daken en gasloos aanleggen van bedrijventerreinen.
- Intensiveren en onderhouden van netwerk met lokale/regionale partners NOB en positionering van Bernheze in regio (niet reactief maar proactief).
- Kansen benutten in transitie van de agrarische sector (traject van boer naar baan en vrijkomende agrarische bebouwing) m.n. op gebied van Recreatie & Toerisme en zorg.
- Ontwikkelen/uitvoeren nieuwe economische beleidsnota.
- Ondersteunen ZZP'ers en start ups door activiteiten te organiseren en netwerken te stimuleren in samenwerking met SSOB (Starters succes Oss Bernheze).
- Sociaal ondernemen stimuleren bij werkgevers om banen te creëren voor onze kwetsbare doelgroepen.
- Intensiveren begeleiding van lokale/regionale bedrijven naar passende terreinen.
- Begeleiding van agrarische ondernemers in transitie.
- Samenwerking tussen arbeidsmarkt en economie intensiveren, intern en regionaal (NOB/AFC).

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Kosten SSOB (Starterssucces Oss/Bernheze)	Nieuw	2021	20.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	20.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2021	- 20.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	- 20.000	Incidenteel
Uitvoering Beleidsnota Economie	Nieuw	2021	p.m.	

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma.

Regionale samenwerking regio Noordoost-Brabant / Agrifood Capital

Onze ambitie is een slimme, veerkrachtige regio, op weg naar een circulaire economie. Een regio waarin ruimte blijft om te pionieren. Waarin hard wordt gewerkt en het leven nog steeds goed is. Een regio ook waarin stad en platteland in balans zijn, elkaar waarderen en elkaar ook nodig hebben. Een regio met sterke steden met een menselijke maat en een leefbaar platteland dat aan de basis staat van een duurzame, slimme en maatschappelijk houdbare voedselproductie. Onze opgaven vragen om een gezamenlijk handelingsperspectief en een opgavegerichte benadering, waarbij verschillende overheden op wisselende schaalniveaus samenwerken. Ook is de samenwerking met ondernemers en kennisinstellingen hierbij van groot belang.

Hiervoor zijn drie agenda's beschikbaar:

1. Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' (samenwerking gemeenten en waterschappen)
De agenda van Regio Noordoost Brabant richt zich op mobiliteit en ruimte, leefomgeving (onder andere klimaat en energie) en vestigingsklimaat.
2. Strategische Agenda AgriFood Capital (samenwerking overheden, ondernemers en kennisinstellingen)
In de Strategische Agenda van de Stichting AgriFood Capital staan drie maatschappelijke opgaven omzetten naar economische kansen centraal: transitie naar een duurzame landbouw, tegengaan van verspilling en ontwikkeling van nieuwe voedselconcepten.
3. WERKagenda 'Op weg naar 2030' (samenwerking overheden, bedrijfsleven, onderwijs en sociale partners op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt)
De strategische WERKagenda 'Op weg naar 2030' van Noordoost Brabant Werkt is breed. Het geeft invulling aan de wettelijke regionale samenwerkingen en taken: Regionaal Werkbedrijf en de aanpak Voorkomen Voortijdig Schoolverlaten en kwetsbare jongeren. De agenda richt zich ook op de wat langere termijn richting een veerkrachtige arbeidsmarkt.

De Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' van Regio Noordoost Brabant geeft richting aan wat we samen als gemeenten en waterschappen kunnen doen: wat we in de regio samen als gezamenlijke opgaven zien. De regionale opgaven vormen ook de verbinding tussen de Samenwerkingsagenda van de overheden enerzijds, en de Strategische Agenda's van de betrokken overheden, bedrijven en kennisinstellingen in AgriFood Capital en in Noordoost Brabant Werkt anderzijds.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Functiemenging ¹	2017	49,2	46,8
	2018	49,6	47,4
	2019	49,9	48,0
Het aantal vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	2017	137,2	126,8
	2018	141,1	136,1
	2019	147,3	142,5

1) De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
3.1	Economische ontwikkeling	57.663	72.925	69.613	6.250	5.902	6.008
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	83.321	392.699	819.470	110.321	402.699	833.470
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	56.562	100.295	107.256	25.248	26.610	23.896
3.4	Economische promotie	407.575	680.995	654.847	244.120	201.388	202.190
0.10	Reserves programma 3	27.000	9.000		156.714	122.500	65.000
Totaal		632.121	1.255.914	1.651.186	542.653	759.099	1.130.564

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
3.1	69.613	70.617	51.567	52.483	6.008	6.110	6.208	6.301
3.2	819.470	819.470	819.470	819.470	833.470	833.470	833.470	833.470
3.3	107.256	109.131	110.894	112.611	23.896	24.302	24.691	25.061
3.4	654.847	619.933	630.057	640.405	202.190	202.333	202.471	202.602
0.10					65.000	20.000	20.000	
Totaal	1.651.186	1.619.151	1.611.988	1.624.969	1.130.564	1.086.215	1.086.840	1.067.434

Brondocumenten programma Economie

- Toekomstvisie Bernheze (oktober 2015)
- Economische beleidsnota 2016-2020 'Samen aan de slag' (april 2016)
- Strategische Agenda Stichting AgriFood Capital BV

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Onderwijs

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze jongeren veilig en gezond opgroeien en zich kunnen ontwikkelen.

- Kinderen zonder achterstand in het basisonderwijs.
- Goede onderwijshuisvesting in de kernen.

Indicator		2019	Streven 2021
Bereik aantal geïndiceerde kinderen voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE)		24 (86%)	100%
Aantal (anderstalige) kinderen NT2-onderwijs		17	Afhankelijk van instroom

* De GGD-monitors jeugd, volwassenen en ouderen verschijnen vierjaarlijks.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijsachterstandenbeleid

Voor het aanpakken van de onderwijsachterstanden hebben we een nieuw onderwijskansenbeleid 2020-2024 opgesteld. Dit beleid is op 25 juni 2020 vastgesteld door de raad. De belangrijkste speerpunten van het onderwijskansenbeleid zijn:

- De Voorschoolse Educatie voor geïndiceerde peuters wordt uitgebreid van 12 naar 16 uur per week (Dit is wettelijk verplicht).
- Minimaal 95% van de geïndiceerde peuters wordt bereikt met aanbod van Voorschoolse Educatie.
- Dit doen we door behoud van het aanbod in Heesch, Heeswijk-Dinther en Nistelrode en de helft van de kosten voor de educatie voor alle ouders van geïndiceerde kinderen te vergoeden.
- Peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag nemen deel aan de peuteropvang.
- Hiervoor willen we gesubsidieerde peuteropvang in alle kernen aanbieden, een inkomensafhankelijke bijdrage hanteren en de uitvoering van het aanbod beleggen bij meerdere kinderdagverblijven.
- Anderstalige leerlingen in het basisonderwijs worden goed ondersteund bij het leren van de Nederlandse taal.
- We kijken met de scholen naar de mogelijkheden van een taalklas of taalbrigade.
- We willen onderwijskansen integraal aanpakken.
- Samen met kinderdagverblijven en scholen leggen we een verdere verbinding tussen het onderwijskansenbeleid en aanpalend beleid zoals IKC, passend onderwijs, jeugd, laaggeletterdheid en gezondheid.

Onderwijshuisvesting

In de tweede helft van 2019 zijn we gestart met de besprekingen over het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). In overleg met de schoolbesturen zullen we in het IHP vorm geven aan de opdracht voor goede onderwijshuisvesting in alle kernen. In het IHP besteden we ook aandacht aan onderwerpen als duurzaamheid en toegankelijkheid. Door de coronacrisis

en het project DNI is het opstellen van het IHP getemporiseerd. Het is de bedoeling het IHP tijdig in de raad wordt behandeld zodat de financiële gevolgen vertaald kunnen in de kadernota 2022 – 2026.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Toegankelijkheid scholen (o.a. liften)	Wettelijk	2022	100.000	Investing

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma.

Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)

Het RBL BNO voert voor gemeente Bernheze en de regio de wettelijk verplichte taken rond leerplicht en RMC uit. Het voorkomen en terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten en langdurig thuiszitten is haar kerntaak.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr) ¹	2015	1,1	1,2
	2016	1,3	0,0
	2017	1,2	1,2
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr) ²	2016	22	6
	2017	24	6
	2018	21	11
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs) ³	2016	1,3	0,7
	2017	1,5	0,9
	2018	1,6	0,9

1) Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.

2) Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is.

3) Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
4.1	Openbaar basisonderwijs	7.428	5.292	6.451	1.191		
4.2	Onderwijshuisvesting	1.271.531	1.215.225	1.199.752	90.589	60.237	60.396
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.274.253	1.447.932	1.519.667	220.931	257.199	302.006
0.10	Reserves programma 4	13.120	31.611		17.012	110.816	63.174
Totaal		2.566.332	2.700.060	2.725.870	329.723	428.252	425.576

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
4.1	6.451	6.561	6.666	6.766				
4.2	1.199.752	1.222.033	1.186.601	1.174.813	60.396	60.550	60.697	60.837
4.3	1.519.667	1.535.373	1.490.651	1.503.597	302.006	303.061	304.071	305.034
0.10					63.174	63.174	5.174	5.174
Totaal	2.725.870	2.763.967	2.683.918	2.685.176	425.576	426.785	369.942	371.045

Brondocumenten programma Onderwijs

- Grondwet artikel 23 voldoende openbaar onderwijs en Wet Primair Onderwijs
- Samen Sterk voor Kwetsbare Jongeren VSO, PRO, Entreeopleiding en Uitvallers MBO2, 't Werkverband (juli 2017)
- Aanvalsplan Laaggeletterdheid Bernheze (april 2018)
- Uitvoeringsplan aanpak van laaggeletterdheid in Bernheze 2020-2022 (maart 2020)
- Regionaal Programma Educatie 2019-2022 Noordoost-Brabant (maart 2020)
- Onderwijskansenbeleid 2020-2024 (juni 2020)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Bernheze 2015 (mei 2015)
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Bernheze 2014 (juli 2014)
- Beleidsplan 2017-2020 RBL BNO (mei 2017)

SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Sport

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonde inwoners. En een zo optimaal mogelijk gebruik van onze sportaccommodaties.

Hoe weten we dat?

- Nieuwe kunstgrasvelden zijn gerealiseerd (2021)
- Hekwerken zijn vervangen (2021)

Wat gaan we daarvoor doen?

Vervangen top laag kunstgras voetbalvelden HVCH & Prinses Irene

Om de sportvelden volwaardig en veilig te kunnen blijven gebruiken, vervangen we de toplagen. We blijven in dit kader nadenken hoe dit zich verhoudt tot ons gestelde doel om minimaal 60% van de inwoners te laten sporten en te bewegen. We willen kijken op welke wijze de investeringen van deze voorzieningen beheerst kunnen worden en of een meer kosten-dekkende omslag mogelijk is. Ook blijven we de actuele ontwikkelingen op het gebied van sporten/bewegen en bij de gebruikers/verenigingen monitoren. Op basis daarvan kunnen we beoordelen of, op het moment dat het aan de orde is, vervanging van de bestaande kunstgrasvelden de beste oplossing is, of dat er wellicht alternatieven zijn.

Uitvoeren lokaal sportakkoord

In 2020 is door een grote groep sportaanbieders (verenigingen, commerciële bedrijven, onderwijs, zorgaanbieders enzo-voorts) het Sportakkoord Bernheze opgesteld. Voor de uitvoering van de in het akkoord opgenomen projecten ontvangen we van het Rijk in 2020, 2021 en 2022 een uitvoeringsbudget van € 20.000,- per jaar.

Vervangen hekwerken sportparken

Het reguliere beheerbudget is niet voldoende voor het uitvoeren van grotere vervangingsinvesteringen. Hierdoor verslechteren hekwerken. Dat brengt risico's met zich mee voor clubs en gemeente; o.a. diefstal (robotgrasmaaiers, inbraakrisico clubgebouwen) en vernielingen (doelen, netten, schade aan velden).

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging kunstgrasveld HVCH (incl. BTW)	Vervanging	2022	432.575	Investering
Bijdrage SPUK Sport – btw (aansluiting 75%)	Vervanging	2022	- 56.306	Investering
Vervanging kunstgrasveld Prinses Irene (incl. BTW)	Vervanging	2022	432.575	Investering
Bijdrage SPUK Sport - btw (aansluiting 75%)	Vervanging	2022	- 56.305	Investering

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervangen hekwerken sportparken (incl. BTW)	Vervanging	2021	181.500	Investering
Bijdrage SPUK Sport – btw (aanneem 75%)	Vervanging	2021	- 23.625	Investering

2. Erfgoed en Monumenten

Global goals:

Wat willen we bereiken?

- Het realiseren van de ambities en doelstellingen zoals die in de nieuwe erfgoedvisie zijn geformuleerd.
- Goed beheer, onderhoud en instandhouding van ons erfgoed en monumenten.

Hoe weten we dat?

De in het uitvoeringsprogramma (najaar 2020) van de erfgoedvisie opgenomen doelstellingen meten we.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren projecten Erfgoedvisie

In 2020 wordt de erfgoedvisie inclusief uitvoeringsprogramma vastgesteld. We richten ons o.a. op de kerkenvisie en de toekomst van de Abdij. De gevraagde middelen hebben betrekking op projectleiding en proceskosten, kosten inhuren derden (o.a. conceptontwikkeling) en realisatie van de uitvoeringsprojecten.

Reguliere werkzaamheden Erfgoed en Monumenten

Als gevolg van de uit de erfgoedvisie voortkomende ambities zullen de reguliere werkzaamheden (vergunningen, subsidies erfgoededucatie, advisering cultuurhistorie) toenemen. Verder blijkt dat, als gevolg van de toegenomen bouwactiviteiten en (particuliere) ontwikkelingen, het budget voor archeologie (toetsing archeologische onderzoeken vanuit rol bevoegd gezag) de afgelopen twee jaar niet toereikend is. Overigens maken deze kosten onderdeel uit van de leges die we berekenen voor de omgevingsvergunningen.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	MJB	2021	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2021	25.000	Incidenteel
	MJB	2022	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2021	- 25.000	Incidenteel
	Nieuw	2021	- 25.000	Incidenteel
	MJB	2022	- 25.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	- 25.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	- 50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	- 50.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Meerkosten reguliere werkzaamheden erfgoed, monumenten en archeologie	Nieuw	2021	15.000	Structureel

3. Natuur en landschap

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een groene dooradering door ons landschap waarmee mens en dier zich op een veilige en aantrekkelijke manier door het landschap kunnen verplaatsen, de biodiversiteit toeneemt en natuurgebieden met elkaar worden verbonden.

Hoe weten we dat?

- Wandelpad over breuklijn is gerealiseerd i.c.m. wijsherstel (2021)
- Zuidelijke dorpsrand Heesch is versterkt (2023)
- 23,5 km EVZ is gerealiseerd (2027)

Bij deze onderwerpen/projecten zijn er subsidiemogelijkheden die we waar mogelijk zullen benutten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren wandelpad over de breuklijn & herstellen wijst

We gaan een agrarisch perceel aankopen en omvormen tot natuur met wandelpad. Daarmee verbinden we diverse wijstgebieden en kunnen we een doorgaande wandelroute mogelijk maken, waarbij de ambitie bestaat deze door te trekken naar de andere gemeenten die meedoen aan de Geopark ontwikkeling.

Deelnemen aan de Stimuleringsregeling Landschap

We blijven co-financieren in het subsidieprogramma van de provincie waarmee agrariërs en particulieren in het buitengebied landschapselementen aanleggen zoals (knot-)bomen, hagen, poelen, houtwallen en bloemrijke akkerranden.

Versterken zuidelijke dorpsrand Heesch

Net als de Ruitersweg oost, versterken we ook de Ruitersweg west met extra struwelen, hoogstamfruitboomgaardjes en houtsingels.

Realiseren ecologische verbindingzones

We vervolmaken onze opgave om nog 23,5 kilometer ecologische verbindingzone te realiseren. Voor de verbindingen over land zijn wij als gemeente zelf kartrekker. Bij de verbindingen langs waterlopen (natte EVZ's) faciliteren wij het Waterschap en dragen financieel bij.

Beheren bloemrijke bermen

We geven de meest kansrijke bloemrijke bermen uit het project 'dynamische landschappen' een optimale start mee door ze nog enkele jaren in een nazorgprogramma te houden.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Wandelpad over de breuklijn – Wijstherstel	Nieuw	2021	45.000	Incidenteel
Uit reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering	Nieuw	2021	- 45.000	Incidenteel
Versterken zuidelijke dorpsrand Heesch (Ruitersweg)	MJB	2023	40.000	Incidenteel
Uit reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering	MJB	2023	- 40.000	Incidenteel
Realiseren ecologische verbindingzones	MJB	2021	150.000	Incidenteel
	MJB	2021	150.000	Incidenteel
	MJB	2022	200.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	437.500	Incidenteel
	Nieuw	2025	437.500	Incidenteel
Uit reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering	MJB	2021	- 150.000	Incidenteel
Uit de reserve nog nader te bestemmen	MJB	2021	- 150.000	Incidenteel
	MJB	2022	-200.000	Incidenteel
	NIEUW	2024	- 437.500	Incidenteel
	NIEUW	2025	- 437.500	Incidenteel
Beheren bloemrijke bermen	MJB	2021	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2021	- 10.000	Incidenteel
Toename planbeoordelingen natuur en landschap	Nieuw	2021	35.000	Structureel

4. Beheer, openbare ruimte

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een prettige, veilige schone, functionele en toekomstgerichte leefomgeving.

Hoe weten we dat?

Of de leefomgeving voldoet aan onze doelstellingen beoordelen we op basis van:

- Inrichting: eisen aan de inrichting van de openbare ruimte zijn vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals o.a. het groenstructuurplan en beeldkwaliteitsplannen en richtlijnen van C.R.O.W. (onafhankelijk kenniscentrum infrastructuur)
- Functie: de functie van infrastructuur is vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals o.a. bestemmingsplannen en het mobiliteitsplan;
- Gebruik: dit kunnen we o.a. meten op basis van verkeerstellingen en visuele inspecties.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan openbare ruimten aanleggen en beheren. Onder nieuwe aanleg verstaan we nieuwe wijken en nieuwe infrastructuur. Als vorm, gebruik en functie niet meer in overeenstemming met elkaar zijn, is er sprake van een knelpunt. Er zijn dan grootschalige maatregelen nodig zoals een reconstructie. Binnen de reconstructie wordt getracht de gewijzigde functie of gebruik een plaats te geven. Met reconstructie wordt eenzelfde situatie bereikt als met nieuwe aanleg.

Onder beheren verstaan we:

- Onderhouden, eenvoudige cyclische maatregelen om de levensduur te garanderen;

- Repareren, eenvoudige maatregelen om de levensduur beperkt te verlengen;
- Renoveren, ingrijpende maatregel waarmee dezelfde situatie wordt bereikt als nieuwe aanleg.

De in het bestuursprogramma opgenomen maatregelen voor mobiliteit zijn in voorbereiding of in uitvoering. Bij nieuwe aanleg en reconstructie betrekken we bewoners actief.

In 2020 zijn we gestart met het opstellen van een structuurplan openbare ruimte en het actualiseren en met het opstellen van beheerplannen. In het structuurplan beschrijven we de proportionele inrichting van de openbare ruimte die we in beheerplannen verder uitwerken naar concrete acties. Het structuurplan geeft ons tevens betere prioriteringsmogelijkheden, meer mogelijkheden voor het maken van een integrale afweging en meer handvatten om werk-met-werk te maken.

Repareren: verbeteren kwaliteit groenonderhoud

We werken achterstanden in boomonderhoud en plantvakken weg en we verbeteren tevens onkruidbeheersing op verhardingen.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Verbeteren kwaliteit groenonderhoud	MJB	2021	50.000	Structureel
	MJB	2022	50.000	Structureel
	MJB	2023	50.000	Structureel
	MJB	2024	50.000	Structureel

5. De Wildhorst

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk en leefbare omgeving op en rondom het gebied van De Wildhorst.

Hoe weten we dat?

De doelstellingen van het transformatiebesluit (najaar 2020) meten we.

Wat gaan we daarvoor doen?

We streven naar een transformatiebesluit over de toekomst van De Wildhorst in najaar 2020. In de periode daarna gaan we uit van een gefaseerde uitvoering van de feitelijke transformatie. In die uitvoeringsfase is incidentele procesbegeleiding nodig, en verwachten we meer inzet nodig te hebben op het vlak van toezicht en handhaving (thema 'Gemeente in uitvoering/VTH'). Daarnaast nemen we deel aan de pilot 'vitale vakantieparken' van de provincie.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Procesbegeleidingskosten Wildhorst	MJB	2021	140.000	Incidenteel
	MJB	2022	60.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uit reserve Nog nader te bestemmen	MJB MJB	2021 2022	- 140.000 - 60.000	Incidenteel Incidenteel

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Niet wekelijks sporters (%) >19 jaar	2012 2016	46,9 49,3	36,1 42,8

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
5.1	Sportbeleid en activering	243.565	419.146	248.244	31.988	153	152
5.2	Sportaccommodaties	1.980.723	1.982.574	2.070.239	741.617	722.504	718.396
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie.	432.529	526.115	434.119	14.940	14.940	
5.4	Musea	25.511	28.064	28.646	5.796	5.877	5.981
5.5	Cultureel erfgoed	154.839	203.753	143.795	45.250	1.447	
5.6	Media	771.028	782.977	796.624	14.545	13.450	12.873
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.006.411	2.365.030	1.990.508	313.590	11.046	17.419
0.10	Reserves programma 5	253.628	18.764	19.102	613.289	1.031.653	190.733
Totaal		5.868.234	6.326.423	5.731.277	1.781.015	1.801.070	945.554

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
5.1	248.244	251.812	254.525	257.219	152	152	152	152
5.2	2.070.239	2.105.295	2.111.043	2.086.219	718.396	728.956	739.066	748.697
5.3	434.119	441.785	449.072	456.043				
5.4	28.646	29.115	29.483	29.847	5.981	6.083	6.181	6.274
5.5	143.795	146.222	148.488	150.651				
5.6	796.624	810.107	822.842	835.005	12.873	12.495	12.117	11.738
5.7	1.990.508	1.991.203	2.009.410	2.087.483	17.419	17.455	17.489	17.522
0.10	19.102	19.427	19.738	20.034	190.733	110.733	50.733	50.733
Totaal	5.731.277	5.794.966	5.844.601	5.922.501	945.554	875.874	825.738	835.116

Brondocumenten programma Sport, cultuur en recreatie

- Toekomstvisie Bernheze (oktober 2015)
- Verordening welzijnssubsidies Bernheze 2012 (december 2011)
- Beleidsnota kunst en cultuur: 'Prikkelende Kunst en Cultuur Bernheze' (februari 2006)
- Aanvullende notitie 'Prikkelende Kunst' (november 2011)
- Visie recreatie en toerisme Bernheze 2018-2022 (juli 2018)
- Nota gemeenschapshuizen 2000 (mei 2000)
- Nota Maatschappelijk Vastgoed 2016 (oktober 2016)
- Erfgoedverordening Bernheze 2019 (december 2018)
- Subsidieverordening gemeentelijke monumenten Bernheze 2012 (december 2011)
- Monumentenbeleidsplan 2006-2010
- Erfgoedvisie "Ode aan het boeren leven" (mei 2020)
- Archeologiebeleid 2011 (incl. archeologiekaart) (februari 2011)
- Bomenbeleidsplan 2017-2027 (maart 2017)
- Landschapsontwikkelingsplan 2012 (augustus 2011)
- MaashorstManifest 2010
- Natuurplan De Maashorst 2010
- Beleidsnotitie adaptief wegbeheer (juli 2018)
- Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018 (CROW)
- Visie burgerparticipatie Bernheze 2012 (april 2012)

SOCIAAL DOMEIN

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Integrale toegang

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners tijdige en passende hulp krijgen.

- Inwoners weten waar ze zich kunnen melden voor ondersteuning (toegang)
- Inwoners ervaren dat dienstverlening voldoende op elkaar is afgestemd, waardoor er een goede kwaliteit van hulp wordt bereikt (integraliteit).

Indicator	2018	2019	Streven 2021
% cliënten (Wmo) dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag."	79%	84%	> 84%
% cliënten (Wmo) dat het (helemaal) eens is met de stelling: "De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag." (aansluiting op hulpvraag)	86%	88%	> 88%

Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Wat gaan we daarvoor doen?

- Op 1 november 2020 gaan we starten met Wegwijzer Bernheze, het gebiedsteam integrale toegang. Het gebiedsteam is een samenwerkingsverband van de gemeenten Bernheze en Meierijstad en ONS welzijn. Medewerkers van deze organisaties richten zich met name op aanmelding/intake, doorgeleiding van hulpvragen en samenwerking bij complexe hulpvragen (casusregie en indien nodig procesregie). De gemeente Bernheze stelt een regisseur voor dit gebiedsteam aan.
- Medio 2021 volgt een eerste evaluatie van Wegwijzer Bernheze, waarna inpassing van het Basisteam Jeugd en Gezin in Wegwijzer volgt.
- We borgen de relatie borgen tussen integrale toegang en veiligheid, waarbij zorg & veiligheid wordt doorontwikkeld tot procesregie.
- We integreren de Maatwerk Aanpak Bernheze (MAB) in de toegang en we vergroten de bekendheid van MAB.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Teamregisseur integrale toegang – 1 fte	Nieuw	2022	70.000	Structureel
Uit structurele stelpost sociaal domein	Nieuw	2022	- 70.000	Structureel

2. Meedoen naar vermogen

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners naar vermogen participeren in onze samenleving, het liefst door te werken.

- Iedereen heeft een vangnet voor levensonderhoud.
- Meer inwoners met een bijstandsuitkering op een passende (werk)plek en duurzaam aan het werk.
- Tenminste 50% van de statushouders ('ondertussengroep', instroom 2013-2020) is economisch zelfstandig in 2023.
- Meer inwoners met een arbeidsbeperking via loonkostensubsidie aan het werk of een trede hoger op de participatieladder.
- De impact van de coronacrisis op zowel sociaal als economisch vlak zo goed mogelijk opvangen. .

Indicator	2018	2019	Streven 2021
Aantal bijstandsuitkeringen	273	269	< 269*
Aantal bijstandsuitkeringen aan statushouders (inburgeringsplichtig en gevestigd tussen 1-1-2015 en 31-12-2019 (aantal uitkeringsdossiers)	.	59	tenminste 50% economisch zelfstandig in 2023
Aantal personen met loonkostensubsidie IBN	17	19	> 19
Aantal personen met loonkostensubsidie reguliere werkgever	21	29	> 29
Aantal personen aan het werk in beschut werk	4	4	> 4
Aantal deelnemers lesgroepen laaggeletterden NT1 (ROC & IVIO) en ONS welzijn	.	91	> 91
% laaggeletterden	11%		8%

*Dit streven is gesteld voor de coronacrisis. We zien nu al een flinke stijging van het aantal gezinnen met een bijstandsuitkering.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren de programmalijn Meedoen naar Vermogen uit, onder andere:

- We begeleiden mensen naar een passende werkplek.
- We implementeren de nieuwe wet Inburgering (ingangsdatum 1 juli 2021) en we begeleiden de huidige groep statushouders.
- We begeleiden mensen met een arbeidsbeperking naar werk (regulier, beschut, met loonkostensubsidie, dagbesteding e.d.).
- We creëren een doorlopende lijn zorg naar werk, onder andere door een lokaal netwerk op te bouwen via netwerkbijeenkomsten (pilot van zorg naar werk).
- We breiden de sluitende aanpak voor jongeren uit.
- We hebben het partnership met IBN geëvalueerd en we zijn tot een nieuw partnership gekomen (ingangsdatum juli 2021).
- We dragen bij dat de basisvaardigheden (taal en digitale vaardigheden) op orde zijn.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Klantmanager inburgering – 1 fte (m.i.v. 1-7-2021)	Wettelijk	2021	39.378	Structureel
	Wettelijk	2022	48.141	Structureel
Uit rijksmiddelen (aannee o.b.v. ontvangen rijksmiddelen)	Wettelijk	2021	- 39.378	Structureel
	Wettelijk	2022	- 48.141	Structureel

3. Vitale en duurzame arbeidsmarkt

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame vitale arbeidsmarkt voor Bernheze

We streven naar een goed functionerende en veerkrachtige arbeidsmarkt. We zetten in op wendbare en weerbare mensen en organisaties, die minder gevoelig is voor conjunctuurschommelingen en waar alle mensen hun talenten benutten, blijven ontwikkelen en mee kunnen doen.

Hoe weten we dat?

Onze Indicatoren zijn:

Indicator	Jaar	25-000–50.000 inw	Bernheze
Percentage werkloosheid ¹	2018 2019	3,3% 2,9%	3,0% 2,7%
Percentage huishoudens met een bijstandsuitkering ¹	2018 2019	3,5% 3,4%	2,1% 2,1%
Percentage zzp'ers t.o.v. totaal aantal banen ¹	2017 2018	14,2% 14,3%	18,8% 19,8%
Huishoudens met een laag inkomen ¹	2017 2018	7,6% 7,6%	6% 6%
Huishoudens met een hoog inkomen ¹	2017 2018	10% 10%	12% 11%
PSO gecertificeerde bedrijven ²	2020		3

1 Bron: waarstaatjegemeente.nl

2 PSO-Nederland

Wat gaan we daarvoor doen?

- Intensiveren van de samenwerking ondernemers en mkb met het Werkgeversservicepunt (WSP) om de kansen om mensen aan het werk te helpen te vergroten.
- Social return verplichting opleggen wanneer we inkopen. Hiermee zorgen we dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk geholpen kunnen worden.
- Werkgevers stimuleren om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

- We werken toe naar één aanpak voor jongeren door gemeenten en onderwijsinstellingen samen te laten werken. Bedrijven stimuleren we om jongeren een kans bieden via stage en werkervaringsplaats, Samenwerking MOB onderwijs, Praktijkscholen en VSO scholen).
- Ondersteunen ZZP'ers door middel van ons regionale platform ZZP-BOOST.
- Ontwikkelen/uitvoeren nieuwe economische beleidsnota.

4. Aanpakken met Impact

Global goals:

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners versterken.

- We willen burgerinitiatief versterken.
- Wij willen onderlinge verbinding en samenwerking in de kernen.
- In iedere kern is een fysiek ontmoetingsplek (MFA, gemeenschapshuis).
- Wij willen minder eenzaamheid en armoede en goede ondersteuning voor mantelzorgers en mensen met dementie.

Indicator	2016*	2019	Streven 2021
Aantal gehonoreerde burgerinitiatieven (stimuleringsregeling)	.	11 (2018-2019)	> 11
% volwassenen dat zich actief inzet om de buurt te verbeteren ¹	21%	.	> 21%
% ouderen dat zich actief inzet om de buurt te verbeteren ¹	14%	.	> 14%
% volwassenen dat veel sociale samenhang in de buurt ervaart (sociale cohesie) (19-64 jaar) ¹	19%	.	> 19%
% volwassenen (19-64 jaar) dat zich eenzaam voelt ¹	34%	.	< 34%
% ouderen (65+) dat zich eenzaam voelt ¹	43%	.	< 43%
% jonge mantelzorgers (t/m 18 jaar) dat zich (tamelijk) zwaar belast voelt ¹	1%	.	< 1%
% mantelzorgers dat zich (tamelijk) zwaar belast voelt ¹	2%	.	< 2%
Bereik minimavoorzieningen	.42%	45%	> 45%

* De GGD-monitors jeugd, volwassenen en ouderen verschijnen vierjaarlijks.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren de programmalijn Aanpakken met Impact uit, in de kernen en gemeentebreed:

- We stimuleren burgerinitiatieven. De stimuleringsregeling evalueren we.
- We faciliteren het welzijnswerk door in Nistelrode met lokale organisaties de samenwerking te versterken (pilot).
- We initiëren een netwerk rondom eenzaamheid (uitvoeren motie gemeenteraad 2018). We voeren de motie uit in 2020 en in 2021 zetten we dit verder door.
- We versterken de mantelzorgondersteuning en respijtzorg op basis van een behoeftepeiling onder mantelzorgers. Eind 2020 leveren we een uitvoeringsplan mantelzorgondersteuning op en we voeren dit in 2021 uit.
- We onderzoeken kwijschelding van schulden (motie raad januari 2020). Uw motie is uitgevoerd in 2020. Hierover bent u in 2020 via een nti geïnformeerd.
- De Energie Prestatieadviezen (EPA's) zijn uitgevoerd. We onderzoeken hoe we de verduurzaming van gemeenschapshuizen kunnen stimuleren (zie ook duurzaamheid).
- We voeren het Koploperproject onafhankelijke cliëntondersteuner uit. Dit project heeft een looptijd van 2020-2022.

- We behouden de huidige MFA's en gemeenschapshuizen en ze worden zo optimaal mogelijk gebruikt als ontmoetingsplek.
- We evalueren in 2020 het armoedebeleid. Indien nodig voeren we vanaf 2021 verbetermaatregelen door.
- We hebben aandacht voor de energielasten van minder draagkrachtige inwoners (zie programma Duurzaamheid)

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Pilots programmalijn 'Aanpakken met Impact'	Nieuw	2021	p.m.	

5. Langer thuis

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners langer in de eigen omgeving kunnen wonen.

- Inwoners kunnen zelfstandig en verantwoord wonen (zie ook wonen)
- Inwoners kunnen mensen ontmoeten en meedoen aan het dagelijkse leven (zie ook Aanpakken met Impact)
- Inwoners kunnen gezond en veilig leven.
- De ondersteuning is van goede kwaliteit, tijdig en dichtbij.
- We hebben voldoende, kwalitatief goede en bereikbare voorzieningen per kern (zie ook Aanpakken met Impact en Wonen).
- Passend (woon)beleid voor bijzondere doelgroepen (zie programma wonen).

Indicator	2018	2019	Streven 2021
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Door de ondersteuning die ik krijg kan ik me beter redden." (zelfredzaamheid)	87%	88%	> 88%
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Door de ondersteuning die ik krijg kan ik beter de dingen doen die ik wil." (eigen regie)	84%	83%	> 83%
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven." (kwaliteit van leven)	84%	84%	> 84%

Bron: Cliëntervaringsonderzoek Wmo

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ontwikkelen vanuit het regionale Koersdocument voor Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang een lokaal ontwikkel- en uitvoeringsplan.
- We zorgen ervoor dat voorzieningen integraal ingezet en gebruikt worden.
- We schalen ondersteuning op naar de centrumgemeente als dat nodig is en we schalen ondersteuning af als het kan.
- We zorgen voor een inclusieve aanpak die iedereen begrijpt (aanpak VN-Verdrag Handicap).
- We behouden de huidige MFA's en gemeenschapshuizen en ze worden zo optimaal mogelijk gebruikt als ontmoetingsplek.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Verduurzaming gemeenschapshuizen	Nieuw		p.m.	

6. Jeugd(hulp)

Global goals:

Wat willen we bereiken?

- Wij willen dat onze jongeren veilig en gezond opgroeien en zich kunnen ontwikkelen.
- De hulp is van goede kwaliteit, tijdig en dichtbij.

Indicator		2019	Streven 2021
% jongeren (12-118 jaar) dat lid is van een vereniging of (sport)club	85% (2019)*	.	Gelijk
% kinderen met overgewicht en obesitas (0-11 jaar)	5% (2013)	.	< 5%
% kinderen met overgewicht en obesitas (12-18 jaar)	8% (2016)*	.	< 8%
% jongeren dat wel eens alcohol drinkt (12-18 jaar)	33% (2016)*	.	< 33%
Aantal jongeren in zorgen buiten de regio (LTA)	17 (2018-1) 21 (2018-2)	23 (2019-1)	< 18
Aantal jongeren in gezinshuizen of pleegzorg	10 (2018-1) 12 (2018-2)	13 (2019-1)	15
Aantal jongeren in verblijf zwaar	11 (2018-1) 8 (2018-2)	6 (2019-1)	5
Aantal kinderen op wachtlijst BJJ	.	Gemiddeld tussen 5-10	Zo laag mogelijk

* De GGD-monitors jeugd, volwassenen en ouderen verschijnen vierjaarlijks.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We implementeren lokaal het nieuwe regionale inkoopbeleid. Dit gaat door de Coronacrisis in twee fases. Voor 2021 wordt er een contract voor één jaar afgesloten. Hierin wordt er gedeeltelijk overgestapt naar een nieuwe systematiek (passend binnen het nieuwe regionale inkoopbeleid). In 2021 volgt de contractering voor de periode vanaf 1 januari 2022. De doorontwikkeling en implementatie hiervan vindt in 2021 plaats. Dit heeft een nog onbekend effect op het Basisteam Jeugd en Gezin en de back office van het team zorg. Voor het team zorg is de formatie administratie in 2020 uitgebreid.
- We zorgen dat er minder kinderen in de jeugdzorg buiten de regio komen (LTA), door alternatieven binnen de regio en meer grip op de verwijzingen.
- We zorgen dat er meer kinderen opgroeien in een gezinssituatie (verschuiving van verblijf zwaar naar gezinsgericht) door doorontwikkelen aanbod pleegzorg en gezinshuizen.
- De pilot Praktijkondersteuner Huisartsen (POH) GGZ/jeugd loopt van september 2020 – september 2022. We evalueren tussentijds in 2021. Structureel vanaf 2022.
- We implementeren het programma 'Geweld hoort nergens thuis'.

- We voeren preventieactiviteiten jeugd voor een gezonde leefstijl uit (o.a. weerbaarheid, gezonde school, overgewicht, positief sportklimaat, depressiepreventie). We nemen deel aan het de landelijke pilot Ketenaanpak Overgewicht Jeugd. (zie voor sport ook paragraaf 6 van het thema Cultuur en recreatie).
- In 2021 gaan we de wet wijziging woonplaatsbeginsel voorbereiden zodat alle wijzigingen per 1 januari 2022 zijn doorgevoerd als de wet in gaat (wetswijziging was voorzien voor 01 januari 2021, maar is een jaar uitgesteld).

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Praktijkondersteuner huisartsen (POH) – motie raad	MJB	2022	95.000	Structureel
Uit structurele stelpost sociaal domein	MJB	2022	- 95.000	Structureel

7. De Nieuwe instelling

Global goals:

Wat willen we bereiken?

We willen een nieuwe bruisende sociaal-culturele instelling in het centrum van Heesch, 'de huiskamer van Heesch', waar iedereen zich welkom voelt.

Wat gaan we daarvoor doen?

In juni 2020 zijn de raadsvoorstellen over de scenario's voor de toekomst van DNI en de garantstelling bij liquidatie voorgelegd aan de raad ter besluitvorming. Besluitvorming is echter verschoven naar oktober 2020. Gezien de financiële problemen van Stichting De Pas heeft de Raad inmiddels het besluit genomen het gebouw van Stichting de Pas aan te kopen. Hiermee wordt tijd gekocht om een aantal scenario's nog nader uit te werken. Definitieve besluitvorming zal dan in oktober 2020 volgen.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma.

Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant

Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningschap is namens 11 gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.

Centrumregeling WMO Brabant Noordoost-Oost

In Noordoost Brabant kopen we gezamenlijk de Wmo hulp in. Oss is centrumgemeente voor de inkoop van Wmo-ondersteuning (voor de taken die vanaf 2015 door de gemeente worden uitgevoerd). Oss koopt in namens de deelnemende gemeenten. Regionale inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor de aanbieders, meer eenheid in de regio en een sterkere positie in het gesprek met aanbieders.

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant

In Noordoost Brabant kopen we gezamenlijk de jeugdhulp in. Daarvoor is een gemeenschappelijke regeling met de centrumgemeente ('s-Hertogenbosch). Gezamenlijke inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor aanbieders, efficiëntere inkoop en een betere positie in de onderhandeling met aanbieders. Een aantal taken (bijvoorbeeld gesloten jeugdzorg) moeten gemeenten verplicht gezamenlijk inkopen.

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost (KCV)

Twaalf gemeenten zijn opdrachtgever voor het WMO-personenvervoer. Samen vormen zij het KCV. Met vervoer op maat dragen zij bij aan bereikbaarheid voor iedereen, en daarmee aan de participatie ook voor mensen met een beperking.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)	2017	674,7	550,6
	2018	687,9	572,2
	2019	702,4	588,1
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	2016	1%	1%
	2017	1%	0%
	2018	1%	0%
Kinderen in uitkeringsgezin dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen (% kinderen tot 18 jaar)	2016	5%	3%
	2017	5%	3%
	2018	5%	3%
Netto arbeidsparticipatie ¹ (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	2017	67,3	69,5
	2018	68,3	70,9
	2019	69,2	71,6
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2016	2%	1%
	2017	2%	1%
	2018	2%	1%
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)	1e halfjaar 2017	277,2	163,4
	2e halfjaar 2017	272,6	167,6
	1e halfjaar 2018	264,9	161,0
	2e halfjaar 2018	257,6	152,7
	1e halfjaar 2019	250,9	154,3
	2e halfjaar 2019	245,1	146,2
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	1e halfjaar 2015	215,4	133,2
	2e halfjaar 2015	219,1	106,5
	1e halfjaar 2019	231,3	110,8
	2e halfjaar 2016	242,2	131,9
	1e halfjaar 2017	253,4	129,9
	2e halfjaar 2017	256,9	135,1
	1e halfjaar 2018	Geen data	134,0
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	1e halfjaar 2017	9,1	8,4
	2e halfjaar 2017	9,5	9,0
	1e halfjaar 2018	9,5	8,4
	2e halfjaar 2018	10,1	9,9
	1e halfjaar 2019	10,2	8,8
	2e halfjaar 2019	10,4	10,0

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	1e halfjaar 2017	1,0	0,6
	2e halfjaar 2017	1,0	0,8
	1e halfjaar 2018	1,0	0,8
	2e halfjaar 2018	1,0	0,8
	1e halfjaar 2019	1,1	0,9
	2e halfjaar 2019	1,1	0,9
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	1e halfjaar 2017	0,3	Geen data beschikbaar
	2e halfjaar 2017	0,3	
	1e halfjaar 2018	0,3	
	2e halfjaar 2018	0,3	
	1e halfjaar 2019	0,3	
	2e halfjaar 2019	0,3	
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	1e halfjaar 2017	503	460
	2e halfjaar 2017	514	460
	1e halfjaar 2018	539	480
	2e halfjaar 2018	545	480
	1e halfjaar 2019	576	490
	2e halfjaar 2019	596	520

1) Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.328.844	2.936.068	2.801.635	254.505	253.610	255.490
6.2	Wijkteams	3.108.189	3.576.889	3.131.273			
6.3	Inkomensregelingen	6.213.551	9.874.945	6.605.936	4.269.716	7.395.013	4.209.908
6.4	Begeleide participatie	4.457.831	4.203.636	4.099.739	146.088		
6.5	Arbeidsparticipatie	397.655	436.729	469.357	11.861		
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.022.401	1.155.708	885.828		262.007	
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.607.678	3.864.342	4.121.483	158.514	64.768	64.921
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.911.134	5.065.008	5.285.790	352.750		
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	72.093	45.143	79.575	209.057		
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	558.679	764.540	778.302			
0.10	Reserves programma 6	1.144.224			3.413.294	1.123.922	97.128
Totaal		30.822.279	31.923.008	28.258.918	8.815.785	9.099.320	4.627.447

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
6.1	2.801.635	2.811.527	2.852.171	2.891.341	255.490	259.823	263.969	267.920
6.2	3.131.273	3.055.298	3.108.677	3.159.996				
6.3	6.605.936	6.765.606	6.880.768	6.946.643	4.209.908	4.281.469	4.349.965	4.415.205
6.4	4.099.739	3.948.198	3.851.680	3.707.663				
6.5	469.357	502.594	534.814	564.698				
6.6	885.828	900.886	915.302	929.031				

	Lasten				Baten			
6.71	4.121.483	4.191.547	4.258.611	4.322.487	64.921	65.068	65.209	65.343
6.72	5.285.790	5.294.615	5.378.518	5.458.436				
6.81	79.575	80.349	81.090	81.796				
6.82	778.302	791.533	804.198	816.261				
0.10					97.128	50.500	49.548	5.780
Totaal	28.258.918	28.342.153	28.665.829	28.878.352	4.627.447	4.656.860	4.728.691	4.754.248

Door de provincie is het themaonderzoek 'Analyse financiën decentralisaties sociaal domein' uitgevoerd. Naar aanleiding van dit onderzoek geeft de Provincie een drietal aanbevelingen, namelijk:

1. Na invoering van de nieuwe taken in het sociaal domein in 2015 hebben veel gemeenten een koppeling gelegd tussen de kosten en ontvangen baten van het rijk. Nu de aparte decentralisatie-uitkering voor deze taken met ingang van 2019 voor het grootste gedeelte is opgegaan in de algemene uitkering wordt reguliere financiering verkregen, net als voor alle andere gemeentelijke taken. De Provincie adviseert daarom om de koppeling te laten vervallen en de benodigde dekkingsmiddelen in de integrale afweging te betrekken.
2. De Provincie verzoekt in de (meer)jarenbegroting duidelijk aan te geven op welke uitgangspunten de ramingen zijn gebaseerd en verzoekt hierbij ook een koppeling naar de realisatiecijfers in de jaarrekening 2019 te maken.
3. Wanneer een taakstelling in de begroting is opgenomen dan dient deze reëel te worden onderbouwd, m.a.w. aan te geven hoe de taakstelling wordt ingevuld en hoe het proces er uit gaat zien voor realisering van de taakstelling.

De toezichthouder adviseert goede afspraken te maken met de centrumgemeenten over de werkwijze, periodieke informatievoorziening, verantwoordingswijze en de manier waarop uw gemeente bij kan sturen. Voor de uitvoering van de Wmo 2015 (begeleiding) en de jeugdwet wordt samengewerkt in twee centrumregelingen. In de centrumregelingen zijn genoemde zaken vastgelegd.

Ook uw raad wil graag inzicht in de financiën van het sociaal domein.

Bovenstaande tabellen geven inzicht in de ontwikkeling van de lasten en baten van het programma Sociaal domein. De taakvelden 6.3 tot en met 6.82 betreffen de lasten/baten voor: bijstand/minimabeleid (6.3), klassieke Wsw (6.4), re-integratie (6.5), hulpmiddelen en woningaanpassingen (6.6), Huishoudelijke hulp en begeleiding (6.71), jeugdzorg (6.72 en 6.82), Inloophulp GGZ en Wet verplichte GGZ (6.81).

Onder 6.1 zijn voornamelijk de kosten van de welzijnsgebouwen en welzijnsorganisaties opgenomen en onder 6.2 de kosten voor het Basisteam jeugd en gezin, het Sociaal team en de ambtelijke kosten. Tevens is onder 6.2 een stelpost opgenomen voor nog vrij inzetbare middelen vanuit de rijksmiddelen sociaal domein.

Uitgangspunten ramingen in meerjarenperspectief

De ramingen voor de kosten van het sociaal domein zijn gebaseerd op de historische kosten jaarrekening 2019, extrapolatie van de uitgaven 2020 (o.b.v. toekenningen eerste halfjaar 2020), externe ontwikkelingen (o.a. aanzuigende werking abonnementstarief, stijgende kosten jeugdzorg en verwachte indexatie. Voor jeugdhulp zorg in natura is rekening gehouden met het aandeel van Bernheze in het regionale inkoopplan 2021.

Vrij besteedbare budgetten Sociaal domein: reserve transities en stelpost vrij inzetbare middelen

Bij de overheveling van taken per 1 januari 2015 is door uw raad besloten de rijksmiddelen te reserveren voor het doel waarvoor deze middelen beschikbaar zijn gesteld. Bernheze had tot en met de jaarrekening 2019 de 'luke' positie een structureel overschot te hebben op de structurele beschikbare middelen binnen het sociaal domein. Dit overschot is opgebouwd uit de ontvangen rijksmiddelen en overschotten op historische budgetten bij invoering van de transitie per 1 januari 2015. Dit 'overschot' hebben we steeds gereserveerd op een stelpost op taakveld 6.2. Daarnaast heeft uw raad besloten

overschotten op bestaande taken (hulpmiddelen en huishoudelijk hulp) en nieuwe taken te reserveren in de reserve Transitie.

Stand van zaken reserve Transitie en stelpost vrij inzetbare middelen

Gezien dat de jaarrekeningen 2015 tot en met 2019 steeds sloten met een overschot op sociaal domein is er ultimo 2019 een reserve beschikbaar van € 10,5 miljoen. Na aftrek van de verplichtingen resteert een vrij besteedbare reserve van € 9,2 miljoen.

Uit goed financieel beleid kan de reserve Transitie uitsluitend worden ingezet voor kosten met een incidenteel karakter. M.a.w. kosten die een looptijd hebben van maximaal vijf jaar.

Op basis van de huidige raming/uitgaven is de verwachting dat ook de jaren 2020 en 2021 nog zullen sluiten met een overschot. De verwachting is dat de overschotten lager zullen zijn dan de afgelopen jaren. Deze overschotten worden voor een groot gedeelte veroorzaakt door de extra incidentele gelden jeugdzorg die voor de periode 2019 tot en met 2021 beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast is de verwachting dat vanaf 2022 het overschot op de rijksmiddelen omslaan naar een tekort.

In onderstaande tabel is het verloop van de stelpost Vrij inzetbare middelen weergegeven. De tekorten in onderstaande tabel voor de jaren 2022 tot en met 2024 zijn ten laste gebracht van de exploitatie van de betreffende jaren.

	2021	2022	2023	2024
Structureel (- = tekort / + = overschot)	-309.910	-97.841	-71.376	-23.771
Incidenteel (jeugdzorg) ¹	438.000			

1) Dit betreffen de extra middelen jeugdzorg 2019-2021 die door het rijk beschikbaar zijn gesteld. Het is nog onzeker of deze middelen structureel worden met ingang van 2022. Wij hebben deze middelen dan ook niet structureel ingezet ter dekking van de kosten van de drie decentralisaties.

In deze tabel is nog geen rekening gehouden met de verwachte korting die voor onze gemeentegrootte wordt verwacht als gevolg van de herziening van de verdeelmodellen sociaal domein (eerste indicatie ± € 1.000.000,-). De uitkomsten van deze herziening zullen in december 2020 bekend worden gemaakt.

Daarnaast vindt de vergoeding voor volume- en prijsontwikkelingen plaats op basis van het accres. Het accres beweegt mee met de systematiek trap-op trap af. Geeft het rijk minder uit dan wordt het accres naar beneden bijgesteld, geeft het rijk meer uit dan wordt het accres naar boven bijgesteld. Zoals uit het verleden vertoont het accres grote schommelingen waardoor de toekomstige inkomsten voor het sociaal domein met onzekerheid zijn omgeven. M.a.w. in bovenstaande raming zit een bepaalde mate van onzekerheid.

Richtlijn provincie extra middelen jeugdzorg 2019-2021

In de meicirculaire 2019 zijn over de periode 2019 t/m 2021 extra middelen jeugdzorg toegevoegd. Door de toezichthouder in casu de provincie is volgende richtlijn voor de inzet van de middelen in de meerjarenbegroting 2020-2023 vastgesteld:

1. De extra middelen jeugdzorg voor de jaren 2019 tot en met 2021, die onderdeel uitmaken van de algemene uitkering, worden als structureel dekkingsmiddel aangemerkt.
2. Voor de jaren 2022 en 2023 kan door de gemeente een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd worden: per gemeente naar rato van de € 300 miljoen (in 2021).
3. Deze stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' kan als structureel opgenomen worden.
4. Voorwaarde is dat daarnaast gemeente tevens zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven.

Gemeente Bernheze heeft, uit het voorzichtigheidsprincipe, géén stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' aan de batenkant opgenomen in de begroting 2022 en 2023. In onze regio zijn we gestart met een transformatie van de jeugdzorg om de

nog steeds oplopende kosten beheersbaar te maken/te houden. Daarnaast zijn we in 2020 gestart met een de pilot 'inzet van een Praktijkondersteuner (POH)'. Met de inzet van een POH willen we het gebruik van specialistische jeugdhulp terugdringen (preventie).

Wij zullen, zo ver de regels van het Besluit begroting en verantwoording en het provinciaal toezicht het toelaten, de incidentele en structurele beschikbare middelen creatief inzetten om onze doelstellingen te behalen.

Brondocumenten programma Sociaal domein

- Toekomstvisie Bernheze (oktober 2015)
- Regionale visie op Welzijn Brabant Noordoost (maart 2013)
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2020 (januari 2020)
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2020 (juni 2020)
- Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost (juni 2019)
- Beleidskader Wmo 2020-2023 (juni 2019)
- Jeugdwet (2015)
- Centrumregeling jeugdhulp Noordoost Brabant 2020 (maart 2019)
- Verordening jeugdhulp (oktober 2014)
- Beleidsregels jeugdhulp Bernheze 2016 (augustus 2016)
- Beleidsplan jeugd 2015-2020 (oktober 2014)
- Regeling stimuleringsregeling sociaal domein (juli 2019)
- Maatwerk Aanpak Bernheze (juli 2017)
- Participatiewet
- Verordening Minimabeleid Bernheze 2017 (februari 2017)
- Re-integratieverordening participatiewet 2017 (november 2017)
- Verordening afstemming Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Individuele inkomenstoelage Participatiewet Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet 2018 (januari 2018)
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ 2017 (februari 2017)
- Armoedebelief Bernheze (januari 2016 en januari 2018)
- Beleidsregels Laptop en zwemregeling (januari 2018)
- Werkinstructie Maatschappelijke ondersteuningsfonds 2018 (januari 2018)
- Beleidsnota 'Bijzondere bijstand en gemeentelijk Minimabeleid 2017' (november 2016)
- Beleidsvisie en beleidsplan schuldhulpverlening 2017 (februari 2017) (november 2016)

VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Klimaatmitigatie, inclusief energietransitie

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving. Hiermee bereiken we dat de energietransitie slaagt voor iedereen. We willen dat niemand buiten de boot valt in de omschakeling van (voornamelijk) fossiele energie naar duurzame energie. Bij deze transitie hebben we aandacht voor de betaalbaarheid, de gezondheidsaspecten en het draagvlak. Hiermee bereiken we uiteindelijk een gedragen energietransitie naar een fossielvrije maatschappij in 2050.

Hoe weten we dat?

- Als er 50 duurzaamheidsleningen verstrekt zijn in Bernheze, draagt dat voldoende bij aan een betaalbare leefomgeving.
- De verschillende projecten in de nieuwe lokale energieagenda voorzetten en waar nodig verbeteren op basis van ervaringen. We meten de resultaten van de lokale energieagenda per project in deze agenda.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Meer duurzaamheidsleningen verstrekken.
- Een nieuwe lokale energieagenda implementeren.
- Transitie Visie Warmte finaliseren, ter besluitvorming aan raad voorleggen (eind 2021) en implementeren.
- Regionale Energiestrategie (RES) te borgen en daarbij aandacht te hebben voor de koppelkansen met andere opgaven.
- Verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed.

Vanuit het Rijk hebben we de opgave om in 2050 gasloos en energieneutraal te zijn. Hiervoor werken we in de regio samen in de Regionale Energiestrategie (RES, Regio Noordoost Brabant) en de Transitievisie Warmte (TVW, As50). Samen met de regio maken we ook de vertaalslag naar de lokale uitvoering van de RES en TVW. Hierbij borgen we lokale accenten en belangen. Het is van belang om te realiseren dat zowel de RES als de TVW van rijkswege zijn opgelegd aan de gemeentes. De middelen voor de uitvoering van zowel de RES als de TVW zijn nog onzeker. Op dit moment zijn voor beide stukken wel middelen toegekend voor het opstellen en samenstellen van de beleidsstukken.

De definitieve RES-opgave vindt plaats in 2021 en wordt nog door uw raad vastgesteld. Wij zullen deze opgave vertalen in de lokale energieagenda (opwekking 0,06 TWH aan duurzame energie) waarvan een restopgave op land van 0,036 TWH in de vorm van zonneweides en/of windenergie.

De gemeente Bernheze zelf zet in op de lokale energieagenda (tot 2025) en verduurzamen we ons maatschappelijk vastgoed. We hebben aandacht voor de attitude van inwoners ten opzichte van de energietransitie, binnen de gemeentelijke organisatie maken we iedereen bewust van duurzaamheid en speelt iedereen in op klimaatverandering. Daarom zetten we

in op duurzame inkoop voor de eigen organisatie en gaan we gericht handhaven op bouwkundige klimaatmaatregelen. Ook hebben we binnen de lokale energieagenda aandacht voor de energielasten van minder draagkrachtige inwoners.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Transitievisie Warmte	Nieuw	2022	25.000	Structureel
Regionale Energiestrategie	Nieuw	2021	25.000	Structureel
Duurzaamheidsleningen	Nieuw	2021	1.000.000	Investing
Beheerskosten Svn (0,5%)	Nieuw	2021	5.000	Structureel
Verduurzamingsagenda Maatschappelijk Vastgoed 2021-2022	WET		p.m.	
Energieagenda gevolg geven aan regionaal verband duurzaamheids- en energieagenda (1 fte)	MJB	2021	70.000	Structureel

2. Circulariteit, inclusief afval

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Minder restafval en betere afvalscheiding. Zo maken we stappen naar een circulaire economie, we produceren minder afval en scheiden ons afval steeds beter.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op een nieuw afvalbeleid in 2021. We ontwikkelen dit beleid, samen met de raad en onze partners in de afvalketens en we verkennen de mogelijkheid de milieustraat elders in regionaal verband onder te brengen.

3. Klimaatadaptie

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving

Vanuit het Deltaprogramma (Rijk) hebben we de opgave om zowel de afvalwaterketen (volksgezondheid) als het watersysteem (kwaliteit/kwantiteit) in Nederland op orde te brengen en houden. De noodzaak voor aanpassing aan het veranderende klimaat zal de komende jaren alleen maar toenemen. De gevolgen van klimaatverandering komen eerder op ons af en extreme weersomstandigheden nemen toe. Dit raakt ons allemaal, maar levert ook kansen op. We willen daarom een duurzame, gezonde én betaalbare leefomgeving.

Hoe weten we dat?

De effecten als gevolg van het veranderend klimaat merken we steeds meer en we ondervinden er steeds meer hinder van. Ook steeds meer wetenschappelijke onderzoeken tonen aan dat het klimaat verandert. We moeten dus mee veranderen om een prettig leefklimaat te houden. Om te weten hoe we ervoor staan én wat de voortgang is, worden de uitvoeringsprogramma's meetbaar gemaakt (monitoring/evaluatie projecten).

Wat gaan we daarvoor doen?

Door samen werk te maken van klimaatadaptatie maken we Nederland veiliger, mooier en slimmer. De nationale klimaatadaptatiestrategie zetten we in om op regionale schaal de risico's in beeld te brengen en maatregelen te nemen. Hiervoor werken we in de Regio Noord Oost Brabant (NOB) en watersamenwerking As50+ samen om dit regionaal en sub-regionaal voor elkaar te krijgen. De hoofdthema's die in beeld gebracht worden zijn; hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen.

Op lokale schaal zet gemeente Bernheze het huidige beleid voort omschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2020 t/m 2023), waarin ook klimaatadaptatie is meegenomen. Ook duurzame nieuwe technieken om afvalwater te zuiveren (InterREG project) worden gerealiseerd en tot en met 2021 gemonitord.

De volgende projecten met betrekking tot klimaatadaptatie zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's van de verschillende samenwerkingsverbanden én het uitvoeringsprogramma van het GRP;

Klimaatstresstesten en klimaatatlas

Op basis van de verkregen klimaatstresstesten in 2020 worden in 2021 de risico's en kansen (gezien vanuit de overheid) op regionale en lokale schaal in beeld gebracht voor de thema's hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen.

Risicodialogen over klimaat (gesprekken met belanghebbenden):

Vanaf 2020 worden gesprekken gevoerd met belanghebbenden zoals de GGD, Veiligheidsregio's, woningbouwcoöperaties, ZLTO, nutspartijen enz. Hierbij worden wederzijdse verwachtingen gedeeld en ook de kansen en knelpunten van de belanghebbenden opgehaald over klimaatveranderingen. Daarna volgt een traject om gezamenlijk tot maatregelen te komen. Verwacht wordt dat de overlegvormen een structureel karakter zullen krijgen om op ruimtelijk en sociaal vlak een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving te houden.

Klimaatbewustzijn & gezondheid

Onderzoeken wijzen uit dat een groene, duurzame omgeving bijdraagt aan de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners. Daar is niet iedereen zich van bewust of handelt hier niet naar terwijl maatregelen soms relatief eenvoudig en goedkoop te realiseren zijn

Door lokaal en regionaal acties te organiseren vergroten we het klimaatbewustzijn en dragen we bij aan een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving. Immers ongeveer 40% van onze leefomgeving in de kernen bestaat uit particuliere gronden. We maken onze inwoners, bedrijven en scholen enthousiast om zelf óf met ons actie te ondernemen.

Het goed voorbeeld geven

In onze openbare ruimte liggen kansen om klimaat adaptieve maatregelen te nemen (bijvoorbeeld minder stenen, en meer groen). Hiervoor wordt in 2021 een inventarisatie uitgevoerd en een plan van aanpak opgesteld om ook het goede voorbeeld

te geven. Daarnaast wordt in 2020 onderzocht welke gemeentelijke gebouwen relatief eenvoudig afgekoppeld en groener ingericht kunnen worden.

Aanpassingen in de openbare ruimte

Hierbij gaat het om civiel- cultuurtechnische maatregelen en projecten zoals aanpassingen in de riolering, waterhuishouding en/of groenvoorzieningen.

Uitvoering Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 t/m 2023 (GRP)

Voor verbetering en vervanging van het gemeentelijke rioleringsstelsel zijn in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) verschillende investeringsmaatregelen opgenomen. Maatregelen voor het klimaat adaptief inrichten van de openbare ruimte zijn ook opgenomen in deze budgetten.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Investerings water & riolering	Vervanging	2021	500.000	Investing
	Vervanging	2022	54.000	Investing
	Vervanging	2023	144.000	Investing
	Vervanging	2024	150.000	Investing
Klimaatbestendige inrichting	Nieuw	2021	200.000	Investing
	Nieuw	2022	200.000	Investing
	Nieuw	2023	200.000	Investing
	Nieuw	2024	200.000	Investing
Uit voorziening onderhoud riolering)	Vervanging	2021	- 500.000	Investing
	Vervanging	2022	- 54.000	Investing
	Vervanging	2023	- 144.000	Investing
	Vervanging	2024	- 150.000	Investing
	Nieuw	2021	- 200.000	Investing
	Nieuw	2022	- 200.000	Investing
	Nieuw	2023	- 200.000	Investing
	Nieuw	2024	- 200.000	Investing

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma.

Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD)

De GGD voert voor gemeenten een aantal wettelijke taken uit en draagt daarnaast bij aan preventie en onderzoek. Deze gemeenschappelijke regeling draagt met name bij aan preventie op het gebied van gezondheid voor iedereen en op het gebied van jeugd.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden, West en Noord (RAV)

De RAV is een gemeenschappelijke regeling van 43 gemeenten. De RAV verzorgt het ambulancevervoer, houdt de meldkamer ambulancezorg in stand en levert een bijdrage aan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR). Gemeenten betalen sinds 2012 geen bijdrage meer voor de RAV. Er wordt onderzoek gedaan naar welke organisatievorm in de toekomst past bij de RAV en wat daarin de wettelijke mogelijkheden zijn. Tot die tijd blijft de gemeenschappelijke regeling bij de gemeenten.

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

De ODBN voert wettelijke taken uit op het gebied van milieuadvisering bij vergunningverlening en voert voor Bernheze integraal de WABO-toezichtstaken uit. Daarnaast houdt de ODBN zich bezig met gezamenlijke taken op het gebied van milieucriminaliteit en ketenaanpak rondom asbest en bodemkwaliteit.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Omvang huishoudelijk afval (restafval) (kg/inwoner)	2016	167	119
	2017	153	106
	2018	145	89
Hernieuwbare elektriciteit (%) ¹	2016	14,9	7,0
	2017	Geen data	7,7
	2018	Geen data	10,7

1) Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
7.1	Volksgezondheid	1.090.068	1.163.876	1.181.304	27.064	17.265	17.823
7.2	Riolering	2.332.628	2.180.705	2.129.418	2.516.395	2.513.347	2.543.558
7.3	Afval	2.937.944	2.819.167	2.800.122	2.591.327	3.014.552	3.399.142
7.4	Milieubeheer	1.264.280	1.593.090	1.552.793		6.312	6.426
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	65.543	79.577	81.224	67.423	82.936	84.430
0.10	Reserves programma 7	991.440	250.016		1.743.522	1.029.898	41.073
Totaal		8.681.903	8.086.431	7.744.861	6.945.731	6.664.310	6.092.452

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
7.1	1.181.304	1.201.543	1.220.653	1.238.904	17.823	18.126	18.416	18.692
7.2	2.129.418	2.212.686	2.295.686	2.378.218	2.543.558	2.630.201	2.716.432	2.802.042
7.3	2.800.122	2.846.804	2.888.425	2.931.109	3.399.142	3.457.256	3.509.861	3.563.008
7.4	1.552.793	1.586.100	1.613.147	1.639.114	6.426	6.535	6.640	6.740
7.5	81.224	82.806	83.781	84.712	84.430	85.865	87.239	88.548
0.10					41.073	21.073	21.073	21.073
Totaal	7.744.861	7.929.939	8.101.692	8.272.057	6.092.452	6.219.056	6.359.661	6.500.103

Brondocumenten programma Volksgezondheid en milieu

- Toekomstvisie Bernheze (oktober 2015)
- Wet Publieke Gezondheid
- Gezond leven, goed leven. Gezondheidsbeleid 2018-2021, Bernheze & Oss (december 2017)
- De GGD gaat verder...voor gezondheid. Beleidsvisie GGD Hart voor Brabant 2017-2021 (maart 2016)
- Notitie ter informatie preventieve activiteiten depressie jeugd (juli 2017)
- Gemeentelijk riolering programma 2016-2020
- Watervisie As50 "netwerken in de afvalwaterketen"
- Deltaplan "ruimtelijke adaptatie" 2017

VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Transitie landbouw, algemeen

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een gezond, veilig en leefbaar buitengebied

- Gezond op het gebied van geur en luchtkwaliteit.
- Veilig op het gebied van verkeer, externe veiligheid (gevaarlijke stoffen, risicovolle activiteiten) en het tegengaan van ondermijning.
- Leefbaar op het gebied van natuur, landschap en erfgoed.

1. Begeleiden van initiatieven (van agrariërs/ondernemers) in het buitengebied, in de context van de transitie landbouw opgave

De transitie van de landbouw is volop gaande, wat o.a. gemerkt wordt aan de toename van initiatieven (vooroverleggen, principeverzoeken en bestemmingsplanprocedures). Deze ontwikkelingen vragen om direct handelen, binnen een zekere samenhang. Wachten op de vorming van een bredere omgevingsvisie is geen optie.

2. Inzicht behouden in het verloop van de transitie landbouw opgave waar wij samen met onze agrariërs voor staan

Om richting te kunnen geven aan de transitie landbouw, moeten we een zo concreet mogelijk inzicht behouden van de verschillende initiatieven en vraagstukken van de agrariërs.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een gezond, veilig en leefbaar buitengebied zijn kernbegrippen die terugkomen bij de realisatie van de onderdelen 1 en 2.

Bij procedures van transformaties van bedrijven / functies en bij gebiedsgerichte transformaties o.b.v. omgevingswaarden laten we data (o.a. ITV, ondermijningsrisico's) van invloed zijn op de te doorlopen procedure en de afbakening van gebieden.

Onderdeel 1a

Fase 1

Voor ruimtelijke initiatieven die wenselijk zijn ten aanzien van het transitie landbouw thema en die ook positief inspelen op andere opgaven binnen onze gemeente (bijv. een bepaalde woonopgave) is volgens de Interim Omgevingsverordening veelal een visie benodigd voor het desbetreffende gebied.

Om deze initiatieven adequaat te begeleiden is het dus nodig om zo snel als mogelijk (2020) vooruit te lopen op de omgevingsvisie van onze gemeente. In de periode tot zomer 2020 willen we de gebiedsanalyses uit de verschillende sectorale beleidsactualisaties gaan koppelen met elkaar. Op basis van de gebiedskwaliteiten gaan we kaders maken waarmee we sneller, beter onderbouwd en eenduidig kunnen anticiperen op initiatieven. In overleg met o.a. de provincie onderzoeken we wat optimale randvoorwaarden zijn voor deze kaders om ze zo efficiënt als mogelijk input te laten zijn voor onze Omgevingsvisie. En waar mogelijk al kunnen dienen om gewenste initiatieven direct te kunnen begeleiden alvorens onze Omgevingsvisie gereed is.

Relevante beleidsactualisaties zijn:

- Erfgoedvisie
- Beleid zonneparken
- Landschapsontwikkelingsplan
- Analyse van de kernrandzones
- Woonvisie
- Visie recreatie en toerisme 2018-2022

Fase 2

Smalle participatievorm toepassen, in verband met haalbaarheid in tijd (Partneroverleg buitengebied).

Fase 3

Kaders uitvoeren (2021) en evalueren vanuit het oogpunt van de omgevingsvisie.

Onderdeel 1b

De begeleiding van agrariërs/ondernemers blijft aandachtspunt ten behoeve van de voortgang van de transitie op lokaal schaalniveau. Begeleiding van de deelnemers aan de 'Warme sanering' (deels een regionaal instrument) en de bekende 'Stoppers' valt hier ook onder. De komende periode vraagt om een verlenging van de twee tijdelijke fte (vooralsnog t/m 2021) om de begeleiding van deze initiatieven te borgen. Voorstel is om dit te verlengen t/m 2023. Daarnaast onderzoeken we of ZLTO ons op onderdelen hiervan kan ondersteunen in de vorm van bijvoorbeeld het voeren van vooroverleggen.

Onderdeel 2a

Voor het behouden van het inzicht gaan we het volgende doen:

Lokaal

Gesprekken voeren met agrariërs om een beeld te blijven behouden over de invulling van de transformatieopgave door de agrariërs (zowel stoppers als voortzettende ondernemingen). Afstemmen/signaalfunctie van de gesprekvoerder(s) t.a.v. de volgende aspecten:

- Veiligheid
- Ondernijning
- Diverse sociale aspecten

Tevens wordt het onderzoek 'Leefbaarheid en veiligheid in het buitengebied 2020' meegenomen.

Regionaal

- Continuering van de regionale samenwerking met de provincie.
- Aansluiten bij de Regionale Kopgroep Transitie Landbouw (zowel de ambtelijke- als de bestuurlijke kopgroep).

- Zoeken naar koppelkansen tussen andere thematische opgaven (bijv. de energietransitie) speelt hierin een rol en is ook voor onze gemeente een aandachtspunt.
- Daarnaast continueren we de samenwerking met belangenorganisaties als ZLTO.
- Tevens sluiten we aan bij de pilot "Actieplan Ondernijning Buitengebied 2020/2022".
- Op basis van onderzoeksbevindingen (start uitvoering in 2020 door bureau Connecting AGRI&Food i.o.v. de ODBN) en de eigen wensen van gemeente Bernheze wordt bepaald of we in de periode 2021-2023 blijven investeren in intensief toezicht.

Onderdeel 2b

Bestaande overzichten van stoppende agrarische bedrijven en overzichten van lopende ontwikkelingen en initiatieven vertalen we naar een interactieve kaart. Met deze kaart wordt een duidelijker beeld verkregen van gebiedsontwikkelingen waarmee we de te maken transitiekeuzes verder kunnen ondersteunen.

Leefbaar buitengebied; geur

We gaan de Geurverordening (behorend bij de Wet geurhinder en veehouderij) evalueren. Een (mogelijk andere) toekomstige normering zal onder de Omgevingswet moeten vallen. Hierbij wordt dus afstemming gezocht met het proces voor de totstandkoming van de Omgevingsvisie.

Leefbaar buitengebied; natuur

De pilot 'Duurzame verpachting landbouwgronden' maakt onderdeel uit van 'gezond- en leefbaar buitengebied'.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Transitie Landbouw kosten van gebiedsanalyse en uitvoering van gebiedsvisies en -aanpak	Nieuw	2021	100.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	100.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2021	- 100.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	- 100.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	- 50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	- 50.000	Incidenteel
Begeleiding agrariërs (2 fte)	MJB	2021	140.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	140.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	140.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 140.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	- 140.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	- 140.000	Incidenteel
Personele uitbreiding van 0,5 fte t.b.v. Transitie landbouw	Nieuw	2021	35.000	Structureel

2. Omgevingswet

Het thema 'Omgevingswet' bevat:

1. Wettelijke instrumenten
2. Mensen toegerust op hun taak
3. Instrumenten

De omgevingswet is uitgesteld en treedt nu op 1 januari 2022 in werking. De Omgevingswet beoogt vier verbeterdoelen:

- een inzichtelijk omgevingsrecht;
- de leefomgeving centraal staat;
- ruimte is voor maatwerk;
- een snellere en betere besluitvorming mogelijk is.

Dit betekent een andere manier van werken en regelgeving door de overheid. Om aan de wet te voldoen stellen we nieuwe kerninstrumenten op en vervangen dan wel actualiseren we oude wet- en regelgeving op het gebied van het fysieke domein.

Aan het doel 'snellere en betere besluitvorming' werken we in 2019 en 2020 al en naar verwachting voldoen we daar eind 2020 aan door de herinrichting van het proces VTH. Aan de andere drie doelen worden in de periode 2021-2024 (en daarna) gewerkt.

1. Wettelijke instrumenten

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Vastgestelde wettelijke instrumenten

Omgevingsvisie

Samen met onze maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners van onze gemeente willen we een Omgevingsvisie voor Bernheze opstellen. Een visie voor een gezonde, veilige en duurzame fysieke leefomgeving, gebaseerd op onze maatschappelijke opgaven. De centrale vraag hierbij is: Wat willen we bereiken in de fysieke leefomgeving en hoe gaan we dit samen doen? Hierbij maken we gebruik van de kennis en kunde van deze partners. In 2020 zijn we gestart met de participatie en werken we naar een koersdocument. In 2021 volgt dan een concept Omgevingsvisie. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie gaan wij ervan uit dat een MER nodig is. Ook willen we gebruik maken van Big Data Analyse om te bekijken of we met het huidige beleid onze doelen bereiken. Ook onderzoeken we of we monitoring gaan doen van ontwikkeling van nieuw beleid.

Omgevingsplan

Eén onherroepelijk en raadpleegbaar omgevingsplan voor de gehele gemeente. Waarin we de ambities uit de omgevingsvisie vertalen naar regels. Hierdoor ontstaat een inzichtelijk omgevingsrecht, waarbij ruimte is voor maatwerk.

Omgevingsprogramma's

In de omgevingsprogramma's vertalen we het beleid in uitvoeringsprogramma's. De nieuwe wetgeving schrijft voor dat in deze programma's ook de monitoring en evaluatie geborgd wordt.

Hoe weten we dat?

Als er vastgestelde omgevingsvisie, -plan en -programma's in werking zijn. Als de raad tevreden is met het participatietraject dat we doorlopen hebben. Dit bepalen we samen met de raads werkgroep. Als de beleidskeuzes uit de visie goed zijn vertaald in het omgevingsplan en we kunnen sturen op de ambities en gemaakte keuzes door middel van de programma's.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen van de omgevingsvisie

In 2021 stellen we een concept Omgevingsvisie op. Hiervoor werken we samen met onze maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners. Ook onze collega's en stakeholders zoals het Waterschap, de provincie, Veiligheidsregio, ODBN betrekken we hierbij. Belangrijk in het hele proces is dat we bewust keuzes maken over de vorm van participatie en de rol van initiatiefnemers, (externe) partners en (interne) collega's. Ook moeten we keuzes maken over de manier waarop we met elkaar en naar de initiatiefnemers/inwoners communiceren over dit proces. Lopende beleidsvisies integreren we in dit

concept, zoals het economisch beleid, de Woonvisie, Structuurplan Openbare Ruimte. Nieuw beleid zoals Horeca- en evenementenbeleid en de nota bovenwijkse voorzieningen verwerken we meteen in de omgevingsvisie. In 2022 werken we naar een definitieve Omgevingsvisie. De uitvoering hiervan vertalen we door naar Programma's en het Omgevingsplan. Ook doen we voorstellen voor de monitoring van de ambities en doelstelling uit de Omgevingsvisie en eventuele bijstelling van de Omgevingsvisie.

Opstellen omgevingsplan door extern bureau

Gemaakte keuzes in de omgevingsvisie over de wijze van regelgeven, bijvoorbeeld veel direct werkende regels en weinig afwijkmogelijkheden, vormen de input voor het op te stellen omgevingsplan. Dit is inclusief het Milieueffectenrapport (MER). Momenteel worden bestemmingsplan door externe bureaus opgesteld, omdat we zelf niet de kennis en kunde hebben om dit te doen. Mogelijk wordt het (gedeeltelijk) veranderen of kleine aanpassingen van het omgevingsplan door de eigen organisatie prettiger, omdat er niet meer met postzegelbestemmingsplannetjes gewerkt wordt. Hierdoor zijn we niet meer afhankelijk van externe bureaus om kleine aanpassingen aan het omgevingsplan te doen.

Afstemming omgevingsvisie met omgevingsplan

De omgevingsvisie en het omgevingsplan kennen voor een deel een parallel proces, enerzijds ingegeven uit de ambitie maar ook omdat beide kerninstrumenten elkaar zo kunnen beïnvloeden om uiteindelijk tot werkbare en duidelijke regels te komen.

Aansluiting gemeente op het Landelijk Stelsel Omgevingswet (DSO)

Voor de uitstel van de Omgevingswet, was de planning dat het project DSO in 2020 afgerond zou worden. Door het uitstel, wordt het projectcontract opnieuw bekeken en een afweging gemaakt of het huidige contract op dezelfde manier uit gevoerd kan worden en wat de voordelen zijn om het op een andere manier uit te voeren. Aansluiting op het DSO lukt niet in 2020 en zal in 2021 plaats vinden

Opstellen van omgevingsprogramma's

Hoe dit er uit gaat zien en welke budgetten we daarvoor nodig hebben is nog niet duidelijk, omdat dit per programma verschillend is. Vanaf 2024 moeten we deze wel op gaan stellen. In de volgende Perspectiefnota komen we hier op terug.

2. Mensen toegerust op hun taak

Global goals:

Wat willen we bereiken?

De Omgevingswet vraagt een andere manier van werken. Medewerkers van de gemeente dienen voorbereid te worden op deze nieuwe manier van werken. Zodat vergunningen binnen acht weken verleend kunnen worden en initiatiefnemers goed geholpen worden bij hun ontwikkelingen.

Relatie met doelen Bestuursprogramma Samen voor Bernheze 2018-2022:

- Participatie van onze inwoners en maatschappelijke organisaties

Hoe weten we dat?

- Als er opleidingen vanuit het programma gefaciliteerd zijn voor de medewerkers om hun kennis en kunde te vergroten.
- Als initiatiefnemers adequaat geholpen worden om hun aanvraag verder te brengen, wat resulteert in een tevredenheidscijfer 7 of hoger. Hiervoor moet een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd worden.

Het doel is bereikt op het moment dat de medewerkers van de gemeente het instrumentarium van de Omgevingswet in praktijk (zowel intern als naar externe partijen) kunnen brengen en zich de competenties eigen gemaakt hebben om de samenwerking en dialoog met andere partijen te voeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kennis en kunde

In 2020 werd al ingezet op de kennis en kunde om te kunnen werken met de nieuwe instrumentaria. In de het komend jaar gaan we hier verder mee door opleidingen aan te bieden, zodat binnen de organisatie voldoende kennis en kunde is om de nieuwe wet goed uit te voeren, maar ook om de nieuwe instrumenten zoals visie en plan op te kunnen stellen.

Cultuuromslag

Er dient gewerkt te worden volgens de systematiek van de Omgevingswet. De gewenste cultuuromslag vraagt om meer samenwerking en dialoog binnen en tussen overheden, maar ook vooral om een andere relatie tussen overheid en bedrijven/burgers. Om dit te realiseren is er een verandering in gedrag, houding en werkwijzen vereist. Er wordt in beeld gebracht welke competenties er nodig zijn om te werken op basis van de Omgevingswet. Dit komt terug in het thema 'Organisatie in beweging'.

3. Instrumenten

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Fine-tuning van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en proces Herinrichting VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) en waar nodig aanpassing.

Hoe weten we dat?

Onderzoek is nodig onder gebruikers van het nieuwe stelsel. Wetgever en ontwikkelaar werken hierin samen. Voor de herinrichting van het proces VTH voeren we een klanttevredenheidsonderzoek uit. Bij een score van 7 of hoger hebben we het doel bereikt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanaf 2022 monitoren we de instrumenten en bekijken we periodiek of de bestaande instrumenten DSO en het nieuwe proces voor VTH nog voldoen en waar verbetering mogelijk is. Voor het proces VTH houden we een klanttevredenheidsonderzoek. Voorstellen hiertoe nemen we mee in de reguliere planning en controlcyclus.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Opstellen Omgevingsvisie	Wettelijk	2021	85.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	5.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 85.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	- 5.000	Incidenteel
Externe inhuur opstellen Omgevingsvisie	Wettelijk	2021	30.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 30.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Opstellen Milieueffectenrapport (MER + NRD)	Wettelijk	2021	20.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 20.000	Incidenteel
Big data analyse	Wettelijk	2021	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 10.000	Incidenteel
Participatiemiddelen inzetten	Wettelijk	2021	186.800	Incidenteel
	Wettelijk	2022	2.500	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 186.800	Incidenteel
	Wettelijk	2022	- 2.500	Incidenteel
Uitvoeren en monitoren Omgevingsvisie	Wettelijk	2023	25.000	Structureel
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	Wettelijk	2022	150.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	100.000	Incidenteel
	Wettelijk	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 150.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	- 100.000	Incidenteel
	Wettelijk	2024	- 50.000	Incidenteel
Afstemmen omgevingsvisie	Wettelijk	2021	10.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 10.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	- 10.000	Incidenteel
Onderzoek beheer in eigen organisatie	Wettelijk	2022	150.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 150.000	Incidenteel
Opleiding medewerkers	Wettelijk	2021	30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	30.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	- 30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	-30.000	Incidenteel
Instrumenten	Wettelijk	2021	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 10.000	Incidenteel

Behalve voor bovenstaande kosten voor procesbegeleiding van de omgevingswet houden we ook rekening met de kosten van extra inzet van eigen personeel.

3. Woonvisie 2021-2026

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een evenwichtige toedeling van het woningaanbod en bevorderen de leefbaarheid in onze gemeente. Wij bieden daarbij een gevarieerd woningaanbod dat afhankelijk van behoefte en belangstelling uitnodigt tot vestiging in onze gemeente. Wij hebben daarbij in ieder geval extra aandacht voor de volgende doelgroepen: senioren, starters,

statushouders, woonwagenbewoners, arbeidsmigranten en (sociale) huurders. Wij geven dit deels vorm door te voorzien in voldoende passende bouw mogelijkheden, specifiek passend beleid of kaders hier voor te ontwikkelen en prestatie- en bouwafspraken te maken.

Hoe weten we dat?

Kwantitatief volgen wij het uitvoeringsprogramma van de woonvisie 2021-2026 (inclusief herijkingen). Kwalitatief geeft het woonbehoefteonderzoek daaraan richting.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We starten in 2020 om de huidige woonvisie herzien zodat deze weer toekomstbestendig is voor de komende periode 2021-2026. Daarbij sluiten wij zo veel als mogelijk aan op de omgevingsvisie in ontwikkeling.
- We bepalen daarvoor de kwantitatieve opgave, o.a. aan de hand van de bevolkingsprognoses en kwalitatieve opgave, o.a. aan de hand van het regionaal woonbehoefteonderzoek.
- Wij vervullen onze taakstellingen voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen.
- Wij herijken minimaal 2-jaarlijks de kwantitatieve als kwalitatieve uitgangspunten.
- Wij bieden ruimte aan vernieuwende, duurzame en alternatieve woonvormen en -concepten.
- Wij voeren een locatieonderzoek uit naar potentiële woningbouwlocaties in en rondom de kernen.
- Wij stellen een woningbouwplanning / uitvoeringsprogramma op.
- Wij zorgen dat tijdig de hiervoor benodigde bestemmingsplannen onherroepelijk zijn en de bouwlocaties bouwrijp zijn.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Het opstellen van de Woonvisie 2021-2026	Vervanging	2021	25.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Vervanging	2021	- 25.000	Incidenteel

4. Zorgvuldig ingericht openbaar gebied

Global goals

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een kwalitatief hoogwaardigere inrichting en beleving van het openbaar gebied.

Hoe weten we dat?

Of de leefomgeving voldoet aan onze doelstellingen beoordelen we op basis van:

- Inrichting: eisen aan de inrichting van de openbare ruimte zijn vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals o.a. het groenstructuurplan en beeldkwaliteitsplannen en richtlijnen van C.R.O.W. (onafhankelijk kenniscentrum infrastructuur)
- Functie: de functie van infrastructuur is vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals o.a. bestemmingsplannen en het mobiliteitsplan;
- gebruik: dit kunnen we o.a. meten op basis van verkeerstellingen en visuele inspecties.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij zorgen voor een afdoende integrale afweging van de inrichting van het openbaar gebied, waarin wij o.a. rekening houden met duurzaamheidsambities (Regionale Energie Strategie, Transitie Visie Warmte), klimaatadaptatie, energietransitie en structureel groen.
- Wij stellen kaders op in de vorm van een 'Structuurplan openbare ruimte'. Dit start in 2020 en vormt een bouwsteen voor de op te stellen omgevingsvisie en het programma 'Openbare ruimte' (beide onderdeel van de Omgevingswet).
- Het onderdeel 'Beheer, openbare ruimte, mobiliteit' is verder uitgewerkt bij 'Gemeente in uitvoering'

Meer planbeoordelingen natuur en landschap

Door toenemende bouwactiviteiten neemt de behoefte aan planbeoordelingen toe. Ruimtelijke initiatieven vergen een goede toets op landschappelijke kwaliteit en natuurwaarden. Dat is niet alleen een vereiste vanuit de Nota ruimte en Wet natuurbescherming, maar ook wenselijk omdat goede plannen wezenlijk bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie.

5. Ruimtelijke kwaliteit kernen en buitengebied

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid in de kernen en het buitengebied behouden, beschermen en versterken. Hiervoor is een zorgvuldige belangenafweging nodig van alle relevante aspecten.

Hoe weten we dat?

De ruimtelijke ontwikkelingen en gerealiseerde plannen zijn positief beoordeeld aan de hand van de opstelde visies.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Wij actualiseren hier voor de visie kernrandzones (huidige is verouderd uit 2007). Dit start in 2020 en wordt opgenomen in de omgevingsvisie.
- In 2020 en verdere jaren ontwikkelen wij daarvoor een centrumvisie(s) voor de hoofdkernen.
- We voeren zelf regie op aanvragen, maar in het kader van efficiency besteden wij een deel van de beoordeling uit en borgen daarmee tevens een stuk continuïteit en onafhankelijkheid.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Externe stedenbouwkundige beoordeling voor grotere en complexere plannen	Nieuw	2021	25.000	Structureel

6. VTH

Global goals:

Wat willen we bereiken?

We zorgen er voor dat de inwoners, ondernemers en bezoekers van Bernheze de fysieke leefomgeving van de gemeente als leefbaar en veilig ervaren. Waar de (ervaren) risico's voor de leefomgeving het grootst zijn, liggen de prioriteiten bij het stimuleren en/of afdwingen van het naleefgedrag.

Hoe weten we dat?

Binnen gemeente Bernheze bepalen we de prioriteiten voor de VTH-taken op basis van het bestuurlijk programma in combinatie met een risicoanalyse en inachtneming van VTH-kwaliteitscriteria, zoals weergegeven in het beleidsplan VTH 2019-2022 met hierin opgenomen indicatoren. De volgende thema's hebben voor de periode 2021-2022 prioriteit: transformatieopgave landbouw en stoppende agrariërs, woningbouwopgave, huisvesting arbeidsmigranten en openbare orde en veiligheid. We gebruiken signalen, waaronder het nieuwe bestuurlijk programma, de ODBN kadernota, (landelijke) ontwikkelingen, jaarverslagen VTH en interne beleidsontwikkelingen om onze afweging van prioriteiten voor 2023-2024 en daaraan gekoppelde activiteiten weer te geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

2021 is het aanloopjaar naar grote veranderingen in het stelsel en de werkwijze van VTH in de leefomgeving. Dit heeft te maken met ontwikkelingen op het gebied van PFAS, stikstof, de omgevingswet, Wet kwaliteitsborging bouw, en transitie landbouw. Tegelijkertijd zijn er nog veel onzekerheden voor wat dit betekent voor activiteiten in 2021 en verder. Die onzekerheid komt bijvoorbeeld door het uitstellen van de invoering van de omgevingswet of de aanpak problematiek stikstof in de agrarische sector vanuit het rijk. Om tot een leefbare en veilige leefomgeving te komen voeren we de volgende activiteiten uit:

- We verwachten een verhoogde inzet in de uitvoering van VTH-taken verbonden aan de transformatieopgave landbouw. Stoppende agrariërs en warme sanering varkenshouderij zorgen voor een toename in bijvoorbeeld sloopmeldingen en verzoeken tot handhaving (2021-2022). Zodra stikstofberekeningen voor de agrarische sector mogelijk zijn, levert dit waarschijnlijk ook een piek in werkzaamheden op. We maken gebruik van signalen vanuit het programma Transitie Landbouw om te bepalen wanneer welke inzet noodzakelijk is om de leefbaarheid van het buitengebied op peil te houden.
- In 2020 voert bureau Connecting Agri&Food in opdracht van de ODBN onderzoek uit naar de mogelijkheid van en randvoorwaarden voor continuering van het project Intensivering Toezicht Veehouderij (ITV). Het concept eindrapport is eind april klaar. Op basis van de bevindingen van het onderzoeksrapport en de eigen wensen van gemeente Bernheze met betrekking tot regulier toezicht in de agrarische sector kan dit betekenen dat de gemeente ook in de periode 2021-2023 blijft investeren in intensief toezicht.
- We organiseren structurele monitoring constructieve veiligheid (stoplichtmethode) en brandveiligheid van woningen en publieke gebouwen.
- Met ingang van de Omgevingswet (verwacht 1 januari 2022) gaan de bodemtaken vanuit de wet bodembescherming over van de Provincie naar de gemeenten. Binnen de gemeente hebben we niet voldoende expertise op deze bodemtaken. In 2021 inventariseren we of we deze taak structureel uitzetten als verzoektaak bij de ODBN voor de periode 2022-2024 of dat een andere wijze van invullen van de coördinerende en inhoudelijke taken op het gebied van bodem binnen Bernheze passender is.

- Op basis van het nieuwe beleid arbeidsmigranten (naar verwachting vastgesteld in 2020):
 - Controleren we op illegale en menswaardige huisvesting arbeidsmigranten in 2021-2024.
 - Evalueren we de bereikte effecten met dit beleid (2022), en
 - Passen VTH-werkprocessen en taken aan waar nodig (2022-2023).
 - Zorgen voor samenhang met relevante beleidsontwikkeling, waaronder mensenhandel (voorzien voor 2021, veiligheid) en T&R.
- De feitelijke transformatie van de Wildhorst wordt gefaseerd uitgevoerd. In de uitvoeringsfase (vanaf 2021 en verder) zetten we in op meer toezicht en handhaving (link met thema 'Toerisme & Recreatie) ter ondersteuning van het transformatie proces. De benodigde juridisch ondersteuning is nog lastig in te schatten en afhankelijk van beoogde ontwikkeling van de Wildhorst.
- We nemen actief deel en leveren input aan relevante overleggen van de opgave openbare orde en veiligheid, zoals het Maasland Interventie Team (MIT). Deelname aan het MIT loopt tot en met 2022. In 2021 evalueren we het VTH-deel van de deelname, de gerealiseerde effecten in relatie tot inzet van onze handhavers en de wens en (on)mogelijkheid om deze inzet structureel te maken.
- In aanloop naar 2023-2024 stellen we opnieuw onze VTH prioriteiten vast. We voeren hiervoor een nieuwe risicoanalyse uit (begin 2022) en maken gebruik van het hernieuwde bestuursprogramma, signalen, klachten, meldingen, verzoeken en enquêtes.
- In 2023 stellen we vast of en hoe het wijkgericht werken (samenwerking buitengewoon opsporingsambtenaren en politie) bijdraagt aan een ervaren veilige leefomgeving door het uitvoeren van korte projecten.
- We maken door het uitvoeren van kortlopende toezichtsprojecten (in samenwerking met beheer) inzichtelijk of het goed gebruik van de openbare ruimte toeneemt bij inzet van meer handhaving terwijl investeringen vanuit beheer (onderhoud stoepen en bermen, plaatsen van afrastering) afnemen.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Uitbreiden verzoektaken bodem in werkprogramma ODBN	Nieuw	2022	pm	Structureel
Uitbreiden basis- en verzoektaken in werkprogramma ODBN m.b.t toezicht stoppende agrariër	Wettelijk	2021	14.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	14.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	14.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 14.000	Incidenteel
	Wettelijk	2022	- 14.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	- 14.000	Incidenteel
Controle arbeidsmigranten	Nieuw	2021	14.000	Structureel
Wijkgerichte aanpak samenwerking BOA's en politie – pilots met projectmatige aanpak inclusief evaluatie (280 uur)	Nieuw	2023	28.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2023	- 28.000	Incidenteel
Toezichtproject oneigenlijk gebruik openbare ruimte i.s.m. beheer (140 uur)	Nieuw	2023	14.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	14.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2023	- 14.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	- 14.000	Incidenteel

7. VTH, Wet kwaliteitsborging

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Burgers en ondernemers krijgen meer eigen verantwoordelijkheid en vrijheid ten aanzien van het inrichten van de eigen leefomgeving (specifiek vergunningsvrij bouwen) waarbij de gemeente achteraf toetst. De verwachting van het Rijk en de gemeente is dat hierdoor de ervaren kwaliteit van de eigen leefomgeving toeneemt. Het wetsvoorstel Wet kwaliteitsborging in de bouw (Wkb) verschuift een deel van het toezicht op bouwkwaliteit naar een externe kwaliteitsborger en de initiatiefnemer, gemeente blijft bevoegd gezag. Hierdoor neemt de ervaren kwaliteit van bouw- en woningtoezicht toe.

Het wetsvoorstel Wet kwaliteitsborging in de bouw (Wkb) introduceert, in aanvulling op de rol van het bevoegd gezag bij de vergunningverlening een private onafhankelijke en professionele kwaliteitsborger. Deze kwaliteitsborger ziet erop toe dat wordt voldaan aan de bouwtechnische voorschriften. Deze aanvulling is noodzakelijk om de bouwkwaliteit te verbeteren en omdat het toezicht in complexiteit toeneemt. De gemeente blijft, ook in het beoogde nieuwe stelsel, bevoegd gezag en belast met het toezicht op de naleving van de bouwtechnische voorschriften.

Hoe weten we dat?

Het wetsvoorstel Wkb is een wettelijke verplichting die samengaat met de Omgevingswet. Meer eigen verantwoordelijkheid maar ook meer eigen initiatief (vertrouwen in burgers en ondernemers) zijn hier uitgangspunten. Een evaluatie van de nieuwe werkwijze met inbegrip van het perspectief van ondernemers in initiatiefnemers geeft aan of de kwaliteit van bouw- en woningtoezicht daadwerkelijk omhoog is gegaan en burgers en bedrijven zich daadwerkelijk ook meer eigenaar voelen van de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Door het later in werking treden van de Omgevingswet en daarmee ook de WKB, kunnen we de proefprojecten die later zijn opgestart dan bedoeld door de Coronacrisis alsnog uitvoeren en afronden in 2021.
- Medio 2021 maken we op basis van de proefprojecten (uitgevoerd in 2020-2021) en landelijke ontwikkelingen inzichtelijk hoe de Wkb doorwerkt in de invulling van het VTH proces, inclusief benodigde formatie, voor de periode 2022-2024.
- Najaar 2022 evalueren we samen met ondernemers en initiatiefnemers hoe de achteraf toetsing van gemeente in de praktijk wordt ervaren, hoe dit bijdraagt aan de ervaren kwaliteit van bouw- en woningtoezicht en de kwaliteit van de leefomgeving door het organiseren van gesprekken eventueel aangevuld met een vragenlijst.

Op dit moment is nog onduidelijk of en wanneer deze wet in werking treedt. Vooralsnog is dit per 1 januari 2021. Een definitieve beslissing door het Rijk hierover valt medio 2020. Afhankelijk van deze beslissing kunnen bovenstaande activiteiten op een ander moment plaats hebben.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Proefprojecten Wkb inclusief evaluatie	Wettelijk	2021	14.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2021	- 14.000	Incidenteel

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Gemiddelde WOZ waarde (x duizend euro)	2015 2016 2017 2018 2019	226 227 Niet beschikbaar Niet beschikbaar 260	268 267 Niet beschikbaar Niet beschikbaar 292
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	2017 2018 2019	7,4 7,5 8,6	21,8 16,4 24,0
Demografische druk (%) ¹	2018 2019 2020	77,4 77,8 78,2	76,7 76,9 77,0
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in €)	2018 2019 2020	661 678 715	648 677 720
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)	2018 2019 2020	737 753 793	693 724 772

1) De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
8.1	Ruimtelijke ordening	970.086	1.447.783	1.317.719	7.368	14.909	15.178
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	7.068.806	13.617.191	15.713.643	7.792.409	15.312.536	18.052.370
8.3	Wonen en bouwen	1.823.731	1.772.250	1.729.737	919.082	1.498.311	1.518.525
0.10	Reserves programma 8	727.713	1.696.345	2.352.727	383.871	714.651	443.000
Totaal		10.590.336	18.533.569	21.113.826	9.102.730	17.540.407	20.029.073

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
8.1	1.317.719	1.106.018	1.133.109	1.012.139	15.178	15.436	15.683	15.918
8.2	15.713.643	18.066.370	18.066.370	18.066.370	18.052.370	18.052.370	18.052.370	18.052.370
8.3	1.729.737	1.717.580	1.741.881	1.748.145	1.518.525	1.535.510	1.551.452	1.566.287
0.10	2.352.727				443.000	171.500	154.000	
Totaal	21.113.826	20.889.968	20.941.360	20.826.654	20.029.073	19.774.816	19.773.505	19.634.575

Brondocumenten programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- Toekomstvisie Bernheze (oktober 2015)
- Woonvisie 2016-2021 (mei 2016)
- Nota grondbeleid (december 2019)

- Structuurvisie (2010)
- Beleidsregel Huisvesting arbeidsmigranten/herziening (maart 2018)

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCHAPSBELASTING EN ONVOORZIEN

In de begroting en jaarrekening maken we onderscheid tussen specifieke en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen zijn bijvoorbeeld opbrengsten voor het ophalen van afval, het verstrekken van vergunningen, het onderhouden van het riool en het verstrekken van reisdocumenten. Daarnaast ontvangen we specifieke inkomsten van het rijk, bijv. de Gebundelde uitkering ter financiering van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet en de Specifieke uitkering Sport ter vergoeding van de btw op sportaccommodaties.

De specifieke dekkingsmiddelen hangen samen met een concreet taakveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting.

Anders dan de specifieke dekkingsmiddelen, zijn de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. Deze zijn niet aan een bepaald programma of doel gebonden. De algemene dekkingsmiddelen leveren de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 0 tot en met 8 en zijn ingedeeld naar de voorgeschreven categorieën en onvoorzien.

Kenmerk van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is dat aan deze middelen geen vooraf bepaald bestedingsdoel gekoppeld is en zij daarmee voor de gemeente vrij besteedbaar zijn.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In de tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Onder de tabel worden de onderdelen kort toegelicht.

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is: OZB	7.077.692	7.308.022	7.560.920	7.785.513	8.007.811	8.227.260
2.	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	39.626.803	40.821.274	42.307.269	43.058.704	43.840.633	44.575.687
3.	Dividend	60.021	34.538	34.538	34.538	34.538	34.538
	Totaal	46.764.516	48.163.834	49.902.727	50.878.755	51.882.982	52.837.485

1. Lokale heffingen

OZB

Bij lokale heffingen treffen we de heffingen aan, waarvan de besteding niet is gebonden. Dit betreft de onroerende zaak belasting. In totaliteit gaat het voor 2021 om een geraamd bedrag van circa € 7,6 miljoen aan opbrengsten uit "algemene dekkingsmiddelen. Lokale heffingen, waarvan de besteding wel gebonden is, bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolrechten en diverse leges, worden op de desbetreffende taakvelden verantwoord. Voor een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste heffingen en in welke beleidsvelden deze zijn opgenomen wordt verwezen naar de paragraaf 'Lokale heffingen' in deze begroting.

Bij de berekening van de capaciteit aan belastinginkomsten OZB is rekening gehouden met de autonome groei, zoals toename van het inwoneraantal en het aantal woonruimten.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De belastingcapaciteit is een van de verdeelmaatstaven die de hoogte van de algemene uitkering bepalen. Zo wordt rekening gehouden met de mogelijkheid die een gemeente heeft om belastinginkomsten te verkrijgen. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Voor bepaling van de hoogte van de algemene uitkering wordt de waarde van woningen voor 80% meegerekend, van de waarde van niet-woningen (bedrijven) 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is het gemiddelde tarief van alle gemeenten. Het rekentarief wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Het resulterende bedrag wordt gekort op de algemene uitkering. Het feitelijk OZB-tarief dat de gemeente heft, heeft geen effect op deze korting op de algemene uitkering.

De geraamde opbrengsten OZB 2021 laten een stijging zien ten opzichte van 2020 als gevolg van de voorgestelde OZB-aanpassing van 1,8%, die gelijk is aan de trendmatige prijsontwikkeling, en de areaalontwikkeling. De jaarlijks doorgevoerde herwaardering heeft geen invloed op het tarief. Met andere woorden: hertaxatie leidt niet tot een wijziging in de totale opbrengst van de heffing.

2. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens een bepaald verdeelstelsel een uitkering uit het Gemeentefonds. De uitkering is bestemd voor de bekostiging van autonome taken van de gemeente, taken die veelal dicht bij de burger liggen. Het verdeelstelsel is opgenomen in de Financiële verhoudingswet. In de verdeling wordt rekening gehouden met onderlinge verschillen in de kosten waar de gemeenten voor staan en met de draagkracht van de gemeenten (de belastingcapaciteit). Karakteristiek voor de algemene uitkering is dat elke gemeente vrij is in de besteding. De omvang van de algemene uitkering is voor de gemeenten een gegeven, maar de gemeente kan zelf bepalen aan welke voorzieningen zij haar geld besteedt.

De groei of afname van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Eenvoudig gezegd: bij een stijging van de rijksuitgaven ontvangen gemeenten vanuit Den Haag meer geld in het gemeentefonds en bij een daling van de rijksuitgaven ontvangen gemeenten vanuit Den Haag minder geld in het gemeentefonds. De ontwikkeling van de algemene uitkering staat verder toelicht in deel III: Financiële begroting.

De voeding van de algemene uitkering (normeringssystematiek c.q. accres) was tot en met 2017 gekoppeld aan de Netto Gecorrigeerde Rijksuitgaven: NGRU (omvang in 2018: ± 100 miljard). Met ingang van 2018 heeft er een aanpassing plaatsgevonden van de systematiek. Dit betekent dat de voeding van het gemeentefonds voortaan gekoppeld is aan het Totale netto uitgavenkader van het Rijk (omvang in 2018: ± 240 miljard). Met deze bredere basis wordt een stabielere ontwikkeling van het gemeentefonds verwacht.

Door deze bredere basis groeit de Algemene uitkering voortaan ook mee met de zorguitgaven en sociale zekerheidsuitgaven van het Rijk.

De mutaties uit de Meicirculaire 2020, waarover wij u via een Notitie ter informatie informeerden, zijn in de begroting 2021 en het meerjarenbeeld 2022-2024 verwerkt.

De Septembercirculaire 2020 komt op een laat moment in het traject van de voorbereiding van de begroting beschikbaar. Als gevolg van de coronapandemie heeft het Rijk besloten het accres 2020 en 2021 te bevriezen op de stand van de meicirculaire 2020. Deze bevriezing geldt ook voor het BTW-compensatiefonds. Dit betekent dat in de komende septembercirculaire het accres 2021 niet zal worden bijgesteld. Wij informeren uw raad tijdig voor de begrotingsbehandeling separaat over de gevolgen van deze circulaire.

De fondsbeheerders werken samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het gemeentefonds. Dit betreft zowel de verdeelmodellen van het 'klassieke' gemeentefonds als het sociaal domein. Met beide onderzoeken wordt de gehele uitkering van het gemeentefonds herijkt. Invoering van de nieuwe verdeelmodellen was voorzien per 1 januari 2021. De invoering is echter doorgeschoven naar 1 januari 2022 in verband met aanvullend onderzoek. De planning is dat de uitkomsten van deze herijking in december 2020 bekend zullen worden. De herijking leidt tot herverdeeleeffecten. Inmiddels

is er een globaal beeld bekend. Dat maakt duidelijk dat er forse herverdeel-effecten zijn en voor onze gemeentegrootte ongunstig. Voor zowel het sociaal domein als het klassieke deel van het gemeentefonds.

Met ingang van 2015 werden gemeenten op grond van de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet integraal verantwoordelijk voor het sociaal domein. De gelden uit de drie decentralisaties maken onderdeel uit van de algemene uitkering. Vanaf 2015 waren de ontvangen middelen voor het sociaal domein traceerbaar binnen de algemene uitkering door middel van een decentralisatie-uitkering. In de Meicirculaire 2018 is met ingang van 2019 het grootste gedeelte van de decentralisatie-uitkering sociaal domein opgegaan in de algemene uitkering. In 2022 zullen deze middelen geheel binnen de reguliere uitgangspunten van het gemeentefonds en de Financiële verhoudingswet vallen. De verwachting is dan ook dat vanaf het jaar 2022 de middelen sociaal domein niet meer separaat zichtbaar zijn binnen de algemene uitkering waardoor het uitgangspunt: 'de middelen die we ontvangen voor het sociaal domein oormerken we voor het sociaal domein' wellicht niet meer uitvoerbaar is. Daarnaast is de verwachting dat de herziening van de verdeelmodellen sociaal domein voor onze gemeente tot een verlaging van de inkomsten zal leiden. Voor onze gemeentegrootte is een eerste inschatting van ruim 33 euro per inwoner ingeschat. Dus een verlaging van zo'n € 990.000,-. Deze verlaging kan niet meer worden opgevangen binnen de beschikbare middelen sociaal domein en er zal dus binnen de totale begroting dekking gevonden moeten worden voor de uitgaven sociaal domein.

De ruimte onder het BTW-compensatieplafond wordt niet meer geraamd in de algemene uitkering, In deze (meerjaren)begroting is dan ook geen rekening gehouden met een eventuele ruimte onder het BTW-compensatieplafond.

De positieve ontwikkeling voor 2021 ten opzichte van 2020 is voornamelijk het gevolg van een positieve ontwikkeling van het accres.

3. Dividend

Wij ontvangen jaarlijks een dividenduitkering uit ons aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). In de begroting houden wij rekening met een structurele dividendopbrengst van € 34.538,-. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft op 16 april 2020 ingestemd met het dividendvoorstel 2019 om 71 miljoen (50% van de nettowinst van € 163 miljoen) uit te keren aan de aandeelhouders (aandeel Bernheze € 26.746,-). De uitbetaling aan de aandeelhouders is echter opgeschort tot in elk geval 1 oktober 2020. Achtergrond hiervan is de significante schok die de coronapandemie de economie toebrengt en de rol die voor banken is voorzien om de effecten zoveel als mogelijk te mitigeren. Indien het dividend 2019 tot uitkering komt zullen wij deze verantwoorden in de jaarrekening 2020.

Overhead

Om meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead schrijft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in artikel 8 lid 1c voor om een apart overzicht op te nemen van de overhead. Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Te denken valt aan kosten met betrekking tot personeel & Organisatie (P&O), financiën, huisvesting en bestuursondersteuning. Deze kosten mogen niet meer worden toegerekend aan de directe taakvelden/programma's. De overhead wordt vanaf het begrotingsjaar 2017 centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead in het programma Bestuur en ondersteuning. Onderstaand wordt inzicht gegeven in het totaal van de overhead alsmede de verrekening binnen de begroting.

De kosten van de overhead kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Lasten
1. Personele kosten	5.361.837
2. Algemene administratiekosten	276.603
3. Informatievoorziening en automatisering	1.806.382

	Lasten
4. Huisvesting	722.154
5. Overige	463.853
Subtotaal	8.630.829
6. Toerekening overheadkosten aan grondexploitaties	- 422.420
Totale kosten overhead	8.208.409

1. Personele kosten

Dit betreft de loonkosten van personeel voor zover deze niet actief zijn in het primaire proces en daarmee kunnen worden gedefinieerd als overhead. Onder overhead wordt de formatie verantwoord die wordt ingezet voor onder andere financiën, communicatie, juridische zaken, P&O, ICT en bestuursondersteuning. Overeenkomstig de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording zijn hierbij ook de volledige loonkosten van directie en management opgenomen. Daarnaast worden onder de personele overheadkosten de kosten verantwoord voor het personeelsbeheer. Hierbij valt te denken aan opleidingskosten, reis- en verblijfskosten, werving en selectie, loopbaan- en mobiliteitsadviezen, arbobeleid en het voeren van de salarisadministratie.

2. Algemene administratiekosten

Onder Algemene administratiekosten zijn de kosten opgenomen voor kantoormaterialen, telefoonkosten, portokosten en abonnementen.

3. Informatievoorziening en automatisering (I&A)

Onder I&A zijn de kosten opgenomen voor onder andere aanschaf, onderhoud en licenties van hard- en software en systeem- en netwerkbeheer.

4. Huisvesting

Onder huisvesting zijn de kosten opgenomen voor ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de eigen organisatie. De kosten bevatten onder andere energiekosten, (groot) onderhoud van het gebouw en technische installaties, kantoormeubilair, verzekering, schoonmaak en kapitaallasten (rente en afschrijving).

5. Overige

Onder overige zijn onder andere de externe kosten opgenomen gerelateerd aan juridische zaken waaronder juridische advieskosten, bezwarencommissie, de kosten voor communicatie en representatie, kwaliteitszorg en klachtenregeling en archief.

6. Toerekening overheadkosten aan grondexploitaties

Volgens het Besluit begroting en verantwoording mag uitsluitend een doorberekening van de overheadkosten plaatsvinden aan de grondexploitaties door dit als negatieve last in de overhead mee te nemen. Het saldo dat gepresenteerd wordt onder de overhead is daarom een netto bedrag. De toerekening heeft plaatsgevonden op basis van het aantal uren dat geraamd is ten laste van de grondexploitaties.

Dekking van de overhead

In de begroting is alleen overhead toegerekend aan de grondexploitaties. De overhead zal verder vanuit de algemene dekkingsmiddelen gedekt moeten worden. Uitzondering hierop zijn de activiteiten waarvoor kostendekkende tarieven

doorberekend mogen worden zoals afval, riolering en begraafplaatsen. De overhead wordt aan deze activiteiten extra-comptabel toegerekend (zie paragraaf lokale heffingen).

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Op 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht voor publieke organisaties ingevoerd. De Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) is zo aangepast dat overheden ook belast kunnen worden voor economische activiteiten die ook door private ondernemingen (kunnen) worden uitgevoerd. De aanpassingen hebben tot doel een gelijk speelveld te creëren tussen partijen (overheden en private ondernemingen). Door deze wetswijziging vallen activiteiten waarvoor gemeenten als ondernemer optreden onder de Vpb.

De belaste activiteiten voor onze gemeente betreffen de bouwgrondexploitaties en gedeeltelijk de verkoopopbrengsten van het afval. Deze belasting wordt na afloop van het kalenderjaar bepaald aan de hand van de gerealiseerde fiscale winst en dan geheel verantwoord binnen de algemene dienst. Het BBV geeft hiervoor aanwijzingen.

Onvoorzien

In de begroting is in de exploitatie een jaarlijkse post Onvoorzien opgenomen. Dit betreft een structurele post van € 94.472,-. Dit is een wettelijk verplichte uitgavenpost op basis van artikel 8, lid 6 van het Besluit begroting en verantwoording. De post onvoorzien kan ingezet worden voor alle programma's. Het college kan zonder voorafgaande toestemming van de raad beschikken over de post onvoorzien zoals die is opgenomen in de programmabegroting van het lopende jaar onder de volgende voorwaarden:

- a. de beschikking over de post onvoorzien mag uitsluitend betrekking hebben op uitgaven die onvoorzienbaar, onuitstelbaar of onvermijdbaar (de zogenaamde drie O's) zijn;
- b. mutaties van eenmalige of structurele lasten of baten, niet zijnde mutaties voortvloeiende uit investeringskredieten, tot en met € 25.000,-;
- c. mutaties van geautoriseerde investeringskredieten tot 10% van het investeringsbedrag of tot een bedrag van € 100.000,-;
- d. voordelen welke niet zijn geraamd worden toegevoegd aan de post onvoorzien;
- e. het college doet zonder voorafgaande toestemming van de raad ten laste van de post onvoorzien geen uitgaven waarvan bekend is of verondersteld mag worden dat daaromtrent belangrijke politieke gevoeligheid bestaat.
- f. indien aanwending van de post onvoorzien structurele financiële consequenties tot gevolg heeft worden deze consequenties in de eerst volgende perspectiefnota en/of begroting opgenomen als een onomkeerbaar besluit.

Het college informeert achteraf de raad over de beschikking van de post onvoorzien door middel van de tussentijdse rapportages.

DEEL 2: PARAGRAFEN

A. LOKALE HEFFINGEN

Inleiding

In artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is bepaald dat de paragraaf betreffende de lokale heffingen ten minste bevat:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven en heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Overzicht en beleidsuitgangspunten ten aanzien van de lokale heffingen

Het algemeen te voeren financieel beleid doen wij op basis van evenwichtige keuzes. Wij letten hierbij op de taken en de daarvoor beschikbare middelen. Uiteraard met het doel om het gemeentelijk huishoudboekje kloppend te houden. Ten gevolge hiervan kijken wij bij het belasting- en tarievenbeleid naar de kosten van het in stand houden van de algemene voorzieningen en de OZB-prijs die daar redelijkerwijs voor betaald zou moeten worden. Dit kan betekenen dat wij ons bij onze keuzes laten leiden door de wens om voorzieningen te houden/te realiseren en daarvoor de prijs doorberekenen.

Voor het uitvoeren van taken op het gebied van afval, riool en diverse andere diensten gaan wij uit van het doorberekenen van de kostprijs. Wij doen dit vanuit de gedachte dat deze voldoen aan het profijtbeginsel.

De gemeente Bernheze kent een aantal belastingen en heffingen die kunnen worden onderscheiden in algemene dekkingsmiddelen (ozb) en heffingen waarvan de besteding is gebonden (afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges, etc.).

De huidige verordening is verdeeld in drie titels, namelijk:

- Titel 1: Algemene dienstverlening;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Kruissubsidiëring binnen deze titels is mogelijk, maar niet meer tussen titels.

Op basis van onderzoek hebben wij geconstateerd dat (zie hiervoor ook de raad van 16 december 2010) dat een 100% kostendekkend niveau voor Titel 1 en 3 niet haalbaar is. Voor Titel 1 worden wij geconfronteerd met de door het Rijk gemaximeerde tarieven, terwijl bij Titel 3 het kostendekkend maken zou leiden tot onacceptabele tariefstijgingen. Daar waar mogelijk streven wij om de tarieven naar een kostendekkend niveau te brengen.

Voor Titel 2 geldt een 100% kostendekkendheid als uitgangspunt evenals voor de zogenaamde retributies van afval en riool.

Landelijke ontwikkelingen

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Met ingang van 2020 is een landelijke benchmark woonlasten ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. De macronorm om de onroerende zaakbelasting te monitoren is daarmee komen te vervallen. Met de benchmark is een vergelijking mogelijk van de gemeentelijke woonlasten en de tariefontwikkeling met landelijke en provinciale gemiddelden.

Belastingvoorstellen 2021

De gemeenteraad stelt de verordeningen vast, waarin de tarieven voor de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn opgenomen. In de raadsvergadering van 10 december 2020 leggen wij uw raad een afzonderlijk raadsvoorstel met belastingvoorstellen ter besluitvorming voor. In dat voorstel wordt uitgebreid ingegaan op de diverse belastingen en heffingen. Hieronder volgt een korte samenvatting van de belangrijkste voorstellen.

Onroerende zaakbelasting

Wij houden rekening met een tariefsaanpassing van 1,8%. Dit is de bijgestelde prijsindex gelijk aan de recente meicirculaire 2020. In de kadernota 2021-2024 gingen we nog uit van 1,7%. Voor 2021 gelden de WOZ-waarden met waardepeildatum 1 januari 2020. Deze waarden zijn tot stand gekomen op basis van de geactualiseerde taxaties van het geïnventariseerde onroerend goed inclusief areaaluitbreiding (nieuwbouw, verbouw en sloop).

Wij verwachten op basis van de landelijke marktontwikkeling over de periode van 1 januari 2019 tot 1 januari 2020 een waardestijging. Om een gelijkblijvende opbrengst te kunnen blijven genereren worden de tarieven gecorrigeerd met deze stijging. Bij de behandeling van de belastingvoorstellen zullen de dan beschikbare lokale cijfers aan u worden voorgelegd voor de vast te stellen OZB-tarieven 2021.

Afvalstoffenheffing

Het afvalbeleid stelde de raad op 15 december 2016 vast. De rode draad hiervan is dat het restafval zoveel mogelijk wordt gescheiden van andere afvalstromen. Door maatregelen die betrekking hebben op de wijze van inzameling van het GFT, PMD, luiers, textiel en de effecten van tariefprikkelers willen we onze doelstellingen halen.

De tariefaanpassing voor 2021 heeft te maken met de hogere kosten van het PMD, het vervallen van de opbrengst van oud papier en hogere verwerkingskosten in het algemeen. We willen met het gedifferentieerd afvaltarief onze afvaldoelstellingen bereiken. Het niet scheiden brengt meer kosten met zich mee, terwijl het wel scheiden van afval wordt beloond door dit gratis te houden. De gemiddelde kosten per aansluitingen zullen in 2021 € 241,- bedragen. We willen in overleg met de raad nog bepalen op welke wijze dit tarief voor het volgend jaar het beste bepaald kan worden en op welke onderdelen van de afvalbegroting aan de knoppen gedraaid kan worden.

Rioolheffing

Op basis van het Gemeentelijk Rioolplan 2020–2023 passen wij de tarieven aan met de trendmatige prijsindex van 1,8%.

Ontwikkeling woonlasten en lokale lastendruk

Onder woonlasten verstaan wij: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij vergelijking van de woonlasten over 2020 en 2021 moet er rekening mee worden gehouden dat er voorlopige inschattingen voor de nieuwe WOZ-waarden per 1 januari 2020 zijn gebruikt en daarvan afgeleid de OZB-tarieven.

De berekening voor 2021 is gebaseerd op een gemiddelde waarde van een woning van € 292.110,- (2020: € 273.000,-) en een gemiddelde waarde van een niet-woning van € 360.570,- (2020: € 357.000,-).

Overzicht lastendruk			OZB		Afvalstof- fenneffing	Rioolheffing		Totaal
			Tarief	Bedrag	Bedrag	Tarief	Bedrag	
2020	Woningen	Eigenaar	0,1144%	312,31		0,0534%	145,78	458,09
		Gebruiker			215,67			215,67
		Eigenaar-gebruiker	0,1144%	312,31	215,67	0,0534%	145,78	673,76
	Niet-woningen	Eigenaar	0,2865%	1.022,81		0,0534%	190,64	1.213,45
		Gebruiker	0,2257%	805,75				805,75
		Eigenaar-gebruiker	0,5122%	1.828,55		0,0534%	190,64	2.019,19
2021	Woningen	Eigenaar	ntb	317,89		ntb	149,52	467,41
		Gebruiker			241,00			241,00
		Eigenaar-gebruiker	ntb	317,88	241,00	ntb	149,52	708,40
	Niet-woningen	Eigenaar	ntb	1.040,99		ntb	184,56	1.225,55
		Gebruiker	ntb	820,02				820,02
		Eigenaar-gebruiker	ntb	1.861,01		ntb	184,56	2.045,57

Overzicht ontwikkeling gemiddelde lokale lastendruk		2020 Bedrag	2021 Bedrag	Wijziging ten opzichte van 2020 (%)
Woningen	Eigenaar	458,09	467,40	2,03%
	Gebruiker	215,67	241,00	11,74%
	Eigenaar en gebruiker	673,76	708,40	5,14%
Niet-woningen	Eigenaar	1.213,45	1.225,55	1,00%
	Gebruiker	805,75	820,02	1,77%
	Eigenaar en gebruiker	2.019,19	2.045,57	1,31%

Uit het overzicht blijkt dat er sprake is een bovenmatige stijging van de lastendruk voor gebruikers van woningen. Dit heeft te maken met de stijgende afvalkosten. Het tarief stijgt namelijk per aansluiting van gemiddeld € 215,67 naar € 241,-.

De geraamde inkomsten

De opbrengsten van de (belangrijkste) belastingen en heffingen worden in onderstaande tabel weergegeven:

Belastingen en heffingen	Geraamde inkomsten
Onroerende zaakbelasting (OZB)	7.531.802
Afvalstoffenheffing (restfractie, GFT en milieustraat)	3.103.714
Rioolheffing	2.501.621
Toeristenbelasting	94.384
Reclamebelasting	26.195

Kwijtscheldingsbeleid

Op basis van artikel 26 van de invorderingswet geven wij uitvoering aan de kwijtschelding van belastingen. De gemeente Bernheze hanteert een zo ruim mogelijk kwijtscheldingsbeleid. Op 27 juni 2019 besloot uw raad in het kader van de harmonisatie van het kwijtscheldingsbeleid BSOB, dat:

- voor de kosten van bestaan een percentage van 100% van de bijstandsnorm te hanteren voor personen jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd;
- de norm voor de kosten van bestaan voor AOW-gerechtigden te baseren op de toepasselijke netto AOW-bedragen in de plaats van op de toepasselijke bijstandsnorm;
- bij het bepalen van het netto-bestedbare inkomen voor kwijtschelding rekening wordt gehouden met de kosten van kinderopvang;
- de kwijtschelding voor natuurlijke personen die een bedrijf of een zelfstandig beroep uitoefenen (kleine ondernemers) in stand wordt gehouden.

Voor kwijtschelding komen de volgende heffingen in aanmerking:

- onroerende zaakbelasting eigenaar woning en niet-woning en gebruik niet-woning;
- afvalstoffenheffing tot het vastgesteld maximum van € 135,- o.b.v. Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing Bernheze 2019
- rioolheffing

Kostendekkendheid tarieven

Op basis van de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording worden met ingang van 2017 in de programma's alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen producten) alle kosten voor de tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in een keer uit de uitvoeringsinformatie af te leiden. Om deze reden is het van belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven worden berekend en welke (beleids)keuzes bij die berekening zijn gemaakt.

We onderzoeken momenteel de mate van kostendekkendheid in relatie tot ruimtelijke plannen.

Rioolheffing

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Als gemeente hebben we de taak om voor die riolering te zorgen: we hebben de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, voor afvloeiend hemelwater en voor grondwatermaatregelen.

Met het nieuwe, meer adaptieve, GRP willen wij verder gaan door:

- nog nadrukkelijker te kijken naar ontwikkelingen die in de stedelijke omgeving plaatsvinden rond water, grondstoffen, energie en ruimtelijke ontwikkelingen;
- de zorgplicht nog breder in te bedden in de interne en externe processen, waardoor betere afstemming plaatsvindt op andere processen in de (openbare) ruimte.
- Het projectmatig klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte.

De beleidsambities die hierbij horen zijn:

- adaptief en risicogestuurd beheer;
- klimaatadaptatie;
- samenwerking in As50+-verband;
- inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Om alle kosten te kunnen dekken, heffen we rioolheffing. We heffen van eigenaren op basis van de WOZ-waarde. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in:

- onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen, en
- onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen.

Het grootste deel van de lasten is bedoeld voor het opvangen van de vervanging en relining van de riolering. Gezien het feit dat er nogal wat onzekerheden zijn over het exacte tijdstip van de vervangingspiek (na 2040) en de ontwikkeling van nieuwe (goedkopere) renovatietechnieken is het niet verstandig om per direct een theoretisch op lange termijn kostendekkend tarief te hanteren.

De huidige heffing ligt onder het op lange termijn kostendekkende tarief. Er zijn vele scenario's mogelijk om naar een kostendekkend niveau te groeien. In wezen is het een vraagstuk van verdeling in de tijd: hoe langzamer we naar een kostendekkend niveau groeien, hoe hoger we uiteindelijk uitkomen.

Het zwaartepunt van de uitgaven komt na 2040. Daarom passen wij het tarief de komende jaren niet (behoudens inflatiecorrectie) aan. Vanaf 2030, rekening houdend met de verwachte vervangingspiek, gaan we de tarieven verhogen. De reden hiervoor is gelegen in het feit dat de noodzaak tot stijging ontbreekt. Een tariefstijging hoeft namelijk pas na drie planperiodes (2030) te worden doorgevoerd om vanaf die periode te gaan sparen voor de (theoretische) vervangingspiek die na 2040 zal gaan optreden. De komende jaren zal duidelijk worden of die piek ook daadwerkelijk gaat optreden. In de tussenliggende periode zal de strategie vervangen versus relinen verder worden geoptimaliseerd.

Deze benadering is tevens in overeenstemming met de aanbeveling van de Commissie BBV om ten behoeve van het tarief een horizon van 10 jaar te hanteren.

Kosten taakveld Riolering, excl. onderhoud incl. (omslag)rente ¹	2.129.418
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-36.630
Netto kosten taakveld Riolering	2.092.788
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	216.305
BTW ²	205.881
Totale kosten	2.514.974
Overige opbrengsten beschikking reserves	
Opbrengst heffingen	2.501.621
Totaal opbrengsten	2.501.621
Dekkingspercentage	99,47%

1) Geen omslagrente a.g.v. ontbreken van boekwaarde activa.

2) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele btw is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing

De focus ten aanzien van afval ligt tegenwoordig op het maximaal hergebruiken van producten en grondstoffen: de circulaire economie. Afval zien als grondstof is goedkoper, duurzamer en milieuvriendelijker. De richting die we op moeten is het denken en handelen van inwoners (nog) verder om te schakelen van afval naar grondstof, zodat het hergebruik stijgt en de hoeveelheid restafval daalt.

De volgende ambities zijn in het beleidsplan opgenomen:

- De milieuambitie: Bernheze moet er naar streven om in 2030 afvalloos te zijn (dat wil zeggen dat er geen huishoudelijk afval meer vrijkomt dat als restafval verwerkt moet worden).
- De kostenambitie kan omschreven worden als “een goede kwaliteit tegen een redelijke prijs”. Bij voorkeur gaan de kosten voor afvalbeheer niet omhoog, maar een stijging is bespreekbaar als daar wat tegenover staat.
- De serviceambitie: gemak voor de burger. Inwoners moeten hun afval zo veel mogelijk kwijt kunnen op het moment dat zij dat willen en zij zich dus ook weinig zorgen hoeven te maken over opslagruimte in huis (niet méér opslagmiddelen dan noodzakelijk).
- Aandacht voor werkgelegenheid (als vierde element aan de afvaldriehoek): preventie, hergebruik en recycling van afval kan lokale (sociale) werkgelegenheid opleveren. Denk hierbij aan nieuwe werkgelegenheid door sortering en vermarkt- ing van afvalstromen, kringloopwinkels en repair-café's. Dit aandachtspunt hanteren we als secundaire ambitie.

De fysieke inzamelstructuur is opgebouwd uit een haalsysteem (huis-aan-huis), een decentraal brengsysteem en een cen- traal brengsysteem (milieustraat en twee groendepots).

De financiële inzamelstructuur is opgebouwd uit:

- een belasting per perceel (vastrecht),
- een belasting voor het ledigen van een kliko fijn huishoudelijk restafval (fHRA),
- een belasting voor het aangeboden gewicht aan fijn huishoudelijk restafval,
- een belasting voor het aanleveren van bepaalde afvalstromen op de milieustraat (poorttarief).

Daarnaast zijn kosten verbonden aan het gebruik maken van de haalservice voor grof tuinafval binnen de bebouwde kom. Dit geheel van de afvalstoffenheffing is maximaal 100% kostendekkend.

Kosten taakveld Afval, excl. onderhoud incl.(omslag)rente	2.800.122
Inkomsten taakveld (afval), excl. heffingen	-394.932
Netto kosten taakveld afval	2.405.190
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	76.969
BTW ¹	532.672
Totale kosten	3.014.831
Overige opbrengsten beschikking reserves:	9.806
Opbrengst heffingen	3.004.210
Totaal opbrengsten	3.014.016
Dekkingspercentage	99,97%

1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Grafrechten

Grafrechten zijn retributies die de gemeente kan heffen op grond van artikel 229, eerste lid, onder a en b, van de Gemeen- tetwet. Zij worden geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats of het gemeentelijke crematorium en voor het genot van in verband daarmee door de gemeente verleende diensten.

De activiteiten binnen het taakveld Begraafplaatsen en crematoria gebaseerd op de Wet op de lijkbezorging hebben vooral een administratief karakter en zijn de volgende:

- toewijzen van nieuwe graven/urnen;

- begraven en cremeren;
- reserveren van een bestaand of nieuw graf;
- verlengen en beëindigen van grafrechten;
- opgraven en/of herbegraven of cremeren;
- contacten met rechthebbenden, grafdelvers en uitvaartdiensten.

Daarnaast worden kosten gemaakt voor de instandhouding van onze gemeentelijke begraafplaats. Kosten die wij maken voor de instandhouding particuliere begraafplaats en oorlogsgraven laten wij buiten beschouwing.

Bovenstaande activiteiten zijn volledig toe te rekenen aan de kostendekkendheid grafrechten, met als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria, incl. (omslag)rente ¹	72.603
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria	72.603
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	11.827
Totale kosten	84.430
Overige opbrengsten	0
Opbrengst heffingen	84.430
Totaal opbrengsten	84.430
Dekkingspercentage	100,00%

1) Betreffen kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria exclusief de kosten begraafplaats Parkstraat (geen gemeentelijke begraafplaats) en overige lasten lijkbezorging (geen betrekking op gemeentelijke begraafplaats). Daarnaast wordt nog onderzocht of het onderhoudsbudget voldoende is om het gewenste onderhoudsniveau te bereiken (discussie raad omtrent onderhoudsniveau begraafplaats). Aanpassing budget onderhoudsniveau hebben effect op de hoogte van de tarieven.

Leges

De huidige legesverordening is verdeeld in drie titels, namelijk:

- Titel 1: Algemene dienstverlening;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Kruissubsidiëring binnen een titel is mogelijk, maar niet meer tussen titels.

Titel 1: Leges Algemene dienstverlening

Titel 1 bevat leges die voornamelijk betrekking hebben op de producten burgerzaken en producten bestuursstukken.

Een aantal van deze leges zijn door het Rijk gemaximeerd met als gevolg dat het kostendekkend maken van deze leges Titel 1 forse effecten heeft op de andere producten. Vooralsnog maken we niet de keuze om binnen Titel 1 (algemene dienstverlening) kruissubsidiëring toe te passen. Daarmee accepteren wij een niet 100% dekking.

Kosten taakveld (Burgerzaken) ¹	684.801
Netto kosten taakveld Burgerzaken	684.801
Toe te rekenen kosten:	

Overhead (taakveld BZ en RO)	375.000
Kosten taakveld(Ruimtelijke Ordening)	8.582
Totale kosten	1.068.383
Overige opbrengsten:	
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	17.133
Opbrengst heffingen	455.841
Totaal opbrengsten	472.985
Dekkingspercentage	44,3%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Titel 2: Leges Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Legeskosten worden in rekening gebracht voor een omgevingsvergunning met de werkzaamheden:

- bouwen en slopen;
- afwijken van het bestemmingsplan zonder de activiteit bouwen;
- inrit/uitrit maken, veranderen of gebruik ervan veranderen;
- aanleggen van een weg;
- kappen door niet particuliere eigenaren;
- brandveilig gebruik.

Voor Titel 2 geldt maximaal 100% kostendekkende tarieven. Op onderdelen zal via de vaststelling van de leges 2021 in december naar kostendekkende tarieven worden bewogen.

Kosten taakveld Wonen en bouwen ¹	916.444
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld Wonen en bouwen	916.444
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	515.500
Kosten taakveld Burgerzaken	17.745
Kosten taakveld Overhead	1.742
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	53.744
Kosten taakveld Cultureel erfgoed	9.717
Kosten taakveld Ruimtelijke ordening	30.652
Totale kosten	1.545.544
Overige opbrengsten	40
Opbrengst leges	1.347.735
Totaal opbrengsten	1.347.775
Dekkingspercentage	87,2%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Titel 3: Leges Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Bevat alle leges die betrekking hebben op producten horeca, evenementen, brandbeveiligingsverordening en overige vergunningen in het kader van de APV (veelal producten met een maatschappelijk karakter).

Uw raad heeft zich uitgesproken (onderzoek kostendekkendheid 2006 en 2011) om diensten in het maatschappelijk belang laag te houden waardoor de bereikbaarheid van burgers in de samenleving gegarandeerd blijft.

Kosten taakveld Economische promotie ¹	42.504
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld Economische promotie	42.504
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	69.006
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	26.872
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid	50.700
Kosten taakveld ruimtelijke ordening	1.226
Totale kosten	190.308
Overige opbrengsten	2
Opbrengst leges	13.907
Totaal opbrengsten	13.909
Dekkingspercentage	6,2%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Leges marktgelden

Marktgelden worden geheven voor innemen van een marktplaats op één van de wekelijkse warenmarkten, of zijnde een standwerkersplaats. Losse standplaatsen en ventvergunningen vallen hier niet onder. Voor marktgelden geldt als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen ¹	19.207
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	3.294
Netto kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	15.913
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	13.647
kosten taakveld Economische promotie	6.084
Totale kosten	35.644
Opbrengst leges	20.602
Totaal opbrengsten	20.602
Dekkingspercentage	57,8%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

B. WEERSTANDSVERMOGEN

Weerstandsvormogen is het vermogen van de gemeente om haar taken voort te zetten ondanks financiële tegenvallers. Dit betekent dat de gemeente middelen beschikbaar moet hebben of in de loop der tijd beschikbaar moet kunnen maken om eventuele risico's, als die zich voordoen, op te vangen. Voordat dit weerstandsvormogen bepaald kan worden zullen wij eerst de weerstandscapaciteit en de risico's inventariseren en actualiseren. Het weerstandsvormogen wordt weergegeven in een ratio dat weergeeft in hoeverre de gemeente in staat is de risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit wordt bepaald door de vrij beschikbare middelen die we in kunnen zetten voor eventuele dekking bij het voordoen van risico's. Wij maken daarbij onderscheid tussen een incidentele en een structurele component. Bij het beoordelen van de begroting hanteert de toezichthouder (provincie) voor de algemene reserves het bedrag zoals geraamd per 1 januari van het begrotingsjaar.

Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Algemene reserves
Naast de reserve nog nader te bestemmen hebben wij ook een algemene weerstandsreserve. Het is de algemene weerstandsreserve die wij volledig inzetten ten behoeve van de weerstandscapaciteit. De reserve nog nader te bestemmen zien wij als volledig vrij beschikbaar om in te zetten voor andere doeleinden waar de raad over wil beslissen.
- Post onvoorzien (incidenteel)
De post onvoorzien kan incidenteel worden ingezet als weerstandscapaciteit. Gedurende het uitvoeringsjaar 2021 kan dit budget ook worden ingezet voor concrete bestedingsvoorstellen.
- Stille reserves
Niet aanwezig.
- Incidentele begrotingsruimte
De incidentele begrotingsruimte is € 0,-.

		Stand per 1-1	Incidentele weerstandscapaciteit
Algemene reserve			
	Algemene weerstandsreserve	10.218.502	10.218.502
	Reserve Nog nader te bestemmen	15.072.051	0
Post onvoorzien (incidenteel)		94.472	94.472
Stille reserves		0	0
Incidentele begrotingsruimte		0	0
Totaal			10.312.974

Structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Onbenutte belastingcapaciteit
 - De macronorm is vervallen per 1 januari 2020. Het Rijk heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Met de invoering van de benchmark is afgestapt van de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm onroerende zaakbelasting (ozb, de macronorm).
 - De provincie geeft daarnaast aan dat de onbenutte belastingcapaciteit als volgt bepaald moet worden: "De nog onbenutte OZB gelijk aan de belastingheffing die nog kan plaatsvinden tot het niveau dat een gemeente moet

heffen om voor toelating artikel 12 aanvraag in aanmerking te komen (onder curatelestelling rijk)". Deze richtlijn volgen we.

	Artikel 12 norm	Gewogen gemiddelde OZB tarief Bernheze	Ruimte t.o.v. artikel 12
2021	0,1809%	0,1400%	2.201.629

- Post onvoorzien structureel
Niet aanwezig
- Structurele begrotingsruimte
De structurele begrotingsruimte 2021 is nihil

		Stand per 1-1	Structurele weerstandscapaciteit
Onbenutte belastingcapaciteit		2.201.629	2.201.629
Post onvoorzien (structureel)		0	0
Structurele begrotingsruimte		0	0
Totaal			2.201.629

Risico's

Kwantificering risico's

Voor de kwantificering van de afzonderlijke risico's maken wij gebruik van:

- de maximale omvang van het risico;
- de kans dat een risico zich voordoet (risicofactor);
- de termijn waarbinnen dit risico verwacht kan worden (tijdsfactor).

Berekeningswijze

Omvang risico (gewogen) = maximale omvang (ongewogen) x risicofactor x tijdsfactor

Soort	Toelichting	Percentage
Risicofactor 1	Hoog	80%
Risicofactor 2	Gemiddeld	50%
Risicofactor 3	Laag	20%
Tijdsfactor 1	binnen 1 jaar	100%
Tijdsfactor 2	binnen 2 jaar	50%
Tijdsfactor 3	binnen 5 jaar	20%
Tijdsfactor 4	langer dan 5 jaar	10%

Op basis van deze berekeningswijze zijn de risico's doorerekend. In de volgende tabellen zijn de risico's weergegeven, gesplitst in incidentele en structurele risico's.

Overzicht incidentele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Covid-19	2.500.000	2.000.000
Heesch-West	1.100.000	275.000
Vennootschapsbelasting	700.000	175.000
Vlagheide	500.000	400.000
Nieuwe omgevingswet	500.000	200.000
Renovatie Bruijstenhof	500.000	50.000
Startersleningen	80.000	1.600
Bouwgrondexploitatie	3.387.131	3.387.131
Totaal incidentele risico's	9.267.131	6.488.731

Overzicht structurele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Begeleid werken	94.152	9.415
ICT in eigen beheer	0	0
Algemene uitkering	2.325.000	930.000
Leerlingenvervoer	57.000	28.500
Bijstandsuitkeringen	180.000	154.000
Minimabeleid	100.000	80.000
Participatiewet	311.000	31.100
WMO (HH/Wvg)	224.000	56.000
WMO 2015	148.000	37.000
Jeugdzorg	480.000	120.000
Regionale ambulancevoorziening (RAV)	15.000	600
Nieuwe omgevingswet	200.000	80.000
Totaal structurele risico's	4.134.152	1.516.615

Onder het kopje 'Geïntariseerde risico's' ziet u de verdere onderbouwing van de benoemde risico's.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mogelijkheden weer van de gemeente om risico's op te kunnen vangen. Dit vermogen om risico's op te vangen wordt weergegeven door een ratio. Deze ratio is een verhoudingsgetal tussen de weerstandscapaciteit en de geïntariseerde risico's.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (berekende risico-omvang) en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal/ratio.

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van de onderstaande waarderingstabel, gebaseerd op de uitgangspunten van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR):

Ratio	Betekenis
> 2	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Wij streven naar een Voldoende (ratio minimaal 1,0 (100%); maximaal 1,4 (140%)).

	Risico's (gewogen)	Weerstandscapaciteit	Ratio	Aanpassing capaciteit	Aanpassing Ratio
Incidenteel	6.488.731	10.312.974	159%	9.005.856	139%
Structureel	1.516.615	2.201.629	145%	2.201.629	145%
Totaal	8.005.346	12.514.603	156%	11.207.485	140%

De ratio voor het totaal mag maximaal 1,4 of 140% bedragen.

De bandbreedte van het weerstandsvermogen is op basis van deze risico-omvang tussen de € 8.005.346,- (1,0 x risico-omvang) en € 11.207.485,- (1,4 x risico-omvang).

Wij constateren dat op basis van de inventarisatie risico's en de weerstandscapaciteit, het weerstandsvermogen "ruim voldoende" is. Op dit moment is het overschot op de weerstandscapaciteit namelijk € 1.307.118,- (€ 12.514.603,- -/€ 11.207.485,-) om op 1,4 uit te komen. Als blijkt dat dit bij de jaarrekening 2021 nog steeds het geval is dan verlagen wij de algemene weerstandsreserve ten gunste van de reserve nog nader te bestemmen tot het niveau van 1,4 (140%).

Geïnterpreteerde risico's

Programma Bestuur en ondersteuning

Taakveld: Bestuur

Covid-19 (incidenteel € 2.500.000,- risico 1 en tijd 1)

Voor onze gemeente heeft de huidige coronacrisis ook grote gevolgen. Voor bijna elk beleidsveld waar we als gemeente actief zijn treden veranderingen op: van sport tot horecabeleid en van maatschappelijke ondersteuning tot het functioneren van de ambtelijke organisatie. Deze veranderingen kunnen ook financiële consequenties hebben.

Voor de te verwachten consequenties kunnen we in principe uitgaan van een tweetal scenario's.

- Het worst case scenario. Het coronavirus blijft niet onder controle: er ontstaat later dit jaar een tweede golf. Hierdoor is er in het najaar opnieuw een lock-down met dezelfde maatregelen als in het voorjaar.
- Best case scenario. Het coronavirus blijft onder controle en het aantal nieuwe besmettingen blijft stabiel laag.

Voor het inschatten van het risico gaan we uit van het best case scenario. Voor het volgende begrotingsjaar zal dit mogelijk wel effect kunnen hebben op de meerkosten van bijstand, extra kosten van maatregelen en verminderde inkomsten van (toeristen)belasting en huren/leges. Maar, gelet op de verloop van de crisis bij dit scenario, herstelt de situatie zich in de loop van volgend jaar. Dit betekent dat we weer kunnen rekenen op een normale toestand en dat het risico van korte duur en eenmalig is.

Taakveld: Beheer overige gebouwen en gronden

Exploitatie bedrijventerrein Heesch-West (incidenteel € 1.100.000,-) (risico 2 en tijd 2)

Voor de eerste fase wordt naar behoefte 50 hectare ontwikkeld. Voor een latere fase wordt 30 hectare doorgeschoven en wordt vraaggericht uitgegeven. Dit gedeelte is eerder afgewaardeerd naar een agrarische grondwaarde van € 6,- per vierkante meter. Voor toekomstige verliezen hebben wij reeds een verliesvoorziening getroffen van € 5,2 miljoen.

Voor overige ondernemersrisico's noemt de gemeenschappelijke regeling in haar begroting een aantal gevoeligheden zoals verlaging van prijs, vertraging uitgifte en kostenstijging. Het risicoaandeel hiervan afgeleid voor onze gemeente kan worden gesteld op € 1,1 miljoen.

Taakveld: Overhead

Begeleid werken (structureel € 94.152,- betreft begrote structurele subsidie) (risico 2 en tijd 3)

In Bernheze hebben we 9,67 fte in dienst op basis van Begeleid Werken vanuit de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De medewerkers hebben hierdoor het voordeel dat zij een salaris ontvangen conform de van toepassing zijnde arbeidsvoorwaarden. Als financiële tegemoetkoming ontvangt de gemeente een loonkostensubsidie (€ 94.152,-) ter gedeeltelijke vergoeding. Vanwege de afbouw van de rijkssubsidie klassieke Wsw staan deze inkomsten onder druk.

ICT in eigen beheer (structureel/incidenteel vooralsnog 0) (risico 2 en tijd 3)

Na het besluit om te stoppen met de ICT samenwerking BLOU zijn we, onder de noemer Bernheze van A naar I, gestart met een alternatief traject. Dit traject bestaat uit een drietal sporen in de vorm van het extern onderbrengen van de techniek, het versterken van de informatie organisatie en het projectmatig acteren op nieuwe ontwikkelingen.

Met betrekking tot het eerste spoor, het extern onderbrengen van de techniek kunnen we, op basis van de eerste zes deeltrajecten de zijn de toekende financiële middelen voldoende gebleken. Voor het tweede spoor zijn we bezig met het in beeld krijgen van de toekomstige formatie. Vooralsnog gaan we er vanuit dat dit past binnen de middelen zoals opgenomen in de meerjarenbegroting. Gezien de trends (landelijk gezien) betreffende ICT projecten willen wij dit op de voet blijven volgen en uw raad daar blijvend over informeren.

Taakveld: Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Algemene uitkering (structureel € 2.325.000,- of € 75,- per inwoner) (risico 1 en tijd 2)

Het algemeen principe van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is dat de gemeente gelijk “de trap op en af gaat” met het rijk. Kenmerkend voor de “trap op, trap af”-systematiek is de voortdurende bijstelling van het accres door de koppeling aan de – veranderende - stand van het Totale netto uitgavenkader. Extra uitgaven, bezuinigingen, mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek directe invloed op de omvang van het gemeentefonds. De gemeente heeft daarmee geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Daarnaast zal per 1 januari 2021 een herijking van de verdeling van het gemeentefonds (inclusief verdeelmodellen sociaal domein) plaatsvinden wat tot een structureel voor- of nadeel kan leiden. De gemeente Bernheze volgt met de ramingen volledig de circulaire die het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitbrengt. Indien de inkomsten uit de algemene uitkering lager uitvallen dan geraamd, kan dit tot (structurele) begrotingstekorten leiden. Wij monitoren de ontwikkeling binnen het Gemeentefonds voortdurend om snel te kunnen bijsturen.

Vennootschapsbelasting (incidenteel € 700.000,- risico 2 en tijd 2 (aanslagen 2016 t/m 2019))

De fiscale resultaten over de afgelopen jaren zijn nog niet getoetst door de belastingdienst. Het risico bestaat uit de onduidelijkheid van een eenduidige interpretatie van uitgangspunten. Het gaat om de openingsbalans per 1 januari 2016 en de winst & verliesrekeningen van 2016 tot en met 2019.

Programma onderwijs

Taakveld: Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Leerlingenvervoer (structureel € 57.000,-, = 10% v.d. raming) (risico 2 en tijd 1)

Het leerlingenvervoer betreft een open-einde-regeling. Dit houdt in dat leerlingen die voldoen aan de verordening leerlingenvervoer gemeente Bernheze in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten voor vervoer naar en van school. Vooraf is niet te overzien wie in welke mate hiervan gebruik gaat maken. Zodoende is het niet mogelijk om vooraf te bepalen hoe hoog de kosten voor leerlingenvervoer over een bepaalde periode zullen zijn. Dit brengt een risico met zich mee.

Programma Sociaal domein

Taakveld: Inkomensregelingen

Bijstandsuitkeringen (structureel € 180.000,-; verschil begroting en 10% van rijksuitkering 2020) (risico 1 en tijd 1)

Bij de uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb) doen zich twee risico's voor. Het betreft de ontwikkeling van de cliëntenaantallen en de hoogte van de rijksbijdrage. Allereerst de aantallen cliënten met een bijstandsuitkering: afwijkingen werken direct door in de uitgaven. Het aantal cliënten laat zich niet eenvoudig bepalen. Daarmee zijn de bijstandsuitkeringen een open-einde-regeling. De effecten van de corona pandemie is een extra risicofactor.

Ten tweede is de specifieke uitkering ter (gedeeltelijke) dekking van de bijstandskosten een onzekere factor.

Indien gemeenten een tekort hebben op het rijksbudget kan, onder voorwaarden, een beroep gedaan worden op de vangnetregeling. Gemeenten kunnen op dit vangnet een beroep doen als het tekort op de gebundelde uitkering oploopt tot boven de 7,5% , waarbij tekorten tot 12,5% voor de helft worden vergoed en daarboven volledig.

Minimabeleid (structureel € 100.000,- = 10% van kosten minimabeleid) (risico 1 en tijd 1)

Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat o.b.v. het gebruik en ontwikkeling van de kosten van de afgelopen jaren. Deze prognose is moeilijk op realiteitswaarde in te schatten. Minimaregelingen zijn open einde-regelingen. Dit betekent dat wanneer iemand recht heeft op een regeling. Er een uitkering uit hoofde van die regeling moet plaatsvinden. Door verkeerde inschattingen van de omvang van de doelgroep en het gebruik van die regeling door de doelgroep, kan er sprake zijn van over- of onderuitputting van de budgetten.

Taakveld: Inkomensregelingen en begeleide participatie

Participatiewet – onderdeel klassieke Wsw (structureel € 311.000,- = 7,5% van rijksbudget) (risico 3 en tijd 2)

De Wet op de Sociale Werkvoorziening is in 2015 opgegaan in de Participatiewet. Hierdoor komen er geen nieuwe instroom WSW-ers meer en daalt het aantal WSW-ers als gevolg van overlijden, pensionering en overige uitstroom geleidelijk. Hiermee samenhangend daalt ook de rijksbijdrage. Het risico bestaat dat deze daling van de rijksbijdrage sneller verloopt dan de afname van het aantal WSW-ers.

Taakveld: Maatwerkdienstvoorzieningen 18+

Huishoudelijke hulp, woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen (structureel € 224.000,- = 7,5% van begrote uitgaven) (risico 2 en tijd 2)

De risico's worden veroorzaakt doordat de huishoudelijke hulp, woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen te kenmerken zijn als open-einde-regelingen. De laatste jaren zien we een toenemende vraag op de Wmo, o.a. als gevolg van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage per 1 januari 2019 die een aanzuigende werking heeft waardoor de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen toeneemt, de vergrijzing en de intensivering van de ondersteuningsvragen.

Wmo 2015 (structureel € 148.000,- = 7,5% van de begrote kosten) (risico 2 en tijd 2)

Per 1 januari 2015 geldt de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze regeling is te kenmerken als een open-einde-regeling. Daarnaast heeft de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage een aanzuigende werking tot gevolg waardoor de vraag naar maatwerkvoorziening Wmo toeneemt. De Wmo kenmerken we als een open-einde-regeling.

Taakveld: Maatwerkdienstverlening 18-

Jeugdzorg (structureel € 408.000,- = 7,5% van de begrote kosten) (risico 2 en tijd 2)

Hoewel de meerjarenbegroting Jeugd is geactualiseerd op basis van het inkoopplan 2021, kunnen we niet uitsluiten dat de zorgkosten nog verder doorstijgen. Met de inzet van een praktijkondersteuner huisartsen willen doorstroming naar de specialistische jeugdzorg verminderen. Daarnaast vindt er per 1 januari 2022 een wijziging in de financiering plaats van de lichte zorg (lumpsumfinanciering wordt vervangen door p x q-financiering en hanteren reële kostprijzen) wat lokaal tot over- of onderuitputting van de budgetten kan leiden. Ook de jeugdzorg kunnen we kenmerken als een open-einde-regeling.

Programma Volksgezondheid en milieu

Taakveld: Volksgezondheid

Regionale Ambulancevoorziening (RAV) (structureel € 15.000,-) (risico 3 en tijd 3)

In de begroting is de structurele bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling RAV op nul gesteld. De kans dat er weer sprake wordt van een gemeentelijke bijdrage lijkt klein. Van de kosten van het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) zou feitelijk 5% voor rekening van de deelnemende gemeenten komen. Aangezien door de RAV is voorgesteld de bijdrage op nul te stellen lijkt de RAV van mening dat zij deze lasten zelf kan dragen. Echter, externe ontwikkelingen als bezuinigingen door het Rijk maar bijvoorbeeld ook kostensaneringen bij de zorgverzekeraars kunnen leiden tot een (hogere) gemeentelijke bijdrage.

Taakveld: afval

Vlagheide (incidenteel € 500.000,- risicofactor 1 en tijdsfactor 1)

Het stadsgewest bouwt de voormalige vuilstort Vlagheide af en draagt deze over aan de provincie. Deze overdracht is uitgesteld met een beoogde overdracht voor 1 januari 2025. Tot die tijd brengt het stadsgewest bij de deelnemers jaarlijks een bijdrage in rekening voor exploitatiekosten om het tekort niet verder op te laten lopen. In deze begroting is hiervoor in 2021 € 12.618,- opgenomen. De extreem lage rente is aanleiding om een ander moment van overdracht te kiezen. Het eerder verwachte tekort zal wel als voorschot in 2021 worden betaald, maar dit neemt het uiteindelijke risico bij de daadwerkelijk overdracht niet weg. We hebben een voorziening van bijna € 100.000,- beschikbaar.

Onze gemeente kan als contractgemeente worden aangesproken voor haar aandeel van 2,56% voor aanvullende middelen.

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Taakveld: Ruimtelijke ordening

Nieuwe omgevingswet (incidenteel € 500.000,- / structureel € 200.000,-) (risico 1 en tijd 2)

De huidige wet- en regelgeving wordt vervangen door de Omgevingswet met ingang van 2022. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus is het ook belangrijk om inzicht te krijgen in de gevolgen van de implementatie en organisatorische capaciteit. De voorbereiding is gestart in projectvorm, maar we beschikken nog niet over een compleet beeld wat dit betekent voor onze bedrijfsvoering. Het zal gevolgen hebben voor de personele bezetting, ICT-voorzieningen en legesopbrengsten.

Taakveld: Wonen en bouwen

Renovatie woonwagencentrum Bruijstenhof (incidenteel € 500.000,-) (risico 2 en tijd 3)

De renovatie van woonwagencentrum Bruijstenhof heeft een risico in zich van vervuilde grond.

Startersleningen (incidenteel € 80.000,- = 10% van boekwaarde) (risico 3 en tijd 4)

Vanaf 1 januari 2014 geldt voor geldgevers van startersleningen een eigen risico van 10%. Dit betekent dat als er een verliesdeclaratie van een starter bij NHG wordt ingediend, de gemeente 10% hiervan voor eigen rekening moet nemen. Onze gemeente verstrekt met ingang van 1 mei 2015 geen startersleningen meer, maar is in 2020 hier weer mee gestart.

Taakveld: Grondexploitatie (inclusief bedrijventerreinen)

Bouwgrondexploitatie (incidenteel € 3.387.131 zie paragraaf G)

De hoogte van de risico's van de bouwgrondexploitaties bepalen wij aan de hand van een risicoscan. Aan de hand van een risicoscenario gaan wij er van uit dat de toekomstige opbrengsten met 25% zullen dalen en de verkopen daarnaast met twee jaar vertragen. Op basis hiervan vindt een weging plaats naar kans en tijdsfactor.

Risicomatrix

RISICO - hoog	
GEMIDDELD (hoog 3) Minimabeleid	HOOG (4) Covid-19 Heesch – West Bijstandsuitkeringen Participatiewet WMO (HH en hulpmiddelen) WMO 2015 Jeugdzorg Bouwgrondexploitatie Nieuwe omgevingswet
LAAG (1) Begeleid werken ICT in eigen beheer RAV	GEMIDDELD (laag 2) Algemene Uitkering Vennootschapsbelasting Leerlingenvervoer Vlagheide Renovatie Bruistenhof Startersleningen
RISICO – laag	

Financiële kengetallen

In dit onderdeel van deze paragraaf nemen we de in het BBV voorgeschreven financiële kengetallen op. De kengetallen zijn grotendeels gebaseerd op geprognosticeerde balansgegevens. Elders in deze in begroting (Hoofdstuk Overzicht baten en lasten en hoofdstuk Meerjarenbegroting) hebben we ook de geprognosticeerde balans opgenomen. Naarmate deze verder in de toekomst is gelegen wordt deze minder betrouwbaar. Met name het tempo van de investeringen en de financiering daarvan laat zich moeilijk betrouwbaar voorspellen.

Totaaloverzicht financiële kengetallen

Financiële kengetallen	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	45,1%	53,8%	44,8%	45,3%	39,6%	37,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	41,5%	50,3%	41,4%	42,2%	36,8%	34,6%
Solvabiliteitsratio	39,8%	35,3%	36,5%	36,9%	37,1%	37,4%
Grondexploitatie	14,7%	20,5%	6,6%	3,5%	-0,5%	-3,2%
Structurele exploitatieruimte	-3,5%	-4,0%	0,6%	-1,3%	-0,7%	0,0%
Belastingcapaciteit*	95,5%	97,3%	101,9%	103,9%	105,5%	107,2%

*) Gemiddelde woonlasten via Coelo (landelijk tarievenoverzicht 2020. Voor alle jaren als uitgangspunt genomen)

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In algemeenheid geldt: Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote houdt geen rekening met de door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalverstrekkingen.

Doordat Gemeente Bernheze jaarlijks aflost op haar vaste schulden daalt de netto schuldquote jaarlijks. In het jaar 2020 is eenmalig een stijging zichtbaar, omdat in dit jaar een extra lening is gepland met een looptijd van 1 jaar.

De BNG benoemt een maximale netto schuldquote van 130%. De netto schuldquote van Bernheze is in 2020 54% en loopt af tot 37% in 2024 en kan als niet risicovol worden beschouwd.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen houdt rekening met door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalverstrekkingen. Dit zorgt voor een lager kengetal dan de reguliere netto schuldquote. Gemeente Bernheze heeft namelijk enkele leningen verstrekt aan deelnemingen, verbonden partijen en woningcorporaties.

Ook hierbij geldt dus dat het kengetal van Gemeente Bernheze als niet risicovol kan worden beschouwd.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie of gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Het eigen vermogen wordt hierbij als percentage van het balanstotaal genomen. Onder het eigen vermogen valt bij gemeente Bernheze de algemene reserves en de bestemmingsreserves.

De solvabiliteitsratio van Gemeente Bernheze per ultimo 2021 bedraagt 36,5%. Na 2021 blijft dit kengetal stabiel. De norm van de VNG is dat deze ten minste 20% moet bedragen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE's) op balansdatum weer ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves. Een hoge waarde van de grondexploitatie ten opzichte van de totale baten zorgt voor een hoog risicoprofiel. De boekwaarde van de grondexploitatie moet namelijk nog worden terugverdiend via grondverkoop.

De VNG beschouwt een grondexploitatie van 10% of meer als kwetsbaar.

In 2019 en 2020 wordt er fors geïnvesteerd in de bouwgrondexploitaties, waardoor de boekwaarden stijgen en het kengetal voor Gemeente Bernheze in 2020 zelfs 20% bedraagt. In de opvolgende jaren overstijgen de verkopen in grote mate de investeringen, waardoor het kengetal afneemt. In 2021 is het kengetal nog 7%. In 2023 en 2024 ontstaat er zelfs een negatief kengetal. Dit wil zeggen dat binnen de gehele bouwgrondexploitatie de totale verkopen hoger zijn dan de totale geïnvesteerde kosten.

Structurele exploitatieruimte

De structurele baten en lasten geven een inzicht in de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

In 2019 en 2020 is er een negatief resultaat op baten en lasten voor mutaties reserves, wat resulteert in een negatief kengetal. In 2021 en verder liggen deze baten en lasten (voor mutaties reserves) redelijk dicht bij elkaar, wat leidt tot een kengetal van rondom de 0%.

De provincie hanteert een ander uitgangspunt voor het bepalen van de structurele begrotingsruimte voor de bepaling van de toezichtsvorm.

Belastingcapaciteit

Voor dit kengetal worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden binnen gemeente Bernheze vergeleken met het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurd is een beleidskeuze. Een lagere waarde zorgt voor meer wendbaarheid bij de begroting.

De gemiddelde woonlasten van 2020 volgens Coelo zijn € 777,-. Coelo maakt geen cijfers bekend van 2021 en verder. De woonlasten van gemeente Bernheze zijn echter wel meerjaarlijks doorgerekend. Daarom komt het kengetal vanaf 2021 boven de 100% uit.

C. KAPITAALGOEDEREN

Kapitaalgoederen vormen een groot onderdeel van de gemeentelijke voorzieningen voor onze inwoners. Onder kapitaalgoederen verstaan wij openbare ruimte, riolering en gemeentelijke gebouwen. Het aanschaffen en onderhouden van kapitaalgoederen legt een groot beslag op de gemeentelijke financiën. In de financiële verordening is vastgelegd dat het college de raad tenminste eens in de zes jaar voor de kapitaalgoederen wegen, bruggen, kunstwerken, riolering, groen en gemeentelijk gebouwen een onderhoudsplan aan biedt. Na het vaststellen van deze verordening is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangepast en dienen plannen minimaal eens in de vijf jaar te worden herzien. Een onderhoudsplan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud. De raad stelt het plan vast. Het beleid van de gemeente Bernheze voor het onderhoud van kapitaalgoederen staat in de onderstaande beleidsnota's.

Kapitaalgoed	Beleidsnota	Jaartal van vaststelling	Geplande herziening
Openbare ruimte	Wegbeheer	2018	2023
	Bruggen	2018	2023
Groen	Groen	2008	2020 / 2021
	Bossen (plan niet verplicht o.b.v. BBV; geen voorziening getroffen)	2013	2020
	Bomenbeleidsplan	2017	2022
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting	2017	2021
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2023	2020	2023
Buitensportvelden	Onderhoudsplan buitensportvelden	2018	2023
	Technische voorzieningen sportparken	2018	2023
Gemeentelijke gebouwen	Meerjarenonderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen inclusief molens	2018	2023
Kunst	Onderhoudsplan kunstwerken in de openbare ruimte	2019	2024

De onderhoudslasten voortvloeiende uit bovenstaande beleidsnota's zijn in de begroting verwerkt via jaarlijkse dotaties aan de betreffende onderhoudsvoorzieningen. De dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen zijn in overeenstemming met de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus. De ramingen voor de uitgaven voortvloeiende uit de onderhoudsplannen zijn in de begroting ten laste van de onderhoudsvoorziening verwerkt.

Kaders en beleid

Belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen

De gemeente Bernheze heeft in de openbare ruimte op haar grondgebied veel infrastructurele kapitaalgoederen in de vorm van wegen, gebouwen, constructies, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties, speelvoorzieningen, riolering, water en groen.

Het beheer hiervan is van groot belang voor de publieke functie van de gemeente op gebieden als milieu, onderwijs, verkeer, leefbaarheid, recreatie en vervoer. Deze elementen zijn van directe invloed op de burgers tevredenheid vanwege de invloed op het woon-, leef- en werkklimaat van bewoners en bezoekers. Daarnaast is het belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen groot, omdat dit een aanzienlijk financieel beslag op onze begroting legt.

Strategische onderhoudsvisie

De onderhoudsvisie vormt de leidraad van de onderhoudsaanpak voor de lange termijn. De kapitaalgoederen in de gemeente moeten schoon, heel en veilig zijn. Als we achterstallig onderhoud of een terugloop in kwaliteit constateren, dan nemen wij maatregelen om deze achterstand zoveel mogelijk in te halen.

Bij het onderhoud staat de beleving van de inwoners en gebruikers van de gemeente centraal. De ontvangen signalen uit de gemeente zijn belangrijk. We streven naar duurzaam onderhoud, waarbij we zoveel mogelijk kiezen voor een integrale aanpak. We maken daarbij wel de afweging tussen enerzijds de wensen en behoeften van inwoners en anderzijds de eisen van doelmatig, bestendig en duurzaam onderhoud. Daar waar mogelijk kiezen we voor het ontlasten van het milieu en streven we naar levensduur verlengend beheer. Het bezit van kapitaalgoederen is geen ambitie op zich, maar staat altijd ten dienst van het doel dat we met het kapitaalgoed willen bereiken.

Toelichting per kapitaalgoed

Wegen

Bij het opstellen van het beleidsplan wegbeheer gaan wij uit van adaptief beheer waarbij een meer doeltreffende vorm van wegbeheer kan worden uitgevoerd. Wij betrachten hier meer flexibiliteit in kwaliteit en stellen de taakstellende financiering als basis. Het groot onderhoud van de wegen stemmen wij zoveel mogelijk af met het onderhoud van het riool en het groenbeheer, de afbouw van bestemmingsplannen en verkeerstechnische projecten.

Het planmatig groot onderhoud voeren wij uit als afgeleide van de weginspectie, gesprekken met gebruikers (in het kader van Adaptief wegbeheer), wegreconstructies, ruimtelijke ontwikkelingen en op basis van constatering door onze opzichters.

Het gangbaar en veilig houden van onze wegen is een belangrijk taak en wordt door ons dagelijks uitgevoerd. De meldingen vanuit de bewoners of gebruikers worden via ons Klant Contact Centrum geregistreerd en zo snel mogelijk opgelost.

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Voetpaden elementenverhard	260.960	Inspectie: - Jaarlijks 33% van het totaal van de kernen - 100% van het totaal buiten de kommen	0% achterstallig onderhoud	0% achterstallig onderhoud Verkeersveiligheid gegarandeerd
Voetpaden half-onverhard	5.399		Doorgaande wegen, loop- en fietsroutes en winkelcentra 3 sterrenniveau Pleinen 2 sterrenniveau Overige wegen 1 sterniveau	
Voetpaden met asfalt verhard	12.589			
Fietspaden elementenverhard	36.234			
Fietspaden half-onverhard	25.155			
Fietspaden met asfalt verhard	237.807			
Fietspaden met beton verhard	9.033			
Hoofdrijbaan elementenverhard	845.514			
Hoofdrijbaan half-onverhard	201.059			
Fietspaden met asfalt verhard	911.571			
Fietspaden met beton verhard	6.400			

Bruggen

Bernheze heeft verschillende bruggen in beheer en onderhoud. Naast bruggen voor gemotoriseerd verkeer in zowel buitengebied als in woonwijken zijn er ook lichte (voornamelijk houten) voet- fietsbruggen in beheer. Het beleidsplan bruggen geeft voor iedere brug aan welk draagvermogen deze brug moet hebben en welke onderhoudsmaatregelen nodig zijn.

De onderhoudsconditie van de bruggen dient tenminste de kwalificatie “redelijk” (=voldoende) te hebben. In het beleidsplan is een beoordeling uitgevoerd en er zijn middelen opgenomen om omissies te herstellen.

Kerncijfers	Kwaliteit		
	Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal bruggen	38	Inspecties volgens zes puntenschaal (lager is beter)	Voldoende (score 3)
			3,00 (sober en doelmatig)
			Voldoende

Groen

In 2008 heeft het college ingestemd met het hanteren van kwaliteitsniveau B. In 2018 is een groenbeleid kernen met onderhoudsplan groen opiniërend voorgelegd aan de commissie Ruimtelijke Zaken. Daarin werd de conclusie getrokken dat het bij veel groenvakken niet mogelijk is om deze op het gewenste onderhoudsniveau B te onderhouden, omdat de technische staat van de vakken ontoereikend is. Renovatie van die vakken is nodig. Voor het compleet op niveau brengen en houden van alle groenvakken blijken de structurele onderhoudskosten fors omhoog te moeten. In 2020 is een deel van die ophoging van middelen opgenomen in de begroting. Daarmee wordt in 2020 al een aantal kwaliteitsslagen gemaakt, onder andere door het renoveren van groenvakken en verbeteringen door te voeren in de onderhoudsmethoden. De kwaliteit van het groen neemt daarmee toe maar met deze middelen is het nog niet mogelijk om alles op niveau B te krijgen. Een deel van de groenvakken verkeert daarom nog op niveau C.

Kerncijfers (in m2)	Kwaliteit		
	Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bodembedekkers	25.490	Inspecties volgens kwaliteits-catalogus CROW (schaal van A+ tot D)	Ambitie is alles te beheren op niveau B (basis)
Bosplantsoen	126.048		
Botanische rozen	9.655		
Heesters	53.605		
Houtwal	268.052		
Perkrozen	1.221		
Vaste planten	951		
Hagen	33.229		
			Voldoende

*) Bij de opiniërende bespreking in 2018 is ook de optie genoemd om bijvoorbeeld entrée's op een hoger onderhoudsniveau (A) te gaan onderhouden. Aangezien dit slechts een opiniërende bespreking was, hanteren wij nog kwaliteitsniveau B als doelstelling. Met de nu beschikbare middelen is een hoger kwaliteitsniveau ook niet haalbaar.

Bossen

Ons bosbeheer is uitbesteed aan Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland. Zij hebben de taak om de gemeentelijke bossen in principe kostenneutraal te beheren. Dat betekent dat zij hun kosten dekken met de opbrengsten uit houtverkoop en subsidies.

Een uitzondering hierop vormt natuurgebied De Maashorst. Het college heeft ingestemd met het Inrichtings- en beheerplan de Maashorst. Hierin wordt de wens geuit om over te gaan op procesnatuur. Houtoogst heeft hierin vanaf 2024 geen plaats meer. Vanaf dat moment zijn ook minder beheeringrepen nodig.

Kerncijfers (in hectare)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bos	242	Schouw en werkplannen door Bosgroep	Kostenneutraal bosbeheer	n.v.t.
				n.v.t.

Bomen

In 2017 is het bomenbeleidsplan vastgesteld. In dit plan staat: door middel van planmatig beheer en onderhoud houden wij onze bomen gezond en veilig en zorgen wij dat de kans op overlast zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit gaat over alle bomen, dus zowel in de kernen als in het buitengebied.

In 2018 is boomonderhoudsplan opiniërend voorgelegd aan de commissie Ruimtelijke Zaken. Daarin werd de conclusie getrokken dat veel bomen een achterstallig onderhoud hebben en daardoor niet aan het gewenste niveau 'aanvaard' voldoen. Het wegwerken van achterstanden en renovatie van slechte bomen is nodig. Voor het compleet op niveau brengen en houden van het bomenbestand blijken de structurele onderhoudskosten fors omhoog te moeten. In 2020 is een **deel** van die ophoging van middelen opgenomen in de begroting. Daarmee is in 2020 al een inhaalslag op het onderhoud gemaakt en is een aantal bomen gerenoveerd. De kwaliteit van bomenbestand neemt daarmee toe maar met deze middelen is het nog niet mogelijk om alles op niveau 'aanvaard' te krijgen.

Verlichting

Het onderhoud van de openbare verlichting waarborgen wij binnen de reguliere budgetten.

In het beleidsplan openbare verlichting wordt vooral grote aandacht besteed aan duurzaamheid en dat wij met onze openbare verlichting, in ieder geval voor de bebouwde kom, willen voldoen aan de NSVV-aanbeveling "voldoende". Met deze kwalificatie zijn de risico's op morele en financiële aansprakelijkheidsstelling door openbare verlichting zeer beperkt en wordt er recht gedaan aan de behoefte aan de sociale veiligheid.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal masten	6.971	Storingspercentage	< 7%	6,90%
Aantal armaturen	7.221			
				Voldoende

Riolering

De gemeente geeft met Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) invulling aan de zorgplicht voor een doelmatige inzameling, transport en behandeling van afvalwater, en de omgang met hemel- en grondwater.

De vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in het kostendekkingsplan van het GRP en de voorziening. Op basis van periodieke inspecties wordt de rioleringsvervanging en de daarmee samenhangende vervangingsinvestering geprogrammeerd. In het GRP zijn risicoriolen en niet-risicoriolen gedefinieerd waarbij het risico op falen voor risicoriolen zoveel mogelijk wordt beperkt. Gemalen en andere installaties worden geïnspecteerd conform de NEN/BRL.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Risicoriool	44 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 10 jaar	10% per jaar	90%
Niet-risicoriool	135 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 20 jaar	5% per jaar	20%
Trottoir- en straatkolken	11.016 st	Reiniging	n.v.t.	2x per jaar
Pompgemalen drukriolering	733 st	Individuele keuring	100% gekeurd en correct bevonden	90% gekeurd en 50% correct bevonden
Drukriolering	158 km		100% gekeurd en correct bevonden	100% gekeurd en correct bevonden
Randvoorzieningen	7			
Gemalen	16			
Overstorten	14			
Interne Stuw	1			
				Goed

Onderhoudsplan buitensportvelden

Het meerjarig onderhoudsplan omvat de natuurgrasvelden in onze gemeente. Naast het reguliere onderhoud (maaïen, inzaaien, egaliseren, beluchten, bemesten) is het noodzakelijk dat een natuurgrasveld met enige regelmaat wordt gerenoveerd. Afhankelijk van de situatie ter plekke wordt bekeken welke renovatiewerkzaamheden noodzakelijk zijn.

In het onderhoudsplan hanteren wij als richtlijn dat een veld om de 15 tot 20 jaar moet worden gerenoveerd. De uitvoering van het meerjarig onderhoudsplan vindt plaats aan de hand van objectieve gegevens die aantonen welke velden aan renovatie toe zijn. De mate van gebruik en de grondsituatie ter plaatse zijn daarbij belangrijke factoren.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Natuurgras sportvelden	29	Gecombineerde kwaliteitsbeoordeling met rapportcijfer (hoger is beter)	7,0	7,0
				Voldoende

Technische voorzieningen sportparken

De gemeente Bernheze is eigenaar/verhuurder van diverse sportparken, welke zijn voorzien van technische installaties (automatische beregeningsinstallaties, veldverlichting). Voor de vervanging van deze technische installaties stellen wij periodiek een meerjarenonderhoudsplan op.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Automatische beregeningsinstallaties	6	Inspectie (33% van het totaal, minimaal driejaarlijks)	7,0	7,0
Verlichtingsinstallaties	24			
Armaturen verlichtingsinstallaties	201			
				Voldoende

Gemeentelijke gebouwen

Om het plan en de daarbij behorende financiële consequenties up-to-date te houden, actualiseren wij het plan iedere twee jaar op zowel inhoud (werkzaamheden) als financiën. Het huidige onderhoudsplan is er op gericht om de staat van onderhoud "redelijk/goed" te kunnen noemen, waarbij aan technische normeringen (bijv. NEN 3140 en Wet Milieubeheer) moet worden voldaan. Ook de molens maken onderdeel uit van dit plan.

Kerncijfers	Kwaliteit		
	Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Publieksgebouwen en monumenten 12	Zespuntsschaal Rijksgebouwendienst (lager is beter)	Niveau 2 (goed)	Niveau 2 (goed)
Verenigingseigen gebouwen 31	Zespuntsschaal Rijksgebouwendienst (lager is beter)	Niveau 2/3 (goed-redelijk)	Niveau 2/3 (goed-redelijk)
			Goed

Kunst

De wijze waarop wij kunst in de openbare ruimte realiseren is opgenomen in de beleidsnota "Prikkelende Cultuur en Kunst in Bernheze". Deze nota vormt het beleidskader voor het brede terrein cultuur en kunst in Bernheze. Aangezien wij vinden dat de kunstwerken het gezicht van de gemeente bepalen, is het belangrijk de werken blijvend te onderhouden.

Kerncijfers	Kwaliteit		
	Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal kunstwerken 59	Inspectie (vijfjaarlijks)	Sober maar doelmatig	Sober maar doelmatig
			Voldoende

Financieel

Kapitaalgoed	Dotatie aan voorziening/onderhoudsbudget	Begrote onderhoudsuitgaven
Openbare ruimte - bruggen	22.246	52.400
Riolering	853.464	700.000
Molens	7.505	32.036
Buitensportvelden	30.614	63.097
Kunst	7.180	18.292
Gebouwen	433.581	1.335.726
Totaal	1.354.590	2.201.551

D. FINANCIERING

Inleiding

De paragraaf financiering heeft betrekking op de treasuryfunctie. Deze ondersteunt de programma's en omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen, beheersen, verantwoorden en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Ontwikkelingen en rentevisie

De kern van het monetaire beleid is prijsstabiliteit. Prijzen die niet te snel stijgen of dalen zorgen ervoor dat de koopkracht zoveel mogelijk behouden blijft. De ECB hanteert de rente als instrument om dit beïnvloeden.

De kern van het monetaire beleid is prijsstabiliteit. Prijzen die niet te snel stijgen of dalen zorgen ervoor dat de koopkracht zoveel mogelijk behouden blijft. De ECB hanteert de rente als instrument om dit beïnvloeden.

De ECB heeft als reactie op de coronacrisis besloten tot een uitgebreid pakket van monetairbeleidsmaatregelen. Deze moeten bijdragen tot een soepele kredietvoorziening om de reële economie helpen in stand te houden. Dit resulteerde in opnieuw het verruimen van het aankoopprogramma. Het streven blijft om de inflatie omhoog te krijgen naar het streefcijfer van 2%. Door de grotere vraag van de overheden om te lenen zou de rente kunnen stijgen, maar de ECB wil dit tegengaan door aanhoudende aankoopacties.

Gelet op de gestelde inflatiedoelstellingen en de economische onzekerheden moet er van uit worden gegaan dat op korte termijn geen sprake is van een normalisatie van het monetair beleid. Dat rente blijft extreem laag.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt grenzen aan de mate waarin de financieringsbehoefte wordt gedekt met kortlopende leningen (< 1 jaar). De kasgeldlimiet is uitgedrukt in een percentage (8,5%) van de omvang van de begroting (€ 86.000.000,-). De kasgeldlimiet bedraagt dan € 7,3 miljoen.

Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Dit houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (€ 86.000.000,-).

- De lopende leningen zijn tot het einde van de looptijd rentevast. De aflossing voor 2021 bedraagt € 11,6 miljoen en blijft binnen de gegeven marge van € 17 miljoen.
- Voor rekening van de gemeenschappelijke regeling Heesch-West hebben wij een lening van € 25.000.000,- afgesloten. Afhankelijk van het ruimtelijke proces wordt deze lening voortgezet of verzorgt Heesch-West de financiering zelf.

Financieringsbehoefte 2021

Financieringsbehoefte x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Mutaties reserves en voorzieningen (+ = meer lenen)	1.602	2.907	67	464
Investerings (+ = meer lenen)	971	540	-990	439
Aflossingen leningen (+ meer lenen)	11.635	1.635	1.635	1.135
Financieren (+ = meer lenen / - = minder lenen)	14.208	5.082	712	2.037

Volgens bovenstaande prognose neemt onze financieringsbehoefte toe. De financieringsbehoefte voor 2021 doet zich echter gedurende 2020 al voor. Dit betekent dat waarschijnlijk nog in dat jaar wordt voorzien in aanvullende middelen en dat er feitelijk in 2021 geen/minder leningen ter herfinanciering nodig zijn. Voor Heesch-West geldt zoals hierboven omschreven een gesloten financiering.

Op basis van de halfjaarlijkse liquiditeitsprognoses zal de treasurycommissie uitvoering geven aan de financieringsvraag. Het treasurystatuut is hierbij de leidraad en bevat regels omtrent de doelstellingen en richtlijnen, taken en bevoegdheden.

Rentelasten en toerekening

Over het eigen vermogen berekenen we geen rente. De kosten van het aantrekken van vreemd vermogen bedraagt netto € 499.774,- en wordt via de boekwaarde van de activa (€ 57.779.332,-) toegerekend aan de taakvelden. De omslagrente is 0,865%.

Schema rentetoerekening 2021

Externe rentelasten over korte en lange financiering			809.269
Externe rentebaten		-/-	1.000
Saldo rentelasten en -baten			808.269
Rente die aan de grondexploitatie wordt toegerekend o.b.v. een rentepercentage van 1,53%	-/-	224.023	
Rente die aan Heesch-West wordt toegerekend o.b.v. een rentepercentage van 0%		0	
Rente van projectfinancieringen die aan de betreffende taakvelden zijn toegerekend (leningen woningbouwstichting Kleine Meierij)	-/-	84.472	
			-/- 308.495
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente			499.774
De aan taakvelden toegerekende rente (rente-omslag)			499.797
Renteresultaat taakveld Treasury			-/- 23

E. BEDRIJFSVOERING

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Samenleving in beweging

Global goals:

Wat willen we bereiken?

We sluiten aan bij de behoeften van de samenleving en we bewegen mee met deze samenleving. We maken contact en inwoners voelen zich serieus genomen. We zorgen ervoor dat onze bestuurders en medewerkers voldoende toegerust zijn om dit te kunnen doen. Onze visies op dienstverlening, communicatie en participatie zijn daarbij leidend.

Hoe weten we dat?

De scores van de Burgerpeiling (2019): Onze ambitie is dat de scores hoger zijn dan die van een vergelijkbare gemeente:

- samenwerking van gemeente met inwoners: Bernheze 6,32 – vergelijkbare gemeente 6,03
- bereidheid van inwoners bij te dragen aan een leefbare buurt: Bernheze 84% - vergelijkbare gemeente 80%
- dienstverlening: Bernheze 6,75 – vergelijkbare gemeente 6,7
- communicatie/voorlichting: 6,75 – vergelijkbare gemeente 6,59

Wat gaan we daarvoor doen?

Deze ambities vragen om een kwaliteitsimpuls voor onze organisatie en daar willen we dan ook in investeren. Het zal veel van de organisatie vragen: van het updaten van competenties tot het herinrichten van werkprocessen. We zorgen daarbij voor samenhang met onze organisatieontwikkeling. Concreet stellen we de volgende zaken voor:

- We monitoren wat er speelt in de samenleving. Dat doen we door (social) media te monitoren, op te halen waarover vragen komen en de 'oren en ogen' te gebruiken van collega's die contact hebben met inwoners en ondernemers.
- We experimenteren met nieuwe vormen van inwonersparticipatie zodat we beter nieuwe doelgroepen kunnen bereiken. We delen deze inzichten in de organisatie.
- We maken bij het uitvoeren van onze werkzaamheden in toenemende mate gebruik van stakeholderanalyse om goed in beeld te krijgen wie met welk belang en welke rol betrokken is of wil zijn (zowel interne- als externe betrokkenheid).
- We maken concreet wat onze visies op dienstverlening; communicatie en inwonersparticipatie betekenen voor het dagelijks werk. We brengen hiervoor in kaart welke competenties onze medewerkers moeten hebben en vertalen deze eisen in (individuele) opleidingsplannen. Hierbij besteden we ook aandacht aan de competenties die nodig zijn voor het uitvoeren van de nieuwe Omgevingswet. We vertalen deze eisen in onze werving & selectie procedures.
- We versterken de interne samenwerking mede door het opzetten van een kennisbank, we ontwikkelen ons Intranet door, we delen succesverhalen.
- We proberen onze producten en diensten zoveel mogelijk te standaardiseren en te digitaliseren. Daardoor ontstaat er tijd om meer persoonlijke aandacht te geven aan die producten/diensten of doelgroepen die dat van ons vragen. We passen onze informatiearchitectuur hierop aan.
- We stellen een adviseur samenleving in beweging aan. De doelstellingen uit ons bestuursprogramma, willen we bereiken in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners, met ondernemers en met de inwoners van onze

gemeente. Deze manier van werken loopt daarmee ook als een rode draad door alle voornemens in deze kadernota/begroting. Samenleving in beweging is daarmee een grote opgave en bestuurlijke ambitie waarop sturing en coördinatie nodig is.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Experimenten nieuwe vormen - participatie	Nieuw	2021	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	25.000	Incidenteel
Uit beschikbaar Innovatiebudget	Nieuw	2021	- 25.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	- 25.000	Incidenteel
Uitwerkingsplannen visies	Nieuw	2021	30.000	Incidenteel
Uit beschikbaar Innovatiebudget	Nieuw	2021	- 30.000	Incidenteel
Competenties ontwikkelen (incl. Omgevingswet)	Nieuw	2021	250.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	250.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2021	- 250.000	Incidenteel
	Nieuw	2022	- 250.000	Incidenteel
Competenties onderhouden	Nieuw	2022	50.000	Structureel
Programmaregisseur Samenleving in beweging	Nieuw	2021	70.000	Structureel

2. ICT

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een informatiesysteem dat ondersteunend is aan en past bij ons ambitieniveau op het vlak van dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Organisatie op orde

In 2018 zijn we gestart met het traject Bernheze van Automatisering naar Informatisering. Onder deze noemer geven we aan hoe wij als gemeente zelfstandig invulling geven aan de uitdagingen die op ons afkomen op het gebied van informatievoorziening. Hiervoor hebben we een drietal sporen gedefinieerd. Dit in de vorm van het op orde krijgen van onze techniek met als doel deze richting Cloud te migreren, het op orde krijgen van onze informatieorganisatie en het op orde houden van ons informatiesysteem zelf. In het kader van het tweede spoor, het op orde krijgen van onze informatieorganisatie werken we aan een versterking van de I-functies. Dit doen we gefaseerd over de periode 2019-2024. In deze kadernota vragen we de budgettaire ruimte voor de jaarschijven 2021-2024.

Ondersteuning op orde

Vervanging financieel systeem

In de Perspectiefnota 2020-2023 hebben we aangegeven dat we in 2020 starten met de vervanging van het huidige financieel systeem door een systeem dat beter aansluit op de binnen onze gemeente aanwezige behoefte aan financiële sturingsinstrumenten. De daadwerkelijke aankoop, installatie en inrichting willen we vervolgens in 2021 realiseren, zodat we het

nieuwe systeem per 2022 in gebruik kunnen nemen. De hiermee gemoeide kosten schatten we in op € 28.500,- structureel en € 60.000,- incidenteel.

Aanpassing HRM systeem

Op dit moment is ons HRM systeem verspreid over meerdere deelsystemen. We willen deze omvormen tot een integraal systeem dat alle processen op het vlak van HRM af dekt. Hiermee sorteren we tevens voor op de toekomstige migratie richting Cloud. De wijze waarop we dit willen doen, brengen we in 2020 in kaart. De daadwerkelijke aankoop en migratie willen we in 2021 realiseren. De hiermee gemoeide kosten schatten we in op incidenteel € 50.000,- en structureel € 20.000,-.

Onderzoek beleidsondersteunende analyse (big data)

Voor het onderbouwen en vervolgens monitoren van het door ons opgestelde beleid willen we gebruik gaan maken van data gestuurd werken. Hiervoor gaan we kijken hoe we beleidsvoornemens kunnen concretiseren, welke gegevens en instrumentarium nodig is en hoe we deze het best in kunnen zetten. De eerste concrete stappen hiertoe willen we in 2021 gaan zetten.

Uitbreiding kennissysteem

In 2020 leggen we de basis voor een organisatiebreed kennissysteem. Naast een aantal landelijke kennisbanken ontsluiten we hiermee op een op google gebaseerde manier een aantal interne systemen. We starten hierbij met ons zaakstelsel, de mailomgeving en onze kantooromgeving. Dit systeem willen we vervolgens in 2021 uitbreiden met aanvullende interne en externe informatiebronnen. De hiermee gemoeide kosten schatten we in op structureel € 20.000,-.

Onderhoud inventaris, gemeentelijke gebouwen en kunst

De uitkomsten van het meerjarig vervangingsschema van het meubilair van het gemeentehuis zijn meegenomen in deze nota. De actualisatie van de onderhoudsplannen van de gemeentelijke gebouwen en van de kunstvoorzieningen kunnen leiden tot een aanvullende vraag naar middelen.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Verwerving en implementatie financieel systeem	Vervanging	2021	28.500	Structureel
Afwikkeling boekjaar in te vervangen fin. systeem	Vervanging	2021	60.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Vervanging	2021	- 60.000	Incidenteel
Gefaseerde invulling I-functie	MJB	2021	85.000	Structureel
	MJB	2022	30.000	Structureel
	MJB	2023	125.000	Structureel
	MJB	2024	125.000	Structureel
Aanpassing HRM instrumentarium	Vervanging	2021	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Vervanging	2021	- 50.000	Incidenteel
Uitbreiding programmatuur HRM (Motion)	Vervanging	2021	20.000	Structureel
Uitbreiding kennisbank	Nieuw	2021	20.000	structureel
Onderzoek beleidsondersteunende analyse (big data)	Nieuw	2021	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2021	- 50.000	Incidenteel
Vervanging AV en discussiesysteem raadzaal	Vervanging	2022	140.000	Investering
Vervanging overige AV	Vervanging	2022	70.000	Investering

3. Organisatieontwikkeling

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Een gemeentelijke organisatie die in staat is om mee te bewegen met wat de maatschappij van ons vraagt en nodig heeft. Tegelijkertijd hebben we ook een stabiele robuuste organisatie die uitvoering geeft aan de gemeentelijke taken, zoals het beheren van de leefomgeving en uitvoering geven aan de gemeentelijke dienstverlening. Als maatschappij staan we voor een aantal grote transities. Deze transities gaan samen met technologische en procesmatige vernieuwingen. Als organisatie moeten we in staat zijn om hiermee om te gaan en deze vernieuwingen ons eigen te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Als gemeentelijke organisatie is het noodzakelijk om te blijven ontwikkelen. We zijn druk bezig om hier concreet invulling aan te geven voor Bernheze. Dit vraagt de komende tijd nog nadere uitwerking, we voorzien wel dat we daarvoor extra personele versterking nodig hebben, wat we graag toelichten in deze kadernota.

Programmatisch werken.

We willen als organisatie wendbaar zijn en in staat om in te spelen op datgene wat onze omgeving van ons vraagt. Om aan de maatschappelijke (verander)opgaven het hoofd te bieden gaan we programmatisch werken. De sturing op de inhoud en het proces van deze programma's gebeurt door een programmamanager. Deze rol - zoals we die zien voor de toekomst - kennen we op dit moment nog niet onze organisatie. De komende jaren willen we aan de slag gaan met deze manier van werken. Op dit moment is hier incidenteel ruimte voor in de begroting tot 2024. We verwachten dat deze kwaliteit impuls structureel nodig is voor onze organisatie. Vanaf 2024 willen we de 2 fte incidenteel gedekte formatie structureel invullen in de vorm van programmamanagers.

Stabiele en robuuste organisatie

Om programmatisch succesvol te werken is het noodzakelijk dat de basis op orde is voor het reguliere werk (dienstverlening, beheer, uitvoering en ontwikkeling van beleid). Om meer sturing en grip te hebben op de processen in de organisatie hebben we vanaf 2020 de functie van concerncontroller structureel gemaakt voor 1 fte. We gaan de komende tijd kijken of er op andere manieren in de organisatie ook meer aandacht voor sturing en coördinatie nodig is. Hiervoor zien we op dit moment nog geen financiële consequenties.

Een stabiele en robuuste organisatie betekent ook dat we onze reguliere taken uitvoeren met eigen personeel vanuit de vaste formatie en zo min mogelijk inhuren. Daar waar gaten ontstaan, proberen we deze met eigen medewerkers op te vangen. We hebben echter soms te maken met ziekte of een hausse in aanvragen die we niet binnen de vaste formatie kunnen opvangen. Daarnaast zorgde de arbeidsmarkt de afgelopen jaren voor een hoge arbeidsmobiliteit onder onze medewerkers, waardoor wij voor de continuïteit van onze dienstverlening soms genoodzaakt waren om dit tijdelijk extern in te vullen. Inmiddels zien we dat veel functies weer met vaste medewerkers zijn ingevuld. Met ons werving- en selectiebeleid gaan we de beweging maken naar flexibele medewerkers die passen bij zowel de stabiele en robuuste organisatie als het programmatisch werken. In ons personeelsbeleid gaan we werk maken van het behouden van de kwaliteit en het binden van mensen. Dit krijgt komende tijd meer vorm.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Invulling t.b.v. organisatieontwikkeling (2 fte)	MJB	2021	140.000	Structureel
Doorontwikkeling organisatie – onvoorzien	MJB	2021	50.000	Incidenteel
	MJB	2022	50.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2021	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2022	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op de nemen in de begroting en de jaarrekening. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard “Besluit Begroting en Verantwoording”. Dat geldt niet voor de beleidsindicatoren op het gebied van bedrijfsvoering. Hiervoor is geen landelijke bron beschikbaar. Deze indicatoren zijn gebaseerd op eigen gemeentelijke informatie.

Beleidsindicator	2019 Jaarrekening	2020 begroting	2021
Formatie (fte per 1000 inwoners) – excl. formatie B&W, raad en griffie	5,1	5,1	5,2
Bezetting (fte per 1000 inwoners – excl. formatie B&W, raad en griffie	4,4	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (loonkosten ambtelijk apparaat excl. uitbestede diensten zoals sociale zaken, belastingsamenwerking, inhuur en totale kosten overhead.	493	509	556
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	23,16%	10,69%	9,78%
Overhead (% van de lasten) (alle kosten die samen hangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces)	10,08%	10,35%	10,33%

Wat mag het kosten?

Zie hiervoor programma Bestuur en ondersteuning onder het kopje ‘Wat mag het kosten?’, nr. 0.4 overhead.

Brondocumenten Bedrijfsvoering

- Visie werken aan de toekomst (oktober 2016)
- Visie op dienstverlening gemeente Bernheze (april 2019)
- Verordening commissie bezwaarschriften personele aangelegenheden (februari 2005).

F. VERBONDEN PARTIJEN

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar Bernheze bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt. Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan vallen buiten de definitie van verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Bernheze een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Het financiële belang betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verboden partij haar verplichtingen niet nakomt

Van bestuurlijk belang is sprake als Bernheze zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en begrotings- en rekeningcyclus te hanteleren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,
 - overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Voor het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang maar wel sprake is van structurele bekostiging en een bestuurlijk belang wordt aanbevolen om een extra categorie "organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang" op te nemen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;

- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in [artikel 11, eerste lid, onderdeel b](#), van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In het voorjaar van 2020 boden de meeste gemeenschappelijke regelingen hun kadernota's, de jaarrekening 2019 en hun begroting 2021 aan.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

A. Gemeenschappelijke regelingen

1. Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) Brabant-Noordoost Regiotaxi Noordoost-Brabant				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van beheerkosten van gemeente Bernheze in 2021 wordt € 30.073,-. De totale bijdragen van gemeenten bedragen € 351.384,-. De bijdragen zijn berekend op basis van het inwonersaantal van 30.806 van Gemeente Bernheze. Het aandeel van gemeente Bernheze bedraagt 8,6%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			01-01-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€	808.004	€ 808.004
	Vreemd vermogen	€	792.077	€ 793.339
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2021 is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	A.g.v de coronapandemie afname van gebruik in casu afname ritten.			

2. GGD Hart voor Brabant	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage vanuit Gemeente Bernheze in 2021 bedraagt € 1.065.210,- op een totaal van € 36.594.490,-. Dit is een aandeel van 2,9%. De bijdrage is berekend op het aantal inwoners met peildatum 1-1-2020. Dit is voor Gemeente Bernheze 31.247. De bijdrage bedraagt € 34,09 per inwoner.

2. GGD Hart voor Brabant				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			1-1-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€	10.147.000	€ 8.528.000
	Vreemd vermogen	€	7.889.000	€ 8.371.000
	De begroting 2021 bevat geen balans			
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2021 is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Door het Coronavirus komen we in een economische crisis waarvan de gevolgen en impact niet duidelijk is. Dit geldt ook voor de GGD Hart voor Brabant. In de begroting klinkt voldoende realiteitszin door ten aanzien van de Coronacrisis. Alles in de bedrijfsvoering van de GGD is erop gericht om zo min mogelijk uit de pas te lopen.			

3. Openbaar Lichaam Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Het O.L. verzorgt de administratie en gebruikt voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De aangesloten gemeenten leveren een bijdrage in de bestuurskosten van het Werkvoorzieningschap. In 2021 bedroeg de bijdrage van Gemeente Bernheze € 7.989,- op een totaal van € 82.000,- . Dit komt neer op een aandeel van 9,7%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€	26.967.900	€ 29.967.900
	Vreemd vermogen	€	3.123.000	€ 3.123.000
	Het verwachte resultaat in 2021 is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

4. Omgevingsdienst Brabant Noord (OBDN)				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Het aandeel van Bernheze in 2021 wordt 4,6%. (€ 1.374.400,- op een totaalbedrag van € 30.007.100,-).			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€	8.147.900	€ 8.185.700
	Vreemd vermogen	€	11.167.700	€ 10.904.900

4. Omgevingsdienst Brabant Noord (OBDN)	
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het geraamde positieve resultaat van 2021 bedraagt € 106.200,-.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

5. Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2021 wordt € 110.500,-. Op een totaal aan bijdragen van gemeenten en waterschappen is dit 6,2%. Op het totaal aan bijdragen (inclusief rijk en provincie is deze bijdrage 1,9%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			01-01-2021	31-12-2021	
	Eigen vermogen	€	1.195.000	€	1.415.000
	Vreemd vermogen	€	3.061.000	€	2.187.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2021 is nihil.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.				

6. Veiligheidsregio Brabant-Noord				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken 20 gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweertzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Bernheze wordt berekend tegen vaste bedragen per inwoner voor enkele onderdelen en een procentueel deel voor de kazernes. Op basis van 30.806 inwoners in Bernheze (peildatum 1-1-2019) op het totaal van deelnemende gemeenten met 651.385 inwoners is het aandeel van de gemeente Bernheze in 2021 4,7%. De bijdrage in 2021 bedraagt voor Gemeente Bernheze € 1.842.899,-.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2021		31-12-2021	
	Eigen vermogen	€ 8.189.000	€ 8.104.000	
	Vreemd vermogen	€ 37.529.000	€ 50.916.000	

6. Veiligheidsregio Brabant-Noord

De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat van 2021 voor mutaties reserves bedraagt € 270.000,- negatief. Na mutaties reserves is het resultaat nihil.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Als de Europese deeltijdsrichtlijnen voor de brandweervrijwilligers van kracht wordt, wordt het private arbeidsrecht van toepassing op het overgrote deel van de ambtenaren. De ontwikkelingen op het vlak van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren kan leiden tot het (gedeeltelijke of volledig) einde van vrijwillige brandweer en een kostenstijging van 30% tot 50%. Daarnaast spelen risico's binnen de huisvesting op middellange en lange termijn. Dit kan een hogere inwonersbijdrage met zich mee gaan brengen.

7. Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.																			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is.																			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Bernheze draagt bij op basis van het inwonertal. Voor 2019 is dat nul eurocent. De RAV wordt volledig gefinancierd door de Zorgverzekeraars en het Rijk en er wordt geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.																			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table><thead><tr><th></th><th></th><th>01-01-2021</th><th></th><th>31-12-2021</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>13.749.000</td><td>€</td><td>13.708.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>23.696.000</td><td>€</td><td>27.096.000</td></tr></tbody></table>							01-01-2021		31-12-2021	Eigen vermogen	€	13.749.000	€	13.708.000	Vreemd vermogen	€	23.696.000	€	27.096.000
		01-01-2021		31-12-2021																
Eigen vermogen	€	13.749.000	€	13.708.000																
Vreemd vermogen	€	23.696.000	€	27.096.000																
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2021 voor mutaties reserves bedraagt € 41.000,- negatief. Het verwachte resultaat na mutaties reserves is nihil.																			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.																			

8. Regionaal Bureau leerplicht en RMC (regionale meld- en coördinatiefunctie)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze is via de portefeuillehouder vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede handhaving van de leerplichtwet en aanpak van voortijdig schoolverlaten en kwetsbare jongeren. De aanpak is in lijn met de Kadernota 2021. De geformuleerde ambities voor deze periode zijn: - Onze regio heeft het laagste percentage voortijdig schoolverlaters in Nederland; - In onze regio zit geen enkel leerplichtig kind langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg; - In onze regio is een sluitend netwerk en komt geen kwetsbare jongere (16-23) tussen wal en schip terecht: Alle jongeren die niet in staat zijn om een startkwalificatie te behalen zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen een traject naar werk of zorg.
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Gemeente Bernheze in 2021 bedraagt € 72.027,- op een totaal van gemeentelijke bijdragen van € 854.290,-. Het aandeel bedraagt daardoor 8,4%.

8. Regionaal Bureau leerplicht en RMC (regionale meld- en coördinatiefunctie)

De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2021		31-12-2021	
	Eigen vermogen	€	N.v.t.	€ N.v.t.
	Vreemd vermogen	€	N.v.t.	€ N.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2021 is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Mogelijk ontvangt het RBL BNO in 2021 een lagere bijdrage vanuit het Nieuwe programma Voortijdig Schoolverlaten en Kwetsbare Jongeren (convenant 2021-2024). In de kadernota 2021 is afgesproken de gevolgen hiervan op te vangen door het overschot op de reserve 2019 (nog) niet uit te keren.			

9. Heesch-West

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester en de portefeuillehouder vastgoed maken deel uit van het Algemeen Bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het samenwerkingsverband heeft tot doel het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de regio "Noordoost Brabant" door middel van het duurzaam ontwikkelen, realiseren, exploiteren en beheren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aantrekkelijk regionaal bedrijventerrein, hierna te noemen "bedrijventerrein", op basis van de door de grondgebiedsgemeenten vastgestelde, nog vast te stellen en geldende bestemmingsplannen, wijzigingen daarvan in wijzigingsplannen en uitwerkingen daarvan in uitwerkingsplannen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Voor Bernheze is het aandeel bepaald op 12%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2021		31-12-2021	
	Eigen vermogen	€	0	€ 0
	Vreemd vermogen	€	75.910.422	€ 80.382.454
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het saldo van baten en lasten wordt jaarlijks toegevoegd of afgeboekt van de voorraad gronden. In 2021 zal de boekwaarde met € 4.472.000,- toenemen, waardoor het verwachte resultaat dit jaar nihil is.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Het oorspronkelijk uit te geven plangebied is verkleind en voor de verwachte verliezen zijn door de deelnemende gemeenten voorzieningen getroffen. Daarnaast is in de bepaling van de risico's vanuit de bouwgrondexploitatie aandacht besteed aan Heesch-West.			

10. Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2015

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges van B&W geven de centrumgemeente Oss mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren. De portefeuillehouders Wmo maakt deel uit van het reguliere overleg.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het ontvangen rijksbudget Wmo			

10. Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2015

De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2021		31-12-2021	
	Eigen vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.				

11. Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2015

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges geven de centrumgemeente Den Bosch mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren, uiteraard begrensd door wetgeving, jurisprudentie en vooraf vastgestelde financiële kaders				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het aantal jeugdigen 0 t/m 17-jarigen.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2021		31-12-2021	
	Eigen vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.				

12. Belastingssamenwerking Oost Brabant (BSOB)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De gemeente deelt mee in de gemeenschappelijke regeling waar een samenwerking is ontstaan tussen het waterschap en 12 deelnemende gemeenten. De BSOB draagt zorg voor de oplegging en inning van gemeentelijke belastingen (de belastingtaken).				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage voor Gemeente Bernheze bedraagt in 2021 € 457.875,-. Op een totaal van € 8.130.589,- bedraagt het aandeel van Gemeente Bernheze 5,6%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2019		31-12-2019	
	Eigen vermogen	€	453.000	€	535.000
	Vreemd vermogen	€	10.534.000	€	12.885.000
	De begroting 2021 bevat geen balans				

12. Belastingssamenwerking Oost Brabant (BSOB)

De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2021 is nihil.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

B. Vennootschappen en coöperaties

Voor privaatrechtelijke organisaties gelden de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat binnen vijf maanden de stukken moeten zijn gepubliceerd. Indien de benodigde gegevens tijdig beschikbaar zijn hebben we die opgenomen.

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Bankinstelling van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Op een totaal van 55.690.720 aandelen bezit de gemeente Bernheze 21.060 aandelen. Dit is een bescheiden aandeel van 0,037816%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			01-01-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€	4.991 miljoen	€ 4.887 miljoen
	Vreemd vermogen	€	132.518 miljoen	€ 144.802 miljoen
	De gegevens voor 2021 zijn niet bekend.			
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2019 heeft BNG-bank een nettowinst na belastingen behaald van € 163 miljoen. Over het toekomstig resultaat in 2020 en 2021 doet de bank geen uitspraak.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

2. NV Brabant Water

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeente Bernheze participeert voor € 2.451,61 in het aandelenkapitaal van € 278.000,-. Dit is een belang van 0,9%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar			01-01-2019	31-12-2019
	Eigen vermogen	€	635.876 miljoen	€ 665.384 miljoen
	Vreemd vermogen	€	436.502 miljoen	€ 466.261 miljoen
	Recentere gegevens zijn niet beschikbaar.			

2. NV Brabant Water

De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	In 2019 werd een netto resultaat behaald van € 29.508 miljoen. De begrotingscijfers 2021 zijn nog niet voorhanden.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

C. Stichtingen en verenigingen

1. Vereniging van Eigenaars van appartementengebouw "De Pas" De Misse 4

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder gemeentelijk vastgoed en de domeinmanager leefomgeving maken deel uit van het bestuur van de VVE, dat vier bestuursleden kent.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw “De Pas” waarvan gemeente Bernheze per 31 augustus 2020 enige eigenaar is. Stichting De Pas zal per 1-9-2020 de Misse 4 gaan huren.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Alle exploitatiekosten van de VVE plus de kosten van groot onderhoud worden verrekend via 55% gemeente en 45% de Pas. De kosten van gas, elektriciteit en water worden toegerekend op basis van ieders verbruik (tussenmeters).				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2021		31-12-2021		
	Eigen vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€		€	
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarlijkse exploitatie sluit zonder saldo. De kosten worden verdeeld op basis van statutaire afspraken.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Op 31 augustus 2020 heeft de overdracht plaatsgevonden van de appartementsrechten aan de gemeente. Stg de Pas gaat de appartementsrechten per 1-9-2020 huren waarbij volgens het gemeenschapshuizenbeleid alle gebruikers- en eigenaarslasten ten laste komen van Stg de Pas. Het risico bestaat vanwege verminderde inkomsten als gevolg van de coronapandemie dat Stg de Pas niet aan haar verplichtingen kan voldoen.				

2. Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (voorheen: Stichting Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester van de gemeente Oss vertegenwoordigt de gemeente Bernheze.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van de deelnemers bestaat uit een vaste bijdrage en een bedrag voor nazorg. De raming voor Bernheze in 2021 is € 27.360,- op een totaal aan gemeentelijke bijdrages van € 539.360,-. Hierdoor bedraagt het aandeel van gemeente Bernheze 5,1%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2019		31-12-2019		
	Eigen vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.

2. Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (voorheen: Stichting Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf)

De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2021 geeft een resultaat aan van nihil.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	N.v.t.

3. Stichting Maashorst in Uitvoering

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is vertegenwoordigd in het bestuurlijke regieteam.																							
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het doel voor de Maashorst is het realiseren van het Maashorstmanifest met streefbeelden voor het jaar 2020, dat is vastgesteld in 2010. Alle partners uit De Maashorst, vertegenwoordigd in de stuurgroep, hebben zich geschaard achter een maatregelenpakket voor De Maashorst dat moet worden uitgevoerd tussen nu en 2020. Met als resultaat een natuurkern als onderdeel van het landelijk natuurnetwerk en een omliggende schil waarin gezondheid, voeding en natuur centraal staan.																							
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Gemeente Bernheze geeft samen met Landerd, Oss en Uden bijdragen aan de Maashorst. In 2019 heeft Bernheze een bijdrage gedaan van € 40.003,-. Daarnaast zijn er bijdragen van Staatsbosbeheer en waterschap AA en Maas. Het aandeel aan bijdragen van gemeente Bernheze bedroeg in 2019 16,0%. De begroting 2021 is nog niet ontvangen. De exacte bijdrage voor 2021 is daardoor niet bekend.																							
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table><tr><td></td><td></td><td>01-01-2019</td><td></td><td>31-12-2019</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>15.708</td><td>€</td><td>1.960</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>495.033</td><td>€</td><td>493.730</td></tr><tr><td colspan="5">Recentere gegevens zijn niet aanwezig.</td></tr></table>						01-01-2019		31-12-2019	Eigen vermogen	€	15.708	€	1.960	Vreemd vermogen	€	495.033	€	493.730	Recentere gegevens zijn niet aanwezig.				
		01-01-2019		31-12-2019																				
Eigen vermogen	€	15.708	€	1.960																				
Vreemd vermogen	€	495.033	€	493.730																				
Recentere gegevens zijn niet aanwezig.																								
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2019 toonde een negatief resultaat van € 13.748,-. Doordat de begroting 2021 nog niet is ontvangen is het verwachte resultaat over 2021 niet bekend.																							
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.																							

4. Regio Noordoost-Brabant

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Bij het onderdeel 'overheden' worden alle samenwerkende gemeenten vertegenwoordigd door hun portefeuillehouder.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	In 2021 gaat Regio Noordoost Brabant een nieuwe fase in. Het samenwerkingsverband erkent de diversiteit in de regio, maar gaat uit van gelijkwaardigheid, waarbij elkaar gunnen en afspraken waarmaken belangrijke pijlers zijn. Dit is een belangrijke basis voor de samenwerking, naast de nieuwe inhoudelijke Samenwerkingsagenda. In de samenwerkingsagenda "richting 2030" is vastgelegd wat de samenwerking van plan is op te pakken. Steeds meer wordt ingezet op samenwerking met provincie, omliggende regio's en het rijk.
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Gemeente Bernheze in 2021 is geraamd op € 123.224,- (€ 3,- per inwoner). Op een totaal aan bijdragen van € 2.688.985,- is het aandeel van Gemeente Bernheze 4,6%.

4. Regio Noordoost-Brabant				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2019		31-12-2019
	Eigen vermogen	€	184.794	€ 92.537
	Vreemd vermogen	€	1.193.741	€ 1.464.703
	Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.			
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2021 is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

5. Vereniging van Eigenaars Plein 1969 I&II				
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder maatschappelijk vastgoed maakt deel uit van het bestuur van de VVE, dat twee bestuursleden kent.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw "Plein 169 I&II" voor de gezamenlijke eigenaren (Woningstichting Kleine Meierij en gemeente Bernheze).			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Statutair is vastgelegd dat verrekening van kosten plaatsvindt voor 18% voor de gemeente Bernheze en voor 82% voor Woningstichting Kleine Meierij.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2019		31-12-2019
	Eigen vermogen	€	n.v.t.	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€	249.886,34	€ 246.883,45
	Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.			
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Er is momenteel nog geen begroting en jaarrekening opgesteld.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

D. Overige verbonden partijen

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze wordt vertegenwoordigd door een burgemeester uit onze regio
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het versterken van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit en vervolgens de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit te faciliteren en te stimuleren.

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)

Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De opbouw van de bijdragen aan het RIEC bestaan uit een vast bedrag per gemeente en daarnaast een bijdrage per inwoner. Gemeenten > 100.000 inwoners betalen daarnaast een extra bijdrage. Gemeente Bernheze heeft in 2019 een bijdrage betaald van € 13.371,- op een totaal aan gemeentelijke bijdrages van € 674.051,-. Hierdoor bedraagt het aandeel 2,0%. De bijdrage voor 2021 is nog niet bekend, doordat de begroting nog niet beschikbaar was.													
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-202131-12-2021 <table><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>n.v.t.</td><td>€</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>n.v.t.</td><td>€</td><td>n.v.t.</td></tr></table>				Eigen vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.	Vreemd vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
Eigen vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.										
Vreemd vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.										
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat over 2019 is nihil. De begroting 2021 was nog niet beschikbaar.													
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.													

2. Regionale samenwerking As50

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester vertegenwoordigt Bernheze in een bestuurlijke regiegroep. Hierin hebben de burgemeesters van Oss, Uden, Meierijstad en Landerd zitting.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De As50 vormt een subregio binnen de regio Noordoost-Brabant (Agrifood Capital). De gemeenten werken samen om de belangen van de subregio in de grotere regio onder de aandacht te brengen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeenten betalen geen bijdrage. Zie de toelichting bij C. Stichtingen en verenigingen, onderdeel 4, stichting Agrifood.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	n.v.t.			
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De gemeenten betalen geen bijdrage.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

G. GRONDBELEID

Algemeen

De gemeente Bernheze wil regie voeren op haar ruimtelijk beleid. Het uitgangspunt is dat, bij gelijke geschiktheid, voorkeur wordt gegeven aan projecten waarin de grond in eigendom van de Gemeente Bernheze is. Voor de locaties waar de gemeente de grond al in eigendom heeft zal het op basis van het vorige beleid ingezette actieve grondbeleid worden voortgezet. Actief grondbeleid is echter geen vanzelfsprekendheid meer. De gemeente Bernheze zal kiezen voor maatwerk, waarbij per ontwikkelingsopgave zal worden gekeken welke strategie (of combinatie van strategieën) het meest effectief is.

Daar waar initiatieven uitblijven en/of voor locaties waar de gemeente zelf actief sturing wil geven aan (de kwaliteit) van ruimtelijke ontwikkelingen, zal onderzocht worden of (aanvullend) actief grondbeleid een optie is.

De nota grondbeleid van de Gemeente Bernheze is in 2019 geactualiseerd en werd op 12 december 2019 door de raad vastgesteld.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Bij de geactiveerde bedragen is voor de boekwaarde per 1 januari 2021 uitgegaan van de werkelijke cijfers per 1 januari 2020 vermeerderd met de geraamde bedragen in de begroting 2020, alsmede de bijstellingen hierop. Met betrekking tot de uitgaven en inkomsten van 2021 is uitgegaan van de bedragen zoals deze zijn opgenomen in de geactualiseerde exploitatieopzet.

Met betrekking tot het realiseren van winst heeft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) de "percentage of completion" regel (POC) verplicht gesteld. Dit is een methode om de jaarwinst bij de grondexploitatie te bepalen. De winst moet jaarlijks worden genomen naar rato van de winst van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Dus indien 50% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de grond is verkocht, dan is de winstrealisatie $50\% \times 50\% = 25\%$. Wanneer de resultaten van een grondexploitatie worden bijgesteld of het voortgangpercentage muteert heeft dit ook gevolgen voor de eerder genomen winst volgens de POC regel.

Woningbouwplanning

In 2016 stelde de raad de Woonvisie 2017 - 2021, 'Creatief naar nieuw evenwicht' vast. Hierin werd een nieuwe taakstelling voor de woningbouwplanning opgesteld voor 950 woningen tot en met 2021. In 2017 is deze taakstelling naar aanleiding van de marktontwikkeling bijgesteld naar een opgaaf van 1.150 woningen tot en met 2021. In april 2019 is de woningbouwkader herijkt. Naar aanleiding van deze herijking is het accent verschoven van een kwantitatieve opgave naar een meer kwalitatieve opgave. Er zijn maatregelen genomen om overprogrammering te beperken en leemtes in de programma in te vullen.

De woningbouwplanning zorgt voor belangrijke input voor de invulling van de exploitatieopzetten. De opgaaf van de 1.150 woningen is hierin opgenomen. In 2021 geven wij 227 woningbouwkavels uit. Voor de periode 2022 t/m 2025 wordt uitgegaan van een taakstelling van 123 woningen per jaar en tussen 2026 en 2030 wordt uitgegaan van 112 woningen per jaar.

Grondprijzen

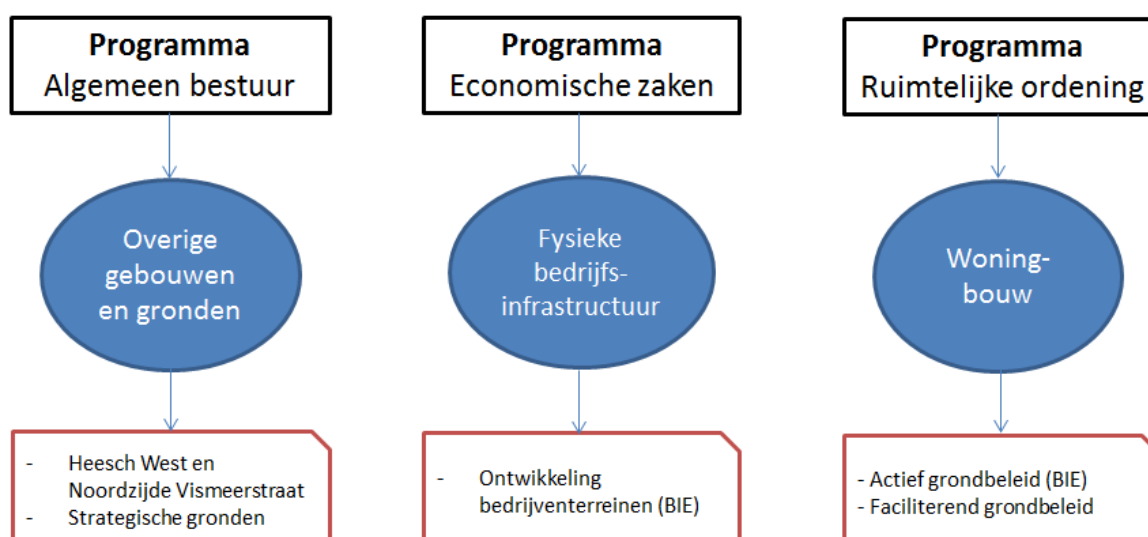
Een andere belangrijke pijler voor de invulling van de exploitatieopzetten zijn de grondprijzen. Deze worden halfjaarlijks vastgesteld door het college. Zij laten zich hiervoor adviseren door de gemeentelijke taxatiecommissie.

Onderhanden werken

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen de vervaardigingskosten inclusief bijgeschreven rente verminderd met de opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen. Via de tegenboeking onderhanden werken worden de baten en lasten van een exploitatie naar de balans gemuteerd.

Programma's

De commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat de activiteiten van het grondbedrijf over drie programma's moeten worden verantwoord.

Vermogenspositie en resultaat

Reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering

Per verkochte meter woningbouwgrond op complexen buiten de dorpskernen een bedrag gestort in de bestemmingsreserve landschappelijke kwaliteitsverbetering. . De reserve wordt ingezet voor doeleinden ten behoeve van de landschappelijke kwaliteit in het buitengebied. We verwachten in 2021 € 139.000,- toe te voegen aan deze reserve.

Resultaat

De resultaten van de bouwgrondexploitatie komen direct ten bate of ten laste van de reserve nog nader te bestemmen. Voor 2021 is het verwacht resultaat € 2,2 miljoen positief.

Vennootschapsbelasting (VPB)

De bouwgrondexploitatie is een VPB-plichtige activiteit. De te betalen belasting is een verliespost die in de algemene dienst wordt verantwoord.

Programma Ruimtelijke ordening

Actief grondbeleid (BIE)

Voor de bouwgronden in exploitatie (BIE's) geldt het BBV. Belangrijke punten zijn:

- BIE's moeten worden geopend door de raad. Hierbij wordt de exploitatieopzet vastgesteld. Dit is het kader waarin de toekomstige baten en lasten per jaarschijf zijn weergegeven en daarnaast het verwachte resultaat inzichtelijk is. In de financiële verordening van december 2017 is het vaststellen van de eerste/initiële exploitatieopzet gemandateerd aan het college.
- Wanneer de actualisatie van het grondexploitatiecomplex planinhoudelijke wijzigingen, dan wel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen met zich meebrengt, moet deze opnieuw door de raad worden vastgesteld.
- In 2021 verwachten we een nieuw complex te openen in Heeswijk-Dinther. Op dit moment zijn de kaders echter nog onvoldoende zichtbaar om daarvoor een betrouwbare grondexploitatie op te stellen;
- De (resterende) looptijd van deze bouwgronden in exploitatie mag maximaal 10 jaar zijn.
- De kosten die worden toegerekend moeten aanwezig zijn op de kostensoortenlijst zoals opgenomen in het besluit Ruimtelijke Ordening (BRO)
- Rente toerekenen over het eigen vermogen is niet toegestaan. De rente moet gebaseerd zijn op de werkelijke rente van het vreemd vermogen.

Toelichting per complex

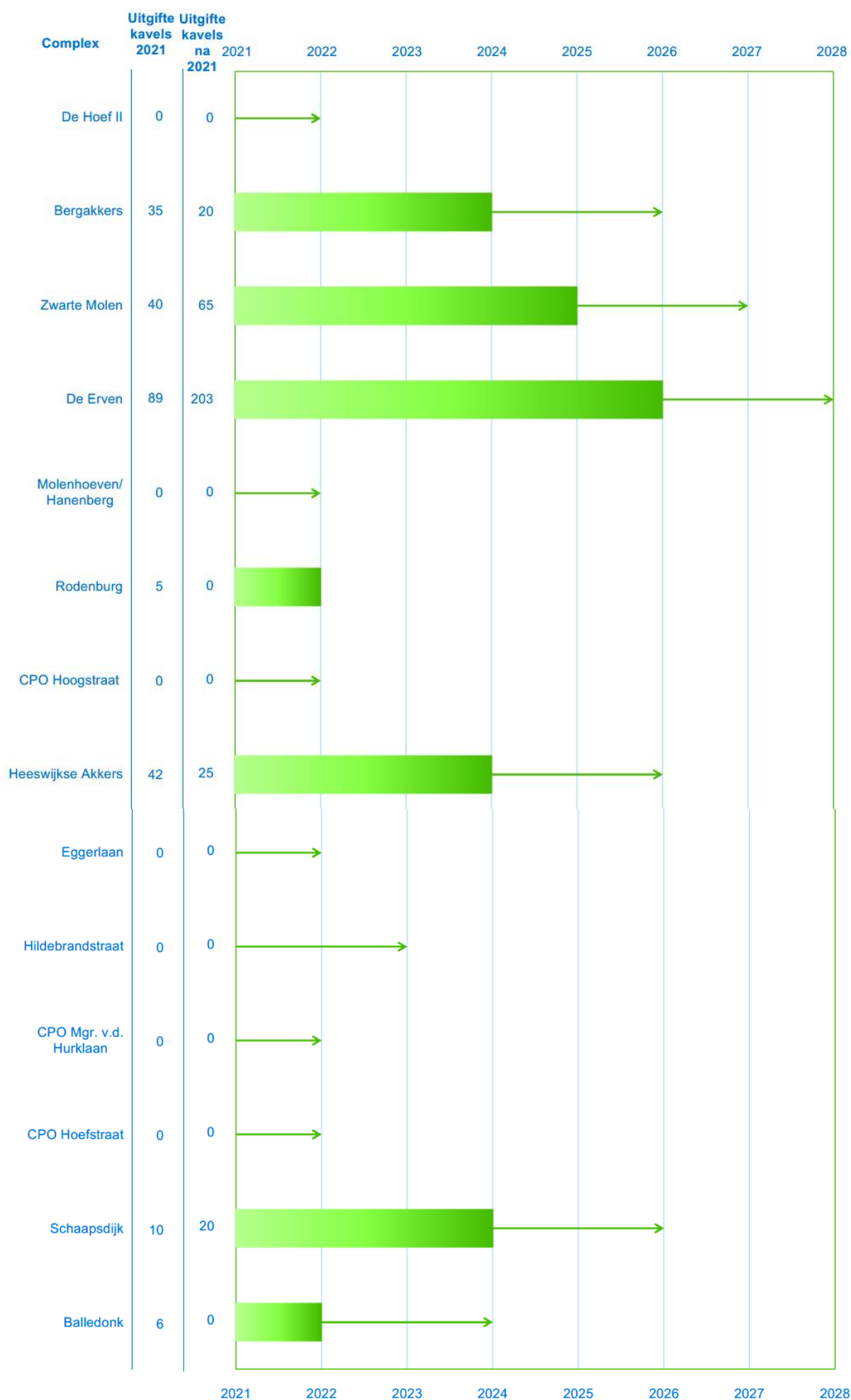
Gemeente Bernheze actualiseert in principe twee keer per jaar de grondexploitatieopzetten, namelijk bij de jaarrekening en de begroting. Deze vormt het financiële kader waarbinnen de exploitatie dient plaats te vinden. De begroting vervult daarmee een belangrijke autorisatiefunctie. De exploitatieopzet kent een bindend karakter voor het college met betrekking tot het doen van uitgaven.

Complex	Genomen winst t/m 2019 (€)	Vermoedelijk resterend resultaat (€)
De Hoef II	995.000	35.000
Bergakkers	1.000	1.172.000
Zwarte Molen	1.095.000	1.955.000
De Erven	450.000	2.147.000
Molenhoeve/Hanenberg	312.000	33.000
Rodenburg	1.100.000	718.000
Cunera/Abdijstraat	3.000	-
Hoogstraat 28-30	89.000	7.000
Heeswijkse Akkers	-	658.000
Eggerlaan	-	-
Hildebrandstraat	-	-
Monseigneur van Den Hurkiaan	53.000	117.000
Hoefstraat	-	-
Schaapsdijk	-	67.000
Balledonk	-	169.000
Totalen	4.098.000	7.078.000

De vermoedelijke resultaten presenteren we inclusief de winst die nog tussentijds genomen moet worden op basis van de voortgang van de projecten (POC). De vermoedelijke eindresultaten van de BIE woningbouwcomplexen bedraagt samen € 7.078.000,-.

Binnen het complex Rodenburg is nog een perceel in particulier eigendom. Tot op heden is ingezet om verwerving van dit perceel. Minnelijke verwerking lijkt echter niet haalbaar. Daarom is het complex nu opgesplitst in een actief en facilitair deel. Het kostenverhaal is verzekerd met het exploitatieplan.

In het overzicht op de volgende pagina worden de ontwikkelingen van de verschillende complexen/plannen uitgezet over de komende jaren. De volle lijn geeft hierbij de jaren aan waarin kavels worden uitgegeven. De pijl geeft aan tot welk jaar er nog investeringen op de planning staan. De planning is dat de complexen afgesloten kunnen worden aan het einde van het jaar waarin de pijl eindigt.

Faciliterend grondbeleid

Bij particuliere ontwikkelingen worden de kosten die de gemeente maakt verhaald op de initiatiefnemer. Als de kosten zich beperken tot het voeren van een ruimtelijke procedure, de aanleg van een inrit of het maken van een rioolaansluiting gaat dit via de leges. Zijn de werkzaamheden/kosten omvangrijker dan wordt er een anterieure overeenkomst gesloten. Ook eventuele kosten voor planschade worden verhaald op de initiatiefnemer. Uitgangspunt is dat alle kosten worden verhaald. Het resultaat van de particuliere exploitaties is voor de gemeente dan ook nihil.

De kosten die de gemeente maakt verband houdende met de ontwikkeling van gronden door derden moeten binnen vijf jaar leiden tot het ontwikkelen van een exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst. Anders moeten de gemeente kosten als verliespost nemen.

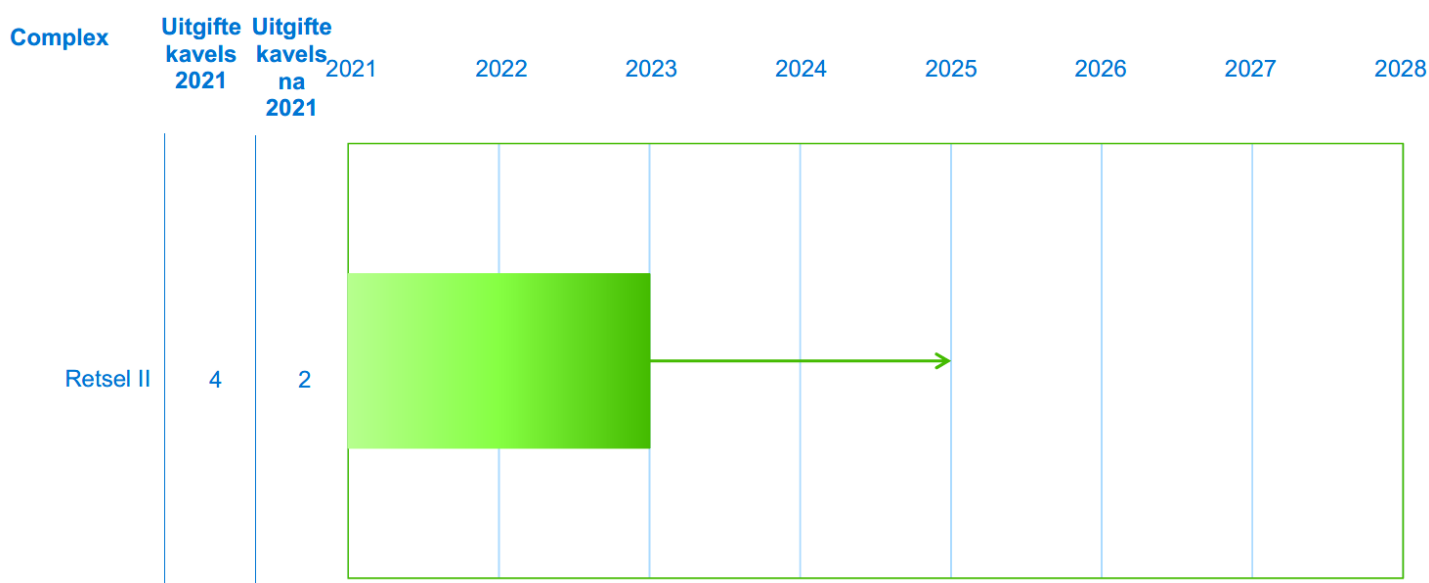
1. De complexen met exploitatieopzet worden door de gemeente ontwikkeld en zijn onderbouwd met een exploitatieopzet.
2. De exploitaties die voor rekening en risico van derden worden ontwikkeld. De kosten die de gemeente maakt voor deze particuliere complexen, voornamelijk plankosten, worden verhaald op de ontwikkelaars.
3. Daarnaast zijn er gronden die de gemeente bezit waarvoor (nog) geen exploitatieopzet is. Deze gronden vallen onder het materieel vast activa van de gemeente.

Programma Economische zaken

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Complexen binnen de fysieke infrastructuur hebben betrekking op de ontwikkeling van bedrijventerreinen en hebben ook de status van BIE. De daarbij horende regelgeving zijn ook op deze complexen van toepassing. De gemeente Bernheze exploiteert één complex onder deze categorie.

Complex	Genomen winst t/m 2019 (€)	Vermoedelijk resterend resultaat (€)
Retsel II	47.000	34.000
Totaal	47.000	34.000

Programma algemeen bestuur

Overige gebouwen en gronden

Heesch-West

De GR Heesch-West gaat uit van een gefaseerde ontwikkeling, met een eerste fase van 50 hectare. Het profiel is bepaald op grootschalige bedrijvigheid, overwegend gericht op (zeer) grootschalige logistiek en (bouw gerelateerde) circulaire economie en duurzaamheid. De tweede fase (± 30 hectare) zal via vraaggericht ontwikkelen aan bod komen. Voorzien wordt dat het planologische proces wordt vervolgd met in de eerste helft van 2021 de vaststelling van het bestemmingsplan. Zodra het kan worden daarna de eerste verkoopcontracten gesloten. Bij het vaststellen van het bestemmingsplan wordt de grondexploitatie Heesch-West officieel geactiveerd. De door onze gemeente verworven gronden en gemaakte plan- en beheerkosten worden dan ingebracht bij de GR en wordt er een gebiedsontwikkelingsovereenkomst gesloten. De geactualiseerde exploitatieberekening blijft uitgaan van een zelfde financiële eindresultaat. Bij ontwikkeling van alleen de eerste fase (50 hectare) is het te verwachten verlies € 43,7 miljoen. Onze gemeente heeft voor haar aandeel van 12% een voorziening getroffen. De totale boekwaarde van Heesch West (inclusief boekwaarden bij andere gemeenten) bedraagt per 31 december 2019 € 69,6 miljoen.

Overige strategische gronden

Hiertoe behoren de gronden die de gemeente Bernheze op voorraad heeft ten behoeve van toekomstige ontwikkeling. Dit zijn de strategische gronden. Bij het openen van een nieuwe grondexploitatieopzet kunnen deze worden overgeheveld van deze categorie naar actief grondbeleid (BIE) of fysieke bedrijfsinfrastructuur (ontwikkeling bedrijventerreinen). De strategische gronden hebben per 1 januari 2020 een boekwaarde van € 2,7 miljoen.

DEEL 3: FINANCIËLE BEGROTING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Inleiding

In de begroting met een indeling naar programma's neemt het beleid een centrale plaats in. De bijbehorende cijfers zijn een vertaling van dit beleid. Deel III van de begroting recapituleert de lasten en baten van het programmaplan. Vervolgens gaan wij op hoofdlijnen in op de financiële positie van de gemeente. Hiervoor geldt als vertrekpunt het financieel perspectief zoals dat bij de kadernota 2021-2024 is gepresenteerd. De wijzigingen ten opzichte van deze nota lichten wij kort toe. Verder wordt ingegaan op het investeringsplan en de reservepositie.

Autorisatie budgetten

Conform het bepaalde in artikel 7 en 17 van het Besluit begroting en verantwoording geven wij in een integraal overzicht de budgetten per programma weer. Dit overzicht is hieronder opgenomen.

Elk programma is onderverdeeld naar lasten en baten. Het overzicht toont het abstractieniveau waarop in het kader van dualisme de raad de begrotingsbudgetten autoriseert. Binnen deze budgetten is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren. Noodzakelijke mutaties op deze budgetten in de loop van het begrotingsjaar zullen wij aan uw raad door middel van de Tussentijdse rapportages of een separaat voorstel ter besluitvorming voorleggen.

Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien kunt u vinden in het programmaplan, onderdeel "Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en post onvoorzien".

Omschrijving	Lasten			Baten		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Lasten en baten per programma inclusief algemene dekkingsmiddelen en bedrag onvoorzien						
Bestuur en ondersteuning	4.544.087	3.323.012	3.463.938	2.088.682	1.152.474	1.086.714
Veiligheid	2.870.128	2.400.055	2.599.024	407.384	3.153	3.210
Verkeer, vervoer en waterstaat	3.507.023	4.054.524	4.242.363	378.930	298.843	354.135
Economie	605.121	1.246.914	1.651.186	385.939	636.599	1.065.564
Onderwijs	2.553.212	2.668.449	2.725.870	312.711	317.436	362.402
Sport, cultuur en recreatie	5.614.606	6.307.659	5.712.175	1.167.726	769.417	754.821
Sociaal domein	29.678.055	31.923.008	28.258.918	5.402.491	7.975.398	4.530.319
Volksgesondheid en milieu	7.690.463	7.836.415	7.744.861	5.202.209	5.634.412	6.051.379
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.862.623	16.837.224	18.761.099	8.718.859	16.825.756	19.586.073
Algemene dekkingsmiddelen				46.764.516	48.163.834	49.902.727
Overhead	7.572.966	8.311.600	8.307.524	350.540	134.214	99.115
Heffing vennootschapsbelasting	-71.213					
Bedrag onvoorzien	94.472	94.472	94.472			
Totaal van lasten en baten	74.521.543	85.003.332	83.561.430	71.179.987	81.911.536	83.796.459
Totaal baten	71.179.987	81.911.536	83.796.459			
Saldo van lasten en baten	3.341.556	3.091.796	-235.029			

Omschrijving	Lasten			Baten		
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma						
Bestuur en ondersteuning	1.372.318	1.927.272	272.892	1.378.213	2.538.598	799.707
Veiligheid		60.279		90.330		
Verkeer, vervoer en waterstaat				172.171	275.257	40.359
Economie	27.000	9.000		156.714	122.500	65.000
Onderwijs	13.120	31.611		17.012	110.816	63.174
Sport, cultuur en recreatie	253.628	18.764	19.102	613.289	1.031.653	190.733
Sociaal domein	1.144.224			3.413.294	1.123.922	97.128
Volksgesondheid en milieu	991.440	250.016		1.743.522	1.029.898	41.073
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	727.713	1.696.345	2.352.727	383.871	714.651	443.000
Saldo van lasten en baten na toevoegingen en onttrekkingen reserves	79.050.986	88.996.619	86.206.151	79.148.403	88.858.831	85.536.633
Totaal baten	79.148.403	88.858.831	85.536.633			
Geraamde resultaat (overschot (-) / tekort (+))	-97.417	137.788	669.518			
Saldo van incidentele baten en lasten			298			
Structureel begrotingssaldo (overschot (-) / tekort (+))			669.816			

Algemene uitgangspunten

Het financiële beleid is gericht op een bedrijfseconomisch verantwoorde grondslag. Mede bepalend hierbij zijn de wettelijke bepalingen en de richtlijnen van de provincie in verband met haar toezichtstaak. De provincies maken gezamenlijk afspraken over de wijze waarop zij het toezicht invullen. Op 2 juli 2019 is een nieuw Gemeenschappelijk financieel toezicht 2020 gemeenten (GTK 2020) vastgesteld. Met ingang van het begrotingsjaar 2020 geldt voor alle Brabantse gemeenten dit nieuwe GTK.

Bij het financieel toezicht gelden twee vormen van toezicht namelijk repressief en preventief.

- Preventief toezicht

Doet zich voor bij de situatie dat geen sprake is van structureel en reëel evenwicht van de begroting en ook de meerjarenraming onvoldoende aannemelijk maakt dat evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting wordt bereikt. Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Het mogelijke tekort op de jaarrekening kan ook worden meegenomen bij het oordeel van de provincie. Als er preventief toezicht is ingesteld dienen de gemeentebegroting en de begrotingswijzigingen ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten te worden voorgelegd.

- Repressief toezicht

Dit is het uitgangspunt. Voor de gemeente Bernheze is dit sinds jaar en dag van toepassing. Deze vorm van toezicht houdt in dat we de begroting en begrotingswijzigingen direct kunnen uitvoeren zonder voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten

Algemene uitgangspunten die we hanteren bij de formulering van het financieel beleid zijn:

- structurele uitgaven met structurele middelen dekken;
- de begroting en de meerjarenraming zijn structureel en reëel in evenwicht;
- de tarieven zijn kostendekkend.

Als structurele lasten in de begroting gedekt zijn door structurele baten is er sprake van een structureel evenwicht. Dit geldt per jaarschijf. Het structureel begrotingssaldo wordt bepaald door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. Verder op in dit hoofdstuk is het overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

Na zuivering van de incidentele baten en lasten van de begroting 2021 resteert een structurele negatieve begrotingsruimte van € 669.816,-. Hiermee constateren we dat de begroting 2021 niet structureel in evenwicht is. Tegelijkertijd met deze begroting bieden wij u daarom een dekkingsplan ter besluitvorming aan. In dit plan zijn voorstellen opgenomen om het bovenbedoelde structurele tekort op te lossen. Deze voorstellen zijn evenwichtig voorbereid en voldoen naar ons oordeel aan de vereisten dat de aangepaste ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Hiermee brengen we de begroting weer reëel in evenwicht.

Budgettaire uitgangspositie

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het samenstellen van de begroting 2021:

- Het vertrekpunt is de kadernota 2021-2024 – jaarschijf 2021 inclusief de genoemde beleidsvoornemens.
- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- We houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar. De investeringen schrijven wij af conform de afschrijvingstermijnen die wij ook vastlegden in de financiële verordening.
- Wij hanteren voor de prijsontwikkeling het percentage 'prijs Bruto binnenlands product' opgenomen in de meicirculaire 2020 dat gebaseerd is op het Centraal Economisch Plan van het CPB. Dit betekent voor de begroting 2021 een prijsontwikkeling van 1,8%. Voor de ontwikkeling van de tarieven van heffingen, leges en huren etc. wordt in 2021 eveneens rekening gehouden met een stijging van 1,8%.
- Voor de loonkosten 2021 hanteren we een percentage van 3,1%. Dit percentage is gebaseerd op de meicirculaire 2020 'Loonvoet sector overheid'.
- De begrotings- en ramingswijzigingen tot en met 14 juli 2020 met een structureel karakter zijn verwerkt in de begroting.
- De geraamde inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2020 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Uit voorzichtigheidsprincipe is in de meerjarenbegroting 2021-2024 geen rekening gehouden met ruimte onder het plafond BCF.

Van kadernota naar begroting

Uw raad besprak de kadernota 2021-2024 op 28 mei 2020. De kadernota sloot met een negatief saldo van € 520.141,-. Dit tekort is het startpunt voor het opstellen van de begroting. De aanpassingen die leiden tot het definitieve negatieve begrotingsresultaat van € 669.518,- zijn in het navolgende overzicht opgenomen.

			x € 1.000	
	Saldo meerjarenperspectief – jaarschijf 2021 (tekort)			520,14
A.	Algemene uitkering			-63,19
	1.	Effect van de meicirculaire 2020 gemeentefonds	-63,19	
B.	Autonome ontwikkelingen			-79,14
	2.	Bijstelling prijs- en loonontwikkelingen	-79,14	
C.	Gevolgen besluitvorming na de kadernota 2021-2024			214,46
	3.	Genomen besluiten tot wijziging van de begroting na opstellen kadernota 2021-2024	55,81	
	4.	Uitkomsten 1ste Tussentijdse rapportage 2020	38,94	
	5.	Gevolgen begrotingen gemeenschappelijke regelingen	119,71	

D.	Onroerende zaakbelasting			68,58
	6.	Herberekening OZB o.b.v. actualisering WOZ-waarden	76,00	
	7.	Aanpassing OZB-stijging van 1,7% naar 1,8% a.g.v. aanpassing prijspeil	-7,42	
E.	Aanpassingen ten gevolge van uitwerking begroting			8,67
	8.	Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)	-57,83	
	9.	Overige afwijkingen (o.a. BTW-effect riool en afval en overige afwijkingen)	66,50	
	Begrotingsresultaat 2021 (tekort)			669,52

- = overschot / + = tekort

Toelichting van bovenstaande aanpassingen:

A. Algemene uitkering

Op 23 juni informeerden wij uw raad uitvoerig met een notitie ter informatie over de uitkomsten van de meicirculaire 2020. Deze circulaire zorgt voor een hogere uitkering van € 28.000,- voor het jaar 2021 ten opzichte van de kadernota 2021-2024. Deze bijstelling is voornamelijk het gevolg van de positieve bijstelling van het accres, de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en de actualisatie van de specifieke lokale aantallen per maatstaf. De lokale aantallen per maatstaf monitoren we voortdurend. Deze monitoring heeft ten tijde van het opstellen van de begroting tot een extra verhoging geleid van € 35.000,-.

De VNG heeft met het kabinet afgesproken, in verband met de coronapandemie, de accressen voor de jaren 2020 en 2021 te bevriezen op de stand van de meicirculaire 2020. Dit betekent dat het accres voor het jaar 2021 in de komende septembercirculaire niet zal worden bijgesteld waarmee schommelingen enigszins worden gedempt. Vanaf 2022 geldt deze bevrozing niet. Dat wordt overgelaten aan een nieuw kabinet. Deze tijdelijke bevrozing geldt ook voor het BTW-compensatiefonds. Dit betreft het fonds waar gemeenten de BTW die ze moeten betalen kunnen declareren bij het Rijk.

B. Autonome ontwikkelingen

In de kadernota 2021-2024 hanteerden we op basis van het Centraal Planbureau (CPB) voor de prijsontwikkeling een percentage van 1,7% en voor de loonontwikkeling 2,9%. In de begroting 2021 houden we rekening met een prijsontwikkeling van 1,8% en een loonontwikkeling van 3,1%. De aangepaste percentages hebben we gebaseerd op de gehanteerde percentages in de meicirculaire, die na de behandeling van kadernota zijn gepubliceerd door het CPB. Dit is in de lijn met het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) van de provincie.

De doorbelasting van personele kosten naar de tariefsgebonden onderdelen (riolering, afval, grondbedrijf en begraafplaatsen) leidt tot een voordeel ten opzichte van de kadernota.

C. Gevolgen besluitvorming na kadernota 2021-2024

Genomen besluiten tot wijziging van de begroting na opstellen kadernota 2021-2024

In de Notitie ter informatie van de Meicirculaire informeerden wij u dat na het opstellen van de kadernota er nog besluiten zijn genomen met structurele consequenties ter hoogte van € 31.000,-. In de raadsvergadering zijn aanvullend een tweetal besluiten genomen met structurele consequenties. Dit betreft de aankoop van de appartementsrechten van stichting de Pas en de financiële consequenties van de aanbesteding van de accountant.

Uitkomsten 1ste Tussentijdse rapportage 2020

Op 25 juni 2020 stemde uw raad in met de 1ste Tussentijdse rapportage 2020. Deze rapportage liet een structureel nadeel zien van € 38.940,-.

Gevolgen begrotingen gemeenschappelijke regelingen

Op 25 juni 2020 behandelde uw raad de begrotingen van de diverse gemeenschappelijke regelingen. Ten opzichte van de kadernota's hebben de begrotingen een structureel nadeel tot gevolg van € 119.713,- tot gevolg. Dit betreft in hoofdzaak de begroting van ODBN.

D. Onroerende zaakbelasting

Voor 2021 gelden de WOZ-waarden met waardepeildatum 1 januari 2020. Deze waarden zijn tot stand gekomen op basis van de geactualiseerde taxaties van het geïnventariseerde onroerend goed inclusief areaaluitbreiding (nieuwbouw, verbouw en sloop). Ten opzichte van de kadernota leidt dit tot lagere opbrengsten. Hierover informeerden wij u reeds in de notitie ter informatie 'Uitkomsten meicirculaire 2020'.

In de kadernota informeerden wij u dat voor de OZB-aanpassing rekening wordt gehouden met een stijging gelijk aan het verwachte prijspeil. Het prijspeil is naar boven bijgesteld van 1,7% naar 1,8%.

E. Aanpassingen ten gevolge van uitwerking van de begroting

Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)

De jaarlijkse aflossingen op de langlopende geldleningen hebben een verlaging van de rentekosten tot gevolg. Daarnaast is de rentetoerekening naar grondbedrijf verhoogd wat het begrotingssaldo positief beïnvloed.

Overige afwijkingen

De budgetten voor het begrotingsjaar 2021 zijn nagelopen en waar nodig hebben wij deze aan de actualiteiten aangepast.

Overzicht incidentele baten en lasten 2021

De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De toezichthouder, in casus de provincie, heeft de wettelijke taak om te beoordelen of er sprake is van structureel en reëel evenwicht. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is belangrijk dat de begroting inzicht geeft welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk structureel. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de incidentele baten en lasten in de begroting 2021.

Omschrijving	Lasten	Baten
Programma Bestuur en ondersteuning		
Wachtgelduitkering (voormalige) wethouders (2021)	31.236	
Doorontwikkeling organisatie - onvoorzien (2021-2023)	50.000	
Visie op dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet (2021-2022)	250.000	
Vervanging financieel pakket – afwikkeling boekjaar 2021 (2021)	60.000	
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Pilot inzet gluttons winkelgebied diverse kernen (2021-2022)	35.990	
Garantieprogramma bloemrijke bermen (2021)	10.000	
Personele inzet team beheer – ondersteunende werkzaamheden gegevensbeheer (2020-2023)	30.000	
Programma Economie		
Starters Succes Oss Bernheze (2021-2022)	20.000	
Opstellen evenementenvisie (2021)	35.000	
Unesco Geopark De Peelhorst (2021)	10.000	
Programma Onderwijs		
Uitvoeringsplan laaggeletterdheid (2021/2022)	58.000	

Omschrijving	Lasten	Baten
Programma Sport, cultuur en recreatie		
Projectbegeleiding De Wildhorst (2021-2022)	140.000	
Programma Sociaal domein		
Subsidie STORM (2021)	42.087	
RIOZ, bijdrage in projectkosten inkoop 2021	4.541	
Programma Volksgezondheid en milieu		
Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide (2021-2024)	12.619	
Opstellen milieueffectenrapport (MER + NRD) (2021)	20.000	
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
Personele inzet transitie buitengebied (2021-2023)	140.000	
Externe inhuur t.b.v. implementatie omgevingswet (2021)	250.000	
ODBN – toezicht stoppende agrariërs (2021-2023)	14.000	
Proefprojecten Wkb incl. evaluatie (2021)	14.000	
Opstellen woonvisie (2021)	25.000	
Mutaties reserves en overige baten:		
Programma Bestuur en ondersteuning		
Reserve nog nader te bestemmen - Wachtgelduitkering (voormalige) wethouders (2020/2021)		31.236
Reserve nog nader te bestemmen - onvoorzien (2021-2023)		50.000
Reserve nog nader te bestemmen - Vervanging financieel pakket – afwikkeling boekjaar 2021 (2021)		60.000
Reserve nog nader te bestemmen - Visie op dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet (2021)		250.000
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Reserve nog nader te bestemmen - Garantieprogramma bloemrijke bermen (2021)		10.000
AGR IBN - Pilot inzet gluttons winkelgebied diverse kernen (2021-2022)		36.288
AGR IBN - Personele inzet team beheer – ondersteunende werkzaamheden gegevensbeheer (2020-2023)		30.000
Programma Economie		
Reserve nog nader te bestemmen - Starters Succes Oss Bernheze (2020-2022)		20.000
Reserve nog nader te bestemmen - Opstellen evenementenvisie (2021)		35.000
Reserve nog nader te bestemmen - Unesco Geopark De Peelhorst (2020-2021)		10.000
Programma Onderwijs		
Reserve Transities - Uitvoeringsplan laaggeletterdheid (2021/2022)		58.000
Programma Sport, cultuur en recreatie		
Reserve nog nader te bestemmen - Projectbegeleiding De Wildhorst (2021-2022)		140.000
Programma Sociaal domein		
Reserve transities - Subsidie STORM (2021)		42.087
Reserve transities - RIOZ, bijdrage in projectkosten inkoop 2021		4.541
Programma Volksgezondheid en milieu		
Doorberekening in afvalstoffenheffing - Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide (2021-2024)		12.619
Reserve nog nader te bestemmen - Opstellen milieueffectenrapport (MER + NRD) (2021)		20.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
Reserve nog nader te bestemmen - Personele inzet transitie buitengebied (2021-2023)		140.000
Reserve nog nader te bestemmen - Herziening van de woonvisie (2021)		25.000
Reserve nog nader te bestemmen - Externe inhuur t.b.v. implementatie omgevingswet (2021)		250.000

Omschrijving	Lasten	Baten
Reserve nog nader te bestemmen - ODBN – toezicht stoppende agrariërs (2021-2023)		14.000
Reserve nog nader te bestemmen - Proefprojecten Wkb incl. evaluatie (2021)		14.000
Totaal	1.252.473	1.252.771
Saldo	298	

In het meerjarenperspectief 2022-2024 hebben we rekening gehouden met een eventuele structurele doorwerking van bovenstaande incidentele budgetten.

Indien de incidentele kosten een termijn bevatten van langer dan drie jaar maar waarvan de eindigheid wel vastligt dan ligt daar altijd een besluit van de raad aan ten grondslag.

Toelichting op tabel incidentele baten en lasten

De commissie BBV heeft per 30 augustus 2018 een vernieuwde notitie 'incidentele baten en lasten' vastgesteld. Volgens deze notitie betreffen Incidentele baten en lasten de posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidie als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Stellige uitspraak in deze notitie is dat voor de in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen posten een nadere toelichting is vereist. Deze toelichting is hieronder opgenomen.

Wachtgelduitkeringen (voormalige) wethouders

Betreft tijdelijke wachtgelduitkeringen met nog een looptijd van 1 jaar. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Doorontwikkeling organisatie

De komende drie jaar zijn we bezig met de doorontwikkeling van de organisatie. Om onvoorziene incidentele kosten op te kunnen opvangen hebben we tijdelijk een post onvoorzien opgenomen. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Visie dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet

We sluiten aan bij de behoeften van de samenleving en we bewegen mee met deze samenleving. We maken contact en inwoners voelen zich serieus genomen. We zorgen ervoor dat onze bestuurders en medewerkers voldoende toegerust zijn om dit te kunnen doen. Onze visies op dienstverlening, communicatie en participatie zijn daarbij leidend. Deze ambities vragen om een kwaliteitsimpuls voor onze organisatie en daar willen we dan ook in investeren. Het zal veel van de organisatie vragen: o.a. het eenmalig updaten van competenties. Deze kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Daarnaast houden we in de begroting rekening met een structureel budget opleidingskosten.

Vervangen financieel pakket – afwikkeling boekjaar 2021

In 2020 starten we de vervanging van het huidige financieel systeem. De daadwerkelijke aankoop, installatie en inrichting willen we vervolgens in 2021 realiseren, zodat we het nieuwe systeem per 2022 in gebruik kunnen nemen. Dit betekent eenmalige extra kosten ter afwikkeling van het laatste boekjaar in het huidige systeem. Deze kosten dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Pilot gluttons winkelgebied diverse kernen

Voor het opruimen van zwerfvuil in de centrumgebieden van de gemeente. Dit betreft een pilot voor drie jaar. Na evaluatie zal worden gezien of deze pilot wordt geëffectueerd. De kosten van de pilot over de periode 2021-2022 worden gedekt uit de Algemene reserve IBN.

Garantieprogramma bloemrijke bermen

We geven de meest kansrijke bloemrijke bermen uit het project 'dynamische landschappen' een optimale start mee door ze in 2021 in een nazorgprogramma te houden. Deze kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Personele inzet team beheer – ondersteunende werkzaamheden gegevensbeheer

Dit betreft een tijdelijke ondersteuning van team beheer voor een periode van maximaal vier jaar. De kosten worden gedekt uit de Algemene reserve IBN.

Starters Succes Oss Bernheze

Er is een bijdrage toegekend voor de periode 2020-2023. Deze kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen. Afhankelijk van de uitkomsten van het project worden besloten over de bijdrage structureel worden.

Opstellen evenementenvisie

De huidige evenementennota is een handboek/leidraad voor organisatoren maar bevat geen beleidsmatige keuzes. We stellen daarom een richtinggevend kader op waarmee belangenafwegingen worden gemaakt tussen de recreatieve aantrekkelijkheid en de eventuele belasting van/voor de omgeving. Deze visie vormt tevens een bouwsteen voor de omgevingsvisie. De kosten voor het opstellen van de evenementenvisie dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Unesco Geopark De Peelhorst

De betreft een incidenteel project om Peelrandbreuk op de kaart te zetten. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Uitvoeringsplan laaggeletterdheid

Het college stelde op 10 maart het uitvoeringsplan voor de aanpak van laaggeletterdheid 2020-2022 vast. Naast de structurele kosten die in de begroting zijn opgenomen is tijdelijk extra budget nodig voor o.a. inhoudelijke ondersteuning, uitvoering van de werving, extra externe ondersteuning, extra lesaanbod en het opzetten van een taalcafé. De incidentele kosten worden gedekt uit de reserve transitie.

Projectbegeleiding De Wildhorst

Dit betreft incidentele inhuur voor projectbegeleiding met een looptijd tot maximaal 2022. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Subsidie STORM

Dit betreft een tijdelijke subsidie met een looptijd van drie jaar. De kosten worden gedekt uit de reserve transitie.

RIOZ, bijdrage in projectkosten 2021

T.b.v. de aanbesteding van de inkoop Jeugdzorg in 2021 wordt van de regiogemeenten een incidentele extra bijdrage gevraagd voor de uitvoeringskosten. Deze kosten dekken we uit de reserve Transitie.

Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide

Dit betreft een incidentele bijdrage voor een periode van vier jaar. Deze bijdrage wordt gedekt door de Afvalstoffenheffing.

Opstellen milieueffectenrapport

In verband met de invoering van de omgevingsvisie wordt een milieueffectenrapport opgesteld. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Personele inzet transitie buitengebied

Betreft een incidenteel project. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Externe inhuur t.b.v. implementatie omgevingswet

Dit betreft incidentele externe inhuur. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

ODBN – toezicht stoppende agrariërs

We verwachten een verhoogde inzet in de uitvoering van VTH-taken verbonden aan de transformatieopgave landbouw. Stoppende agrariërs en warme sanering varkenshouderij zorgen voor een toename in bijvoorbeeld sloopmeldingen en verzoeken tot handhaving. Deze kosten dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Proefprojecten Wkb incl. evaluatie

Door het later in werking treden van de Omgevingswet en daarmee ook de WKB, kunnen we de proefprojecten die later zijn opgestart dan bedoeld door de Coronacrisis alsnog uitvoeren en afronden in 2021. Deze kosten dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Herziening van de woonvisie

Dit betreft incidentele externe inhuur. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Overzicht mutaties in reserves met een structureel karakter 2021 (art 19 lid d)

Naast bovenstaande mutaties in reserves met een incidenteel karakter zijn er o.a. ook bestemmingsreserves waarvan jaarlijks een bepaald bedrag ten gunste van de exploitatie komt ter (gedeeltelijke) dekking van de (afschrijvings-)lasten van investeringen met een economisch nut. In alle gevallen gaat het over een tijdvak van meer dan drie jaar. De looptijd van de reserves zijn gelijk aan de afschrijvingstermijn van de investering. De aanwending van deze reserves zijn afgedekt met een raadsbesluit. In het raadsbesluit is aangegeven welke lasten gedekt worden, hoe het jaarbedrag is berekend en het aantal jaren van de inzet van de middelen. Bij het inzetten van deze reserves kan dus worden gesproken van structurele dekkingsmiddelen.

Wij constateren dat voor deze reserves de onttrekkingen eindig zijn. De consequenties hiervan zullen wij in de desbetreffende jaarschijf betrekken bij het integraal sluitend maken van het meerjarenperspectief. Dit betekent dat een afweging wordt gemaakt tussen inkomstenverhoging en uitgavenverlaging.

In het volgende overzicht zijn de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves weergegeven.

Omschrijving	Lasten	Baten
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut		
Reserve aanpassing huisvesting – Dekking afschrijvingslasten		8.471
Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten		22.523
Reserve accommodatie Prinses Irene – Dekking vergoeding aflossing		3.750
Reserve kapitaallasten de Kanz – (gedeeltelijke) dekking afschrijvingslasten brede school De Kanz		5.174
Reserve ondergrondse afvalberging – Dekking afschrijvingslasten		9.806
Reserve bouw gemeentewerf – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten		32.190
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut		
Reserve kapitaallasten aanpassingen en VRI Cereslaan		9.436
Mutatie in reserves – overige dotaties en onttrekkingen met een structureel karakter		
Reserve exploitatie 2020-2023		400.000
Reserve onderhoud/aanvulling gymnastiekmaterialen (de onttrekking geeft jaarlijks een schommeling afhankelijk van de geplande uitgaven)	19.102	24.460
Lasten ten laste van reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds (verantwoord op taakveld 6.3) (uitgaven hebben een eindig karakter tot moment dat reserve is uitgeput – inschatting bij gelijkblijvende uitgaven 2024)	44.720	44.720
Aflossing geldlening de Stuik (verantwoord op taakveld 6.1)	5.780	
Reserve Hypothecaire geldlening de Stuik		5.780
Toevoeging onderuitputting afschrijving investeringsplannen	152.269	
Reserve personele aangelegenheden (jaarlijkse toevoeging)	120.623	
Totaal	342.494	566.310

Geprognostiseerde balans en EMU-saldo

De geprognostiseerde balans geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van vooral de investeringen in vaste activa, de ontwikkeling van de voorraad gronden (bouwgrond in exploitatie), de toename of aanwending van de reserves, het verloop van de voorzieningen, het verloop van de schulden en de financieringsbehoefte. Deze gegevens worden ook gebruikt bij de berekening van de eerder benoemde kengetallen. Daarnaast wordt de geprognostiseerde balans gebruikt voor de berekening van het EMU-saldo.

Het BBV schrijft dat de geprognostiseerde balans opgenomen dient te worden in de begroting als onderdeel van de financiële positie van de gemeente.

Geprognosticeerde balans

Activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
(Im)materiële vaste activa	78.921.906	84.637.854	85.753.353
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	55.102	55.102	55.102
Financiële vaste activa: Leningen	2.684.809	2.549.815	2.404.973
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	95.601	0	0
Totaal vaste activa	81.757.418	87.242.770	88.213.428
Voorraden: Onderhanden werk/overige grond en hulpstoffen	10.837.299	14.642.044	5.478.089
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen	13.510	13.000	13.000

	(bedragen x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Uitzettingen < 1 jaar		20.908.964	17.082.406	12.038.594
Liquide middelen		552.515	500.000	500.000
Overlopende activa		2.971.721	3.000.000	3.000.000
Totaal vlottende activa		35.281.009	35.237.450	21.029.683
Totaal activa		117.041.427	122.480.220	109.243.110

Passiva

	(bedragen x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Eigen vermogen		43.288.309	39.105.110	38.118.846
Voorzieningen		17.123.092	18.676.614	18.061.079
Vaste schuld		48.133.644	56.498.496	44.863.185
Totaal vaste passiva		108.545.045	114.280.220	101.043.110
Vlottende schuld		5.797.231	5.500.000	5.500.000
Overlopende passiva		2.699.151	2.700.000	2.700.000
Totaal vlottende passiva		8.496.382	8.200.000	8.200.000
Totaal passiva		117.041.427	122.480.220	109.243.110

De meerjarige prognose van gemeente Bernheze toont een stabiele balans. De toename in investeringen kan worden opgevangen door de ruimte die Bernheze heeft vanuit het schatkistbankieren, welke onderdeel is van de uitzettingen <1 jaar. In 2021 is een flinke afname in de boekwaarde van de onderhanden werken (bouwgronden) zichtbaar, door veel geplande verkopen. Daartegenover is in dit jaar een afname in de vaste schuld zichtbaar (doordat een aangegane lening niet wordt geherfinancierd).

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de gemeente op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo kan worden gezien als een extra financieel kengetal, naast de eerder beschreven kengetallen. Het EMU-saldo geeft namelijk in één oogopslag aan of de gemeente via reële transacties geld uitgeeft, of dat er netto geld binnenkomt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Het Besluit Begroting en verantwoording schrijft dat het EMU-saldo in de begroting dient te worden opgenomen als onderdeel van de financiële positie van de gemeente.

Berekening EMU-saldo o.b.v. balansposten (bedragen x € 1.000)	2020	2021
EMU-saldo	-12.149	6.447
EMU-saldo referentiewaarde	-3.065	-3.065
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde	-9.084	9.512

Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-135	-145
			Uitzettingen	-95	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-3.827	-5.044
			Liquide middelen	-53	0
			Overlopende activa	28	0
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	8.365	-11.635
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-297	0
			Overlopende passiva	1	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0

Iedere gemeente heeft een individuele referentiewaarde. Op 17 september 2019 maakte de rijksoverheid de laatst actuele referentiewaarden per gemeente bekend. Voor gemeente Bernheze is deze waarde € 3.065.000,- voor 2020.

2020 toont een fors negatief EMU-saldo voor Gemeente Bernheze. Een forse toename van de investeringen in de materiële vaste activa ligt hieraan ten grondslag. Daartegenover staat een toename van de vaste schulden. 2021 toont vervolgens een redelijk groot positief EMU-saldo. De waarde van de vaste activa blijven ongeveer gelijk, maar de waarde van de voorraden bouwgronden neemt sterk af. Daarbij vervalt een gedeelte van de vaste schulden.

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

In artikel 7 lid 3c van het Besluit begroting en verantwoording is opgenomen dat de financiële begroting een bijlage moet bevatten met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. Voor deze bijlage verwijzen wij u naar bijlage 1 van deze programmabegroting.

MEERJARENBEGROTING

Inleiding

De meerjarenramingen zijn gebaseerd op de inzichten die bekend zijn op het moment van het samenstellen van deze begroting.

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het samenstellen van de meerjarenbegroting 2022-2024:

- Het vertrekpunt is de kadernota 2021-2024 – jaarschijven 2022-2024 inclusief de genoemde beleidsvoornemens.
- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- We houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar. De investeringen schrijven wij af conform de afschrijvingstermijnen die wij ook vastlegden in de financiële verordening.
- Wij hanteren voor de prijsontwikkelingen het percentage 'prijs Bruto binnenlands product' opgenomen in de meicirculaire 2020 dat gebaseerd is op het Centraal Economisch Plan van het CPB. Dit betekent voor de begroting 2022 een prijsontwikkeling van 1,7%, voor 2023 1,6% en voor 2024 1,5%. Voor de ontwikkeling van de tarieven van heffingen, leges en huren etc. hebben we rekening gehouden met dezelfde percentages.
- Voor de loonkostenontwikkeling 2022-2024 hanteren we de in de meicirculaire 2020 opgenomen percentages 'Loonvoet sector overheid'. Dit betekent voor 2022 een percentage van 2,4%, voor 2023 2,2% en voor 2024 2,1%.
- De begrotings- en ramingswijzigingen tot en met 14 juli 2020 met een structureel karakter zijn verwerkt in de meerjarenbegroting.
- De geraamde inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2020 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Uit voorzichtigheidsprincipe is in de meerjarenbegroting 2021-2024 geen rekening gehouden met ruimte onder het plafond BCF.

Overzicht van baten en lasten

Omschrijving programma	Lasten			Baten		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Lasten en baten per programma inclusief algemene dekkingsmiddelen en bedrag onvoorzien						
Bestuur en ondersteuning	3.703.783	3.980.663	4.031.141	1.097.698	1.108.211	1.118.224
Veiligheid	2.646.720	2.753.702	2.748.883	3.265	3.317	3.367
Verkeer, vervoer en waterstaat	4.290.705	4.296.124	4.311.021	357.612	324.651	297.820
Economie	1.619.151	1.611.988	1.624.969	1.066.215	1.066.840	1.067.434
Onderwijs	2.763.967	2.683.918	2.685.176	363.611	364.768	365.871
Sport, cultuur en recreatie	5.775.539	5.824.863	5.902.467	765.141	775.005	784.383
Sociaal domein	28.342.153	28.665.829	28.878.352	4.606.360	4.679.143	4.748.468
Volksgezondheid en milieu	7.929.939	8.101.692	8.272.057	6.197.983	6.338.588	6.479.030
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	20.889.968	20.941.360	20.826.654	19.603.316	19.619.505	19.634.575
Algemene dekkingsmiddelen				50.878.755	51.882.982	52.837.485
Overhead	8.493.384	8.500.395	8.730.125	100.537	101.898	103.195
Heffing vennootschapsbelasting						
Bedrag onvoorzien	94.472	94.472	94.472			
Totaal van lasten en baten	86.297.969	87.200.481	87.848.098	85.040.341	86.264.756	87.439.700
Totale baten	85.040.341	86.264.756	87.439.700			
Saldo van lasten en baten	1.257.628	935.725	408.398			

Omschrijving programma	Lasten			Baten		
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma						
Bestuur en ondersteuning	319.205	169.648	217.518	708.471	458.471	8.471
Veiligheid					42.000	14.000
Verkeer, vervoer en waterstaat				30.359	30.359	30.359
Economie				20.000	20.000	
Onderwijs				63.174	5.174	5.174
Sport, cultuur en recreatie	19.427	19.738	20.034	110.733	50.733	50.733
Sociaal domein				50.500	49.548	5.780
Volksgesondheid en milieu				21.073	21.073	21.073
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				171.500	154.000	
Saldo van lasten en baten na toevoegingen en onttrekkingen reserves	86.888.413	87.644.392	88.342.869	86.216.303	87.096.266	87.575.442
Totale baten	86.216.303	87.096.266	87.575.442			
Geraamd resultaat Overschot (-)/tekort (+)	672.110	548.126	767.427			
Saldo van incidentele baten en lasten	196					
Structureel begrotingssaldo Overschot (-)/tekort (+)	672.306	548.126	767.427			

Als structurele lasten in de begroting gedekt zijn door structurele baten is er sprake van een structureel evenwicht. Dit geldt per jaarschijf. Het structureel begrotingssaldo wordt bepaald door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. Verder op in dit hoofdstuk is het overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

Na zuivering van de incidentele baten en lasten van de begroting 2022-2024 resteert een structurele negatieve begrotingsruimte voor alle jaren van het meerjarenperspectief 2022-2024 van respectievelijk € 672.306,-, € 548.126,- en € 767.427,-. Hiermee constateren we dat de begroting 2021-2024 niet structureel in evenwicht is. Wij streven ook meerjarig naar een duurzaam financieel evenwicht. Daarom bieden we tegelijkertijd met deze meerjarenbegroting aan uw raad een dekkingsplan ter besluitvorming aan. In dit plan zijn voorstellen opgenomen om het bovenbedoelde structurele tekort op te lossen. Deze voorstellen zijn evenwichtig voorbereid en voldoen naar ons oordeel aan de vereisten dat de aangepaste ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Hiermee brengen we de begroting weer reëel in evenwicht en de meerjarenbegroting tot en met 2024 geeft voor alle jaren een positief saldo.

Van kadernota naar begroting

Uw raad besprak de kadernota 2021-2024 op 28 mei 2020. De kadernota sloot met een negatief saldi voor de jaren 2022 t/m 2024 van respectievelijk € 648.670,-, € 497.810 en € 789.090,-. Deze tekorten zijn het startpunt voor het opstellen van de begroting. De aanpassingen die leiden tot het definitieve begrotingsresultaten zijn in het navolgende overzicht opgenomen.

Verklaring van de belangrijkste afwijkingen op hoofdlijnen ten opzichte van het meerjarenperspectief:

	x € 1.000		
	2022	2023	2024
Overschot (-) / tekort (+) begroting 2020	-109,66	-109,66	-109,66
Kadernota 2022-2024:			

	x € 1.000		
Autonome ontwikkelingen en gevolgen van besluitvorming na vaststelling van de begroting 2020	1.851,39	2.443,94	3.058,54
Jaarlijkse vrijval reserve exploitatie 2020-2023			400,00
Algemene uitkering decembercirculaire 2019	-1.742,80	-2.492,53	-3.237,00
Onroerende zaakbelasting	-546,15	-784,84	-1.029,70
Consequenties investeringsagenda 2022 t/m 2024	1.195,89	1.440,90	1.706,91
Saldi kadernota 2022-2024	648,67	497,81	789,09
Aanpassingen die leiden tot het definitieve begrotingsresultaat:			
Algemene uitkering (gevolgen meicirculaire 2020)	-330,02	-183,82	-43,36
1ste Tussentijdse rapportage 2020	38,94	38,94	38,94
Genomen besluiten tot wijziging van de begroting na opstellen kadernota 2021-2024	55,81	55,81	55,81
Bijstelling prijs- en loonontwikkelingen	-109,82	-176,35	-276,27
Onroerende zaakbelasting	69,41	86,02	111,62
Gevolgen begrotingen 2021 gemeenschappelijke regelingen	119,71	119,71	119,71
Aanpassingen ten gevolge van uitwerking begroting:			
Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)	35,80	-10,47	-108,99
Tekort op rijksuitkering sociaal domein	97,84	71,38	23,77
Overige afwijkingen (o.a. btw-effect riool en afval en overige afwijkingen)	45,77	49,10	57,11
Begrotingsresultaat 2022-2024 (- = overschot / + = tekort)	672,11	548,13	767,43

Toelichting op bovenstaande aanpassingen

Kadernota 2022-2024

De effecten van de in de kadernota 2022-2024 opgenomen autonome ontwikkelingen, beleidsvoornemens, etc. zijn weer-gegeven inclusief de financiële consequenties.

Algemene uitkering

Op 23 juni informeerden wij uw raad uitvoerig met een notitie ter informatie over de uitkomsten van de meicirculaire 2020. De meicirculaire zorgt voor een hogere uitkering voor alle jaren van het meerjarenperspectief. Dit is voornamelijk het gevolg van de positieve bijstelling van het accres, de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en de actualisatie van de specifieke lokale aantallen per maatstaf.

1ste Tussentijdse rapportage 2020

Op 25 juni 2020 stemde uw raad in met de 1ste Tussentijdse rapportage 2020. Deze rapportage liet een structureel nadeel zien van € 38.940,-.

Genomen besluiten tot wijziging van de begroting na het opstellen van de kadernota 2021-2024

In de Notitie ter informatie van de Meicirculaire informeerden wij u dat na het opstellen van de kadernota er nog besluiten zijn genomen met structurele consequenties ter hoogte van € 31.000,-. In de raadsvergadering zijn aanvullend een tweetal besluiten genomen met structurele consequenties. Dit betreft de aankoop van de appartementsrechten van Stichting de Pas en de financiële consequenties van de aanbesteding van de accountant.

Bijstelling prijs- en loonontwikkelingen

De in de kadernota 2021-2024 gehanteerde percentages voor prijs- en loonontwikkeling (prijs Bruto binnenlands product respectievelijk Loonvoet sector overheid) zijn geactualiseerd in de meicirculaire 2020. In het meerjarenperspectief 2022-2024 houden we rekening met de geactualiseerde percentages uit de meicirculaire. Dit is in de lijn met het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) van de provincie.

Onroerende zaakbelasting

In de kadernota informeerden wij u dat voor de OZB-aanpassing rekening wordt gehouden met een aanpassing gelijk aan het verwachte prijspeil. Het prijspeil 2022 is gelijk gebleven en het prijspeil voor de jaren 2023 en 2024 is naar beneden bijgesteld.

Daarnaast heeft een actualisatie van de WOZ-waarden plaatsgevonden waardoor per saldo lagere opbrengsten ontstaan in het meerjarenperspectief.

Gevolgen begrotingen 2021 gemeenschappelijke regeling

Op 25 juni 2020 behandelde uw raad de begrotingen van de diverse gemeenschappelijke regelingen. Ten opzichte van de kadernota's hebben de begrotingen een structureel nadeel tot gevolg van € 119.713,- tot gevolg. Dit betreft in hoofdzaak de begroting van ODBN.

Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)

De jaarlijkse aflossingen op de langlopende geldleningen hebben een verlaging van de rentekosten tot gevolg. Daarnaast is de rentetoerekening naar grondbedrijf verhoogd wat een het begrotingssaldo positief beïnvloed.

Tekort op rijksuitkering sociaal domein

Sinds 2015 waarbij Wmo 2015, de participatiewet en de jeugdzorg vanuit het rijk overgedragen werden aan de gemeenten konden we kosten die voortvloeiden uit deze overdracht binnen de rijksmiddelen uitvoeren. Onder andere als gevolg van de invoering van het abonnementstarief per 1 januari 2019 waardoor het beroep op de Wmo drastisch is verhoogd, stijgende kosten jeugdzorg, het niet compenseren door het rijk van de volumeontwikkeling jeugdzorg kampen we, o.b.v. de huidige inschattingen, vanaf 2022 met een tekort op de rijksmiddelen. Deze tekorten moeten we, op basis van het Besluit begroting en verantwoording, opvangen binnen de structurele algemene middelen. Het is dus niet mogelijk de reserve Transitie in te zetten voor het opvangen van deze tekorten.

Overige mutaties

De budgetten voor het begrotingsjaar zijn nagelopen en waar nodig hebben wij deze aan de actualiteiten aangepast.

Overzicht incidentele baten en lasten 2022, 2023 en 2024

De in de tabel opgenomen incidentele budgetten zijn opgenomen onder de diverse programma's.

Omschrijving	Lasten 2022	Lasten 2023	Lasten 2024	Baten 2022	Baten 2023	Baten 2024
Programma Bestuur en ondersteuning						
Doorontwikkeling organisatie – onvoorzien (2021-2023)	50.000	50.000				

Omschrijving	Lasten 2022	Lasten 2023	Lasten 2024	Baten 2022	Baten 2023	Baten 2024
Visie op dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet (2021-2022)	250.000					
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat						
Pilot inzet gluttons winkelgebied diverse kernen (2021-2022)	36.092					
Personele inzet team beheer – ondersteunende werkzaamheden gegevensbeheer (2020-2023)	30.000	30.000				
Programma Economie						
Starters Succes Oss Bernheze (2021-2022)	20.000					
Opstellen horecavisie (2022)	20.000					
Programma Onderwijs						
Uitvoeringsplan laaggeletterdheid (2021-2022)	58.000					
Programma Sport cultuur en recreatie						
Projectbegeleiding De Wildhorst (2021-2022)	60.000					
Programma Volksgezondheid en milieu						
Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide (2021-2024)	12.187	9.508	9.681			
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
Personele inzet transitie buitengebied (2021-2023)	140.000	140.000				
ODBN – toezicht stoppende agrariërs (2021-2023)	14.000	14.000				
Opstellen omgevingsvisie (2022)	5.000					
Omgevingswet – participatiemiddelen inzetten (2022)	2.500					
Afstemmen omgevingsvisie (2022)	10.000					
Mutaties reserves en overige baten:						
Programma Bestuur en ondersteuning						
Reserve nog nader te bestemmen – Doorontwikkeling organisatie (2021-2023)				50.000	50.000	
Reserve nog nader te bestemmen - Visie op dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet (2021-2022)				250.000		
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat						
AGR IBN - Pilot inzet gluttons winkelgebied diverse kernen (2021-2022)				36.288		
AGR IBN - Personele inzet team beheer – ondersteunende werkzaamheden gegevensbeheer (2020-2023)				30.000	30.000	
Programma Economie						
Reserve nog nader te bestemmen - Starters Succes Oss Bernheze (2021-2022)				20.000		
Reserve nog nader te bestemmen – opstellen horecavisie (2022)				20.000		
Programma Onderwijs						
Reserve Transitie - Uitvoeringsplan laaggeletterdheid (2021-2022)				58.000		
Programma Sport, cultuur en recreatie						
Reserve nog nader te bestemmen - Projectbegeleiding De Wildhorst (2021-2022)				60.000		

Omschrijving	Lasten 2022	Lasten 2023	Lasten 2024	Baten 2022	Baten 2023	Baten 2024
Programma Volksgezondheid en milieu						
Doorberekening in afvalstoffenheffing – bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide (2021-2024)				12.187	9.508	9.681
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
Reserve nog nader te bestemmen - Personele inzet transitie buitengebied (2021-2023)				140.000	140.000	
Reserve nog nader te bestemmen – ODBN, toezicht stoppende agrariërs (2021-2023)				14.000	14.000	
Reserve nog nader te bestemmen - Opstellen omgevingsvisie (2022)				5.000		
Reserve nog nader te bestemmen - Omgevingswet – participatiemiddelen inzetten (2022)				2.500		
Reserve nog nader te bestemmen - Afstemmen omgevingsvisie (2022)				10.000		
Totaal	243.508	9.681	707.975	243.508	9.681	243.508
Saldo	196					

Toelichting op tabel incidentele baten en lasten

De commissie BBV heeft per 30 augustus 2018 een vernieuwde notitie 'incidentele baten en lasten' vastgesteld. Volgens deze notitie betreffen Incidentele baten en lasten de posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidie als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Stellige uitspraak in deze notitie is dat voor de in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen posten een nadere toelichting is vereist. De posten in bovenstaande tabel zijn allen toegelicht in Deel 3: Financiële begroting, onderdeel Overzicht van baten en lasten met uitzondering van onderstaande posten.

Opstellen horecavisie

We stellen een visie op horeca in Bernheze op die ook dient als richtinggevend kader voor het opstellen/beoordelen van ruimtelijke plannen. Deze visie vormt daarmee mede een bouwsteen voor de omgevingsvisie. De kosten voor het opstellen van de horecavisie dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Opstellen omgevingsvisie, participatiemiddelen inzetten en afstemmen omgevingsvisie

Voor de invoering van de omgevingswet houden we rekening met diverse incidentele kosten. Deze dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Overzicht mutaties in reserves met een structureel karakter 2022, 2023 en 2024

Omschrijving	Lasten 2022	Lasten 2023	Lasten 2024	Baten 2022	Baten 2023	Baten 2024
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut						
Reserve aanpassing huisvesting – Dekking afschrijvingslasten				8.471	8.471	8.471
Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten				22.523	22.523	22.523
Reserve accommodatie Prinses Irene – Dekking vergoeding aflossing				3.750	3.750	3.750

Omschrijving	Lasten 2022	Lasten 2023	Lasten 2024	Baten 2022	Baten 2023	Baten 2024
Reserve kapitaallasten de Kanz – (gedeeltelijke) dekking afschrijvingslasten brede school De Kanz				5.174	5.174	5.174
Reserve ondergrondse afvalberging – Dekking afschrijvingslasten				9.806	9.806	9.806
Reserve bouw gemeentewerf – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten				32.190	32.190	32.190
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut						
Reserve kapitaallasten aanpassingen en VRI Cereslaan				9.436	9.436	9.436
Mutatie in reserves – overige dotaties en onttrekkingen met een structureel karakter						
Reserve exploitatie 2020-2023				400.000	400.000	
Reserve onderhoud/aanvulling gymnastiekmaterialen (de onttrekking geeft jaarlijks een schommeling afhankelijk van de geplande uitgaven)	19.427	19.738	20.034	24.460	24.460	24.460
Lasten ten laste van reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds (verantwoord op taakveld 6.3) (uitgaven hebben een eindig karakter tot moment dat reserve is uitgeput – inschatting bij gelijkblijvende uitgaven 2024)	44.720	43.768		44.720	43.768	
Aflossing geldlening de Stuik (verantwoord op taakveld 6.1)	5.780	5.780	5.780			
Reserve Hypothecaire geldlening de Stuik				5.780	5.780	5.780
Toevoeging onderuitputting afschrijving investeringsplannen	196.531	45.011	91.011			
Reserve personele aangelegenheden (jaarlijkse toevoeging)	122.674	124.637	126.507			
Totaal	389.132	238.934	243.332	566.310	565.358	121.590

Investeringsplannen

Investeringsplannen worden gesplitst in economisch en maatschappelijk nut. Middelen met een economisch nut zijn activa die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen van de gemeente en/of die handelbaar zijn. Voorbeelden van investeringen met maatschappelijk nut zijn wegen en pleinen. Deze activa genereren geen middelen en er is geen markt voor.

Investeringsplannen 2022 tot en met 2024:

Omschrijving	Investeringsjaar	Budget	Structurele afschrijvingslasten 2022	Structurele afschrijvingslasten 2023	Structurele afschrijvingslasten 2024
1. Investeringsplannen met economisch nut					
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat					
Verkeer en vervoer					
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - masten o.b.v. uitvoeringsplan	2022	42.200	844		
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - armaturen o.b.v. uitvoeringsplan	2022	20.000	800		
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - masten o.b.v. uitvoeringsplan	2023	42.200		844	
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - armaturen o.b.v. uitvoeringsplan	2024	42.200			844

Omschrijving	Investeringsjaar	Budget	Structurele afschrijvingslasten 2022	Structurele afschrijvingslasten 2023	Structurele afschrijvingslasten 2024
Programma Onderwijs					
Onderwijshuisvesting					
Toegankelijkheid scholen (o.a. liften)	2022	100.000	6.667		
Programma Sport, Cultuur en recreatie					
Sportaccommodaties					
Vervanging top laag kunstgras VV HVCH	2022	432.575	43.258		
Bijdrage SPUK Sport - Kunstgras VV HVCH - uitkering SPUK (aanneem 75%)	2022	-56.306	-5.631		
Vervanging top laag kunstgras VV Prinses Irene	2022	432.575	43.258		
Bijdrage SPUK sport - Kunstgras VV Prinses Irene - uitkering SPUK (aanneem 75%)	2022	-56.306	-5.631		
Programma Volksgezondheid en milieu					
Riolering					
Investerings water & riolering	2022	54.000			
Uit voorziening riool – Investerings water & riolering	2022	-54.000			
Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2022	200.000			
Uit voorziening riool – Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2022	-200.000			
Investerings water & riolering	2023	54.000			
Uit voorziening riool – Investerings water & riolering	2023	-54.000			
Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2023	200.000			
Uit voorziening riool – Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2023	-200.000			
Investerings water & riolering	2024	150.000			
Uit voorziening riool – Investerings water & riolering	2024	-150.000			
Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2024	200.000			
Uit voorziening riool – Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2024	-200.000			
Programma Bedrijfsvoering					
Info en automatisering					
Vervanging AV en discussiesysteem raadsaal	2022	140.000	35.000		
Vervanging overige AV	2022	70.000	17.500		
2. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut					
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat					
Verkeer en vervoer					
Herinrichting Ploeg – Leharstraat te Heesch	2022	214.000	7.133		
Herstraten Peelstraat – Vorstenbosch	2022	50.000	1.667		
Traverse Heeswijk-Dinther	2022	1.500.000	50.000		
Traverse Heeswijk-Dinther	2023	1.325.000		44.167	
Bereikbaarheid Weijen-west te Nistelrode met centrum	2022	50.000	1.667		
Herinrichting Schoonstraat – Heesch	2024	550.000			18.333
Reconstructie Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther	2024	350.000			11.667
Reconstructie Loosbroeksestraat te Heesch	2024	275.000			9.167
Herinrichting De Nieuwe Erven te Heesch	2024	175.000			5.833
Herinrichting Weijen te Nistelrode	2024	1.200.000			40.000

Omschrijving	Investeringsjaar	Budget	Structurele afschrijvingslasten 2022	Structurele afschrijvingslasten 2023	Structurele afschrijvingslasten 2024
Korenstraat te Nistelrode	2024	155.000			5.167
Programma Sport, Cultuur en recreatie					
Cultureel erfgoed					
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2022	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2022	-50.000			
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2023	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2023	-50.000			
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2024	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2024	-50.000			
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	2022	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	2022	-50.000			
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	2023	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	2023	-50.000			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
Ontwikkelen natte EVZ's – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2022	200.000			
Reserve nog nader te bestemmen – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2022	-200.000			
Ontwikkelen natte EVZ's – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2023	200.000			
Reserve nog nader te bestemmen – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2023	-200.000			
Ontwikkelen natte EVZ's – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2024	437.500			
Reserve nog nader te bestemmen – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2024	-437.500			
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
Ruimtelijke ordening					
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2022	150.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2022	-150.000			
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2023	100.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2023	-100.000			
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2024	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2024	-50.000			
Onderzoek beheer in eigen organisatie (omgevingsvisie)	2022	150.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Onderzoek beheer in eigen organisatie (omgevingsvisie)	2022	-150.000			
Omgevingsvisie – opleiding medewerkers	2022	30.000			

Omschrijving	Investeringsjaar	Budget	Structurele afschrijvingslasten 2022	Structurele afschrijvingslasten 2023	Structurele afschrijvingslasten 2024
Uit reserve nog nader te bestemmen – Omgevingsvisie – Opleiding medewerkers	2022	-30.000			
Omgevingsvisie – opleiding medewerkers	2023	30.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Omgevingsvisie – Opleiding medewerkers	2023	-30.000			
Omgevingsvisie – Transitie landbouw	2022	100.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Transitie landbouw	2022	-100.000			
Omgevingsvisie – Transitie landbouw	2023	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Transitie landbouw	2023	-50.000			
Omgevingsvisie – Transitie landbouw	2024	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Transitie landbouw	2024	-50.000			
Totaal			196.532	45.011	91.011

De stand en verloop van de reserves en voorzieningen

Bij de beoordeling van de financiële positie kan een korte beschouwing over de reserves en voorzieningen niet worden gemist. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de reservepositie voor 2021 tot en met 2024 weer.

	Saldo per 31-12-2021	Saldo per 31-12-2022	Saldo per 31-12-2023	Saldo per 31-12-2024
Algemene reserves	25.090.877	23.333.798	22.284.683	21.006.767
Bestemmingsreserves	13.027.969	12.545.760	12.084.777	12.109.728
Voorzieningen	17.393.832	18.418.639	18.836.544	19.625.314
Totaal	55.512.678	54.298.197	53.206.004	52.741.809

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

In het Besluit begroting en verantwoording is voorgeschreven dat ook in de meerjarenraming een geprognosticeerde balans en de berekening van het EMU-saldo moet worden opgenomen over de drie jaren volgend op het begrotingsjaar 2021.

Geprognosticeerde balans

Activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
(Im)materiële vaste activa	86.438.232	85.593.056	86.176.423
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	55.102	55.102	55.102
Financiële vaste activa: Leningen	2.260.132	2.115.290	1.970.449
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0
Totaal vaste activa	88.753.465	87.763.448	88.201.973
Voorraden: Onderhanden werk/overige grond en hulpstoffen	3.046.000	-379.000	-2.828.000
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen	13.000	13.000	13.000

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Uitzettingen < 1 jaar	9.388.798	12.101.119	12.512.087
Liquide middelen	500.000	500.000	500.000
Overlopende activa	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Totaal vlottende activa	15.947.798	15.235.119	13.197.087
Totaal activa	104.701.263	102.998.566	101.399.059

Passiva

(bedragen x € 1.000)	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Eigen vermogen	35.879.558	34.369.460	33.116.495
Voorzieningen	17.393.832	18.836.544	19.625.314
Vaste schuld	43.227.873	41.592.562	40.457.250
Totaal vaste passiva	96.501.263	94.798.566	93.199.059
Vlottende schuld	5.500.000	5.500.000	5.500.000
Overlopende passiva	2.700.000	2.700.000	2.700.000
Totaal vlottende passiva	8.200.000	8.200.000	8.200.000
Totaal passiva	104.701.263	102.998.566	101.399.059

De meerjarige balans van gemeente Bernheze toont een stabiel beeld. De vaste activa blijven op hetzelfde niveau, wat betekent dat de investeringen ongeveer gelijk zijn aan de aflossingen en de afschrijvingen. Daarnaast daalt het eigen vermogen licht, maar stijgen de voorzieningen met ongeveer datzelfde bedrag. Door grote aantallen van geplande verkopen binnen de bouwgrondexploitatie (voorraden: gereed product en handelsgoederen) toont de meerjarenbalans hier een negatieve boekwaarde. Dit betekent dat de opbrengsten binnen de complexen de eerder gemaakte kosten overschrijden.

EMU-saldo

In het Besluit begroting en verantwoording (BBV, art 20) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten in hun financiële positie ramingen van het EMU saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar.

De begroting van gemeente Bernheze is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat echter uit van uitgaven en ontvangsten op basis van transactiebasis (kasstelsel), overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem.

Het EMU-saldo is berekend op basis van een door het CBS opgesteld model (zie onderstaande tabel).

Het is bedoeld om inzicht te geven in de jaarlijkse exploitatie, waarbij alleen rekening wordt gehouden met fysieke kasstromen

Berekening EMU-saldo o.b.v. balansposten (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024
EMU-saldo	-1.159	4.203	1.401
EMU-saldo referentiewaarde	-3.065	-3.065	-3.065
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde	1.906	7.268	4.466

Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-145	-145	-145
			Uitzettingen	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-2.650	2.712	411
			Liquide middelen	0	0	0
			Overlopende activa	0	0	0
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	-1.635	-1.635	-1.135
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	0	0	0
			Overlopende passiva	0	0	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa			0	0	0	

De boekwaarde van de investeringen in vaste activa toont meerjarig een stabiel saldo. In 2022 is een afname van het eigen vermogen, voorzieningen en vaste schulden (totale vaste passiva). Hierdoor ontstaat er een klein nadelig EMU-saldo. In 2023 en 2024 is het EMU-saldo positief. Een afname van de boekwaarden van de bouwgrondexploitaties (=meer opbrengsten dan gemaakte kosten), plus een toename van de gelden in de gemeentelijke schatkist liggen hieraan ten grondslag.

BIJLAGE 1 – OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

In artikel 7 lid 3c van het Besluiten begroting en verantwoording is opgenomen dat de financiële begroting een bijlage moet bevatten met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Taakveld	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
0.1	1.790.024	1.806.494	1.840.715	1.873.923				
0.2	914.356	933.602	951.754	969.356	478.858	486.707	494.220	501.376
0.3	320.349	329.696	329.796	331.211	580.161	583.296	586.296	589.153
0.4	8.307.524	8.493.384	8.500.395	8.730.125	99.115	100.537	101.898	103.195
0.5	20.641	21.568	21.377	-28.149	36.038	36.038	36.038	36.038
0.61	385.423	391.975	398.246	404.219	4.687.395	4.857.888	5.028.011	5.197.350
0.62					2.873.525	2.927.625	2.979.800	3.029.910
0.64					26.195	26.195	26.195	26.195
0.7					42.307.269	43.058.704	43.840.633	44.575.687
0.8	127.617	314.920	533.247	575.053				
0.9								
0.10	2.644.721	338.632	189.386	237.552	1.740.174	1.175.810	831.358	135.590
0.11					669.518	672.110	548.126	767.427
1.1	1.903.145	1.935.780	1.966.579	1.996.002				
1.2	695.879	710.940	787.123	752.881	3.210	3.265	3.317	3.367
2.1	4.239.666	4.287.962	4.293.337	4.308.192	354.135	357.612	324.651	297.820
2.2								
2.5	2.697	2.743	2.787	2.829				
3.1	69.613	70.617	51.567	52.483	6.008	6.110	6.208	6.301
3.2	819.470	819.470	819.470	819.470	833.470	833.470	833.470	833.470
3.3	107.256	109.131	110.894	112.611	23.896	24.302	24.691	25.061
3.4	654.847	619.933	630.057	640.405	202.190	202.333	202.471	202.602
4.1	6.451	6.561	6.666	6.766				
4.2	1.199.752	1.222.033	1.186.601	1.174.813	60.396	60.550	60.697	60.837
4.3	1.519.667	1.535.373	1.490.651	1.503.597	302.006	303.061	304.071	305.034
5.1	248.244	251.812	254.525	257.219	152	152	152	152
5.2	2.070.239	2.105.295	2.111.043	2.086.219	718.396	728.956	739.066	748.697
5.3	434.119	441.785	449.072	456.043				
5.4	28.646	29.115	29.483	29.847	5.981	6.083	6.181	6.274
5.5	143.795	146.222	148.488	150.651				
5.6	796.624	810.107	822.842	835.005	12.873	12.495	12.117	11.738

Taakveld	Lasten				Baten			
5.7	1.990.508	1.991.203	2.009.410	2.087.483	17.419	17.455	17.489	17.522
6.1	2.801.635	2.811.527	2.852.171	2.891.341	255.490	259.823	263.969	267.920
6.2	3.131.273	3.055.298	3.108.677	3.159.996				
6.3	6.605.936	6.765.606	6.880.768	6.946.643	4.209.908	4.281.469	4.349.965	4.415.205
6.4	4.099.739	3.948.198	3.851.680	3.707.663				
6.5	469.357	502.594	534.814	564.698				
6.6	885.828	900.886	915.302	929.031				
6.71	4.121.483	4.191.547	4.258.611	4.322.487	64.921	65.068	65.209	65.343
6.72	5.285.790	5.294.615	5.378.518	5.458.436				
6.81	79.575	80.349	81.090	81.796				
6.82	778.302	791.533	804.198	816.261				
7.1	1.181.304	1.201.543	1.220.653	1.238.904	17.823	18.126	18.416	18.692
7.2	2.129.418	2.212.686	2.295.686	2.378.218	2.543.558	2.630.201	2.716.432	2.802.042
7.3	2.800.122	2.846.804	2.888.425	2.931.109	3.399.142	3.457.256	3.509.861	3.563.008
7.4	1.552.793	1.586.100	1.613.147	1.639.114	6.426	6.535	6.640	6.740
7.5	81.224	82.806	83.781	84.712	84.430	85.865	87.239	88.548
8.1	1.317.719	1.106.018	1.133.109	1.012.139	15.178	15.436	15.683	15.918
8.2	15.713.643	18.066.370	18.066.370	18.066.370	18.052.370	18.052.370	18.052.370	18.052.370
8.3	1.729.737	1.717.580	1.741.881	1.748.145	1.518.525	1.535.510	1.551.452	1.566.287
Totalen	86.206.151	86.888.413	87.644.392					
Baten	86.206.151	86.888.413	87.644.392					
Saldo	0	0	0					